

Når et billede får konsekvenser

*- Et transformationsstudie af sammenhængen mellem
stalking og digital sexkrænkelse*

Specialeafhandling af Line Gaei Neergaard, Mayke van der Kamp
og Rasmus Madsen Heskjær
Vejleder: Marie Bruvik Heinskou
Antal ord: 36565

Dansk Stalking Center

AALBORG UNIVERSITET
AD NYE VEJE

Tro- og loveerklæring

Det erklæres herved på tro og love, at samtlige af gruppens medlemmer egenhændigt og selvstændigt har udformet nærværende projekt. Alle citater i teksten er markeret som sådanne, og projektet eller væsentlige dele af det har ikke tidligere været fremlagt i anden bedømmelsessammenhæng.

Vi er bekendt med reglerne for eksamenssnyd, herunder også plagiering og har læst Aalborg Universitets regler på:

<http://www.studerende.aau.dk/Eksamenssnyd+-+hvordan+undg%C3%A5r+du+det%3F/>

Vi er bekendt med, at overtrædelse af reglerne vil blive indberettet for rektoratet og i sidste ende kan ende med bortvisning.

Endelig står vi inde for, at antal ord anført på forsiden stemmer overens med virkeligheden.

Indholdsfortegnelse

Abstract.....	4
Kapitel 1 – Indledning	6
Kapitel 2 – Problemfelt	8
Kapitel 3 - Begrebsdefinition	12
3.1 Digital sexkrænkelse	12
3.2 Stalking.....	13
3.3 Offer eller udsat.....	14
Kapitel 4 - Metode	16
4.1 Forskningsstrategi.....	16
4.2 Undersøgelsens population.....	18
4.3 Etik	19
4.4 Spørgeskema	21
4.4.1 Spørgeskemaets konstruktion.....	22
4.4.2 Konstruering af spørgeskemaets indhold	22
4.4.3 Konstruering af spørgsmål	23
4.4.4 Åbne og lukkede spørgsmål	24
4.4.5 Svarkategorier og kodninger	24
4.5 SurveyXact.....	25
4.6 Distribuering af spørgeskema.....	25
4.7 Bearbejdning af data.....	28
4.7.1 Frasortering af respondenter	28
4.7.2 Bearbejdning af datamaterialet i SPSS.....	29
4.7.3 Rekodning af variable	30
4.7.4 Bortfald	31
4.8 Analytisk tilgang til kvantitativ data.....	31
4.8.1 Analyse af multiple choice spørgsmål.....	31
4.8.2 Kausalitet.....	32
4.8.3 Signifikanstest.....	33
4.8.4 Kvantitative analysestrategier.....	33
Kapitel 5 - Studier af transformation	35
5.1 Transformationsprocessens tre stadier	36

5.1.1 Naming	36
5.1.2 Blaming	37
5.1.3 Claiming.....	38
5.2 Audience	38
5.3 Barrierer i transformationsprocessen.....	40
Kapitel 6 - Analysestrategi.....	43
Kapitel 7 - Know it. Name it.....	45
7.1 Hvem er de udsatte?.....	45
7.2 De tabuiserede udsatte.....	46
7.3 Unge piger i en digitaliseret verden.....	47
7.4 Stalking efter billeddeling eller stalking før billeddeling.....	49
7.4.1 Billeddeling eller truslen herom	49
7.4.2 En kriminalitet kommer sjældent alene.....	50
7.5 Stalking – et misbrugt begreb.....	52
7.6 Krænkende handlinger – en flydende grænse	53
7.7 Med eller uden samtykke.....	54
7.8 Påklædning eller mangel på samme	55
7.9 Udfordringer ved at ”name” stalking og digital sexkrænkelse.....	56
Kapitel 8 - Blame it without shame	58
8.1 Hvem ansvarliggøres?.....	58
8.2 Billeddeling uden omtanke	60
8.2.1 Ekskæresternes hævn.....	62
8.2.2 Venskaber på afveje.....	63
8.2.3 Fremmede krænker på nettet	64
8.3 Hvem stalker.....	66
8.3.1 Pænt billede, hvad er dit navn?.....	66
8.3.2 Når digital sexkrænkelse anvendes som stalkingmetode	68
8.3.3 Stalking by Proxy.....	70
8.4 Stalkingens mange metoder.....	71
8.4.1 Stalkingmetoder	71
8.4.2 Når kærlighed bliver til had.....	73
8.5 Når ukendte krænker	76
8.6 Hjælp og støtte	77

8.6.1	Kunsten at bede om hjælp	78
8.6.2	Barrierer i de udsattes bagland	78
8.6.3	"Self-Blame"	80
Kapitel 9 - Stop it. Claim it		82
9.1	Når udsatte anmelder til politiet	82
9.2	Når politiet ikke er nok.....	83
9.2.1	Støtte fra familien.....	83
9.2.2	Coping Strategier	84
9.2.3	At være eller ikke at være et udsat.....	87
9.2.4	Frygtens magt.....	89
9.2.5	Ansigt til ansigt	91
9.2.6	Ingen beviser - ingen sag.....	92
9.2.7	Udsattes anmeldelsestilbøjelighed.....	93
9.2.8	Politiets styrker og svagheder	94
Kapitel 10 – Konklusion.....		98
Kapitel 11 - Perspektivering		101
11.1	Unge oplever også stalking og digital sexkrænkelse.....	102
11.2	Politiets håndtering.....	103
Kapitel 12 - Litteraturliste		105

Abstract

This study is a final thesis in the field of Criminology at the University of Aalborg. The objective of this study is to conceptualize crimes such as Stalking and Nonconsensual Pornography and their mutual influence. By doing so we investigate the possibilities and obstacles victims partake in the emergence of disputes, transforming these into a legal pursuit, using the framework presented by William L.F. Felstiner, Richard L. Abel and Austin Sarat called Naming, Blaming, and Claiming.

Stalking and Nonconsensual Pornography as single crimes has been under massive surveillance by the media in recent years, in which several studies conceptualized the extent of consequences these crimes have for the victims. Despite this surveillance of these crimes, the lack of studies, which examine the mutual relationship of these crimes, persists. This study aims to study this unlit relationship by focusing on Stalking and Nonconsensual Pornography as associated crimes.

The founding question of this study concerns the prospect of what characterizes victims who experience the consequences of Stalking and Nonconsensual Pornography in a mutual matter, and which barriers characterize the process of transforming these crimes into legal disputes in Denmark, seeking redemption for these profane acts.

The empirical evidence of this study consists of quantitative data and by extent using questioners, which allowed the respondents to answer in a more qualitative nature. This scientific data has been collected mainly through relevant groups on Social Media and in corporation with "Dansk Stalking Center." This study focusses mainly on empirical implications and by extent using theoretical explanations to embrace the complexity of these crimes. Therefore, this study takes quite the unique form using a quantitative research proposition to enlighten the field of a more qualitative nature.

This study finds some interesting inquiries, analyzing Stalking and Nonconsensual Pornography as associated crimes. In the population of this study 89,6 percent of the victims are women while 10,4 percent consist of men. By extension, most of the victims are relatively young. 62,5 percent of the victims are 12-19 years old while 37,5 % ranged between 20-55 years of age. This study identifies that one possible explanation is that many young people grow up using Social Media and other virtual platforms. Moreover, 73 percent of the victims in this study experienced Stalking prior to Nonconsensual Pornography, while 27 percent of the victims experienced Nonconsensual Pornography prior to Stalking. Experiencing these phenomenon's, most of the victims indicate that former intimate partners are the ones responsible for sharing intimate pictures

originally taken in confidentiality. By extension, this study finds that the virtual characteristic of shared pictures can have vast consequences for the victims, meaning that unknown people or acquaintances can access those pictures without the victim's consent, using those pictures blackmailing, asking for more pictures or money, which constitutes behavior known as Stalking by Proxy. Victims in this study who experience Stalking prior to Nonconsensual Pornography indicates that the person who stalks, and the person who shares their intimate pictures are the same. We find that one plausible explanation is stalkers using Nonconsensual Pornography as a stalking method.

Furthermore, victims in this study indicates that the most experienced stalking method is phone calls and texting. Another point of inquiry is that most of these pictures are taken with consent, meaning that the person responsible for sharing the pictures without consent, at some point broke a social bond by sharing a picture, which originated from contextual confidentiality.

24,2 percent of the victims in this study reported this behavior to the police, while 75,8 percent didn't. By extent 20,8 percent of the victims who did not contact the police sought aid from family, friends, and other public institutions, such as SSP, Schools etc. This study finds that one explanation for the victims not contacting the police is that they use parents and friends for conflict resolution prior to contacting the police. One factor that will affect victim's tendency to contact the police is the intensity in the prior offender victim relationship. Victims who experience physical violence or the threat of violence are more inclined to voice their grievance and by extent contact the police. Furthermore, some victims reporting the profane acts to the police, experience the police telling them to cope with the crime by changing their routines, despite the continuity of the crime.

One final point of inquiry is that, Stalking and Nonconsensual Pornography are complex phenomenon's, which might by concept need nuanced definitions including younger people as possible victims.

Kapitel 1 – Indledning

De senere års mediefokus på stalking og digital sexkrænkelse har medført en stigning i undersøgelser omhandlende karakteren og omfanget af disse sociale fænomener som enkeltstående kriminaliteter. Særligt undersøgelser omhandlende stalking har medvirket til at skabe et nationalt kendskab til fænomenets karakter og konsekvenser for stalkingudsatte (Jørgensen 2013; Johansen et al. 2013). Stalking karakteriseres som 90'ernes kriminalitet, hvor store dele af samtidens litteratur indtil da havde fokus på forfølgelse af kendte og andre offentlige personer (Sheridan & Davies 2001; Mullen et al. 2009; Spitzberg 2002). Diskursen har siden hen ændret sig til i højere grad også at omfatte den almene borger, hvilket har en betydning for anerkendelsen af stalking som et stigende socialt problem i nutidens Danmark. Stalking er ikke en ny kriminalitet, men derimod en gammel adfærd (Geistman 2009; Meloy 1999), der siden Straffelovens indtræden i 1933 betegnes som jagende eller forfølgende. I 2012 blev denne adfærd defineret som "stalking" og kriminaliseret som en skærpende omstændighed under Lov nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning (Retsinformation 2012).

Digital sexkrænkelse er i dansk kontekst ikke undersøgt i samme omfang som stalking. Digital sexkrænkelse er ligesom stalking ikke en ny kriminalitet, da denne type af seksuel krænkende adfærd er af ældre karakter. I takt med digitaliseringen er der dog sket et paradigmeskift, hvilket medfører en kompleks adfærd på grund af fænomenets virtuelle karakter (Franks 2015). Internettet har faciliteret brede fora, hvor seksuelt eksplicite billeder kan deles online til flere millioner mennesker, uden at dette kan spores tilbage til personen, der oprindeligt delte billedet (Levendowski 2014). Heterogeniteten ved digital sexkrænkelse kan bevirke, at udsatte oplever adskillige følgekonskvenser. Fænomenets virtuelle karakter muliggør særligt en online og offline chikane eller stalking fra fremmede, der har set billedet med dertilhørende personlige oplysninger om den udsatte (Bates 2016).

Undersøgelser viser, at stalking og digital sexkrænkelse i flere sammenhænge kan opstå som konsekvens af hinanden. Særligt stalking er repræsenteret i sager om digital sexkrænkelse, da udsatte oplever at kontaktes, chikaneres og forfølges gentagne gange af fremmede eller bekendte, der ser billedet (Bates 2016; Franks 2015). Digital sexkrænkelse kan forekomme i tilfælde, hvor truslen om eller delingen af et seksuelt eksplicit billede anvendes som et magtmiddel med henblik på at forhindre, at den udsatte forlader partneren eller anmelder denne til politiet (Franks 2015). Et større fokus på stalking og digital sexkrænkelse som sammenhængende kriminaliteter er dermed oplagt i forhold til at forebygge disse som enkeltstående kriminaliteter.

Hensigten med denne undersøgelse er at belyse karakteristika ved udsatte, der i denne undersøgelse angiver at opleve en sammenhæng mellem stalking og digital sexkrænkelse. Endvidere, at belyse den proces de udsatte oplever, når de skal italesætte og definere de krænkende handlinger, med henblik på at opnå social og retlig anerkendelse af disse handlinger som krænkende.

Kapitel 2 – Problemfelt

Trods det store mediefokus på stalking og digital sexkrænkelse er disse kriminaliteter endnu ikke undersøgt tilstrækkeligt i relation til hinanden. Der eksisterer ganske få studier, der belyser denne relation, hvorved undersøgelsen søger at bidrage med viden til dette felt. Da denne undersøgelse foretages på et begrænset vidensområde, suppleres der med eksisterende forskning, der fokuserer på stalking og digital sexkrænkelse som enkeltstående kriminaliteter.

Stalking og digital sexkrænkelse er komplekse kriminalitetsformer, der særligt i takt med den digitaliserede verden besværliggør håndteringen af disse kriminaliteter blandt udsatte, pårørende og fagfolk (Storey & Hart 2011; Hirtenlehner et al. 2012). Stalking er en kriminalitet, der ofte medfører alvorlige psykiske og fysiske konsekvenser for de udsatte (Hoffmann 2006). Stalking antager mange adfærdsformer, der ofte placeres i gråzonen mellem sociale acceptable handlinger og kriminel, chikanerende adfærd (Reyns & Englebrecht 2012; Cupach & Spitzberg 2007). Stalkingens kompleksitet medfører, at forløbet ofte udspiller sig over en længere periode (Hirtenlehner et al. 2012). En lignende kompleksitet ses i forbindelse med digital sexkrænkelse, hvor en virtuel deling af et billede besværliggør elimineringen af dette, hvilket intensiverer konsekvenserne og længden af den kriminelle handling (Bates 2016).

De fysiske og psykiske konsekvenser som de udsatte oplever indenfor disse to kriminalitetsformer, er nogenlunde sammenlignelige, da krænkeren i begge tilfælde agerer ud fra lignende motiver og handlingsmønstre (Storey & Hart 2011; Bates 2016). Disse overlap i motiver og handlemønstre kan medføre en øget risiko for, at disse kriminaliteter opstår som følge af hinanden. I en undersøgelse af udsatte for digital sexkrænkelse påpeger Franks (2015), at 49 % af de udsatte oplever online stalking som en konsekvens (Franks 2015). Endvidere oplever 30 % af de udsatte stalking uden for internettet, hvor personen eksempelvis kontakter dem fysisk eller over telefon. Stalking opstår som en konsekvens af digital sexkrænkelse ved, at andre personer på baggrund af det delte billede, kontakter den udsatte gennem personlige oplysninger, der er delt sideløbende med billedet. Nøgenbilleder der er delt med dertilhørende personlige oplysninger, fremmer ofte stalking fra fremmede personer (Franks 2015). Udsatte for digital sexkrænkelse oplever ofte en øget risiko for stalking på og uden for internettet, da over 50 % angiver at have oplevet, at deres fulde navn og link til sociale medie profiler fremgår sammen med det delte billede. Ligeledes beskriver udsatte at få delt mailadresse og telefonnummer i sammenhæng med billedet (Citron & Franks 2014). Særligt Franks (2015) og Citron & Franks (2014) påpeger, hvordan stalking kan opstå som en konsekvens af digital sexkrænkelse. I de tilfælde vil den gentagne, påtrængende og uønsket kontakt sjældent komme fra den oprindelig krænker, der delte billedet, men i højere grad fra en tredjepart der har set billedet. Ovenstående

studier forholder sig ikke til de tilfælde, hvor udsatte for digital sexkrænkelse oplever deling af intime billeder som led i et stalking forløb. Vi er ikke bekendt med studier, der undersøger digital sexkrænkelse som led i et stalkingforløb, men flere studier indikerer, hvordan denne handling ofte anvendes som et magtmiddel. Denne tendens ses særligt udbredt blandt partnere eller tidligere partnere, der gennem en reel billeddeling eller trussel herom, ønsker at kontrollere, fastholde eller genetablere et forhold mod den udsattes vilje (Geistman 2009; Mullen et al. 2009; Dutton & Winstead 2011).

Med henblik på at mindske og forebygge de konsekvenser som stalking og digital sexkrænkelse medfører, ændrer de udsatte i høj grad daglige sociale og digitale rutiner. I en dansk befolkningsundersøgelse om omfanget og karakteren af stalking fremgår det, at 8,9 % af de adspurgte respondenter har været udsat for stalking på ét eller flere tidspunkter i deres liv, hvoraf 27 % af disse oplever at ændre daglige rutiner som en konsekvens af stalkingen (Jørgensen 2013). Et studie udarbejdet af Statens Institut for Folkesundhed fokuserer endvidere på de sociale konsekvenser, som udsatte oplever i og efter et stalkingforløb. Særligt kontakten til venner og familie mindskes, da de gennem ændringer i rutiner og kontaktdata i højere grad isolerer sig fra sociale relationer (Johansen et al. 2013). Lignende konsekvenser finder Bates (2016) hos udsatte for digital sexkrænkelse, der i forsøget på at undgå yderligere konsekvenser mindsker eller ophører deres tilstedeværelse på sociale medier. Endvidere nævner Bates, hvordan dette kan have en negativ påvirkning for deres sociale relationer til venner og familie, da de sociale medier ofte anvendes som primære platforme for kommunikation (Bates 2016).

Karakteren af Stalking og digital sexkrænkelse medfører, at der ofte er tale om mere end én konkret kriminel handling (Sheridan & Davies 2001; Reyns & Englebrecht 2012). Dette betyder, at kriminaliteterne ofte udspiller sig over længere perioder, hvilket kan fremme længerevarende psykiske og fysiske konsekvenser for udsatte (Brewster 2001). De udsatte oplever ofte en form for magtesløshed i egen og andres håndtering af situationen, hvorved de i sidste instans ændrer rutiner for at beskytte sig selv mod flere eller nye kriminelle handlinger (Spitzberg 2002).

I disse kriminaliteter foreligger der ofte intime relationer mellem krænkere og udsatte, der påvirker de udsattes skyldfølelse og rolle i den krænkende handling. Udsatte oplever i høj grad at blive vejledt om foranstaltninger, der pålægger dem ansvaret for egen sikkerhed (Geistman et al. 2013). Et studie af Lynch & Logan (2015) påviser, at udsatte i mødet med politiet ofte oplever en mindre forståelse for deres situation, hvis relationen har været intim forud for den kriminelle handling (Lynch & Logan 2015).

Endvidere har en intim relation mellem parterne i disse kriminaliteter en betydning for forløbets intensitet. Studier viser, at en intim relation mellem parterne medfører, at krænkeren anvender flere og grovere metoder til at skade den udsatte, end i tilfælde hvor krænkeren er ukendt. Dette skyldes, at krænkeren kan besidde et større kendskab til den udsattes liv og rutiner, der kan anvendes til at intensivere forløbet (McFarlane et al. 2002; Lynch & Logan 2015; Johansen et al. 2013). Udsatte med en forudgående intim relation til krænkeren kan endvidere opleve en manglende tillid til fremtidige partnere eller personer, da handlingerne udføres af én, de tidligere har elsket og betroet sig til (Bates 2016). De udsatte kan føle, at de straffes for den tidligere intime relation, hvilket fremmer en skyldfølelse (Heskjær et al. 2016).

Trods det store politiske fokus på stalking og digital sexkrænkelse, er den juridiske og praktiske håndtering af disse kriminaliteter stadig mangelfuld. I 2012 blev stalking kriminaliseret som en skærpende omstændighed i lov nr. 112, der konkretiserer rammerne for, hvordan stalking håndteres i et retligt henseende. Fem år efter denne lovgivning er stalking endnu ikke kriminaliseret under en selvstændig lov (Retsinformation 2012). Digital sexkrænkelse er som begreb ikke kriminaliseret selvstændigt ved lov, men adfærden er hjemlet under Straffelovens § 264 d, der omhandler den: *“(...) der uberettiget videregiver meddelelser eller billeder vedrørende en andens private forhold eller i øvrige billeder af den pågældende under omstændigheder, der åbenbart kan forlanges unddraget offentligheden.”* (Retsinformation 2001).

Udsatte for stalking og digital sexkrænkelse er ofte udfordret i mødet med retssystemet, da kriminaliteternes juridiske definitioner og rammer er ukonkrete og utilstrækkelige i forhold til kompleksiteten (Franks 2015; Levendowski 2014). I lige så høj grad anses politiets håndtering og attitude at være afgørende for de udsattes anmeldelsestilbøjelighed og mulighed for en eventuel domsfældelse.

Lynch og Logan (2015) undersøger, hvordan politiets attitude og kendskab til stalking har indflydelse på, hvordan de håndterer disse sager. De finder, at udsatte med en tidligere intim relation til krænkeren ofte er mindre tilbøjelig til at anmelde situationen til politiet. Endvidere, at relationen mellem den udsatte og krænkeren er af stor betydning for, hvor seriøst politiet handler på anmeldelsen. I de tilfælde hvor krænkeren er en fremmede, er politiet mindre tilbøjelig til at placere ansvaret hos den udsatte. Politiets forudgående kendskab til stalking er afgørende for, hvor seriøst politiet tager en eventuel anmeldelse. Har politiet tidligere erfaret lignende stalkingepisoder, vil deres håndtering af anmeldelsen afspejle dette (Lynch & Logan 2015). Et andet studie finder, at i de tilfælde, hvor politiet ikke tidligere har arbejdet med stalking, er de mindre tilbøjelige til at anerkende situationens alvor, så længe krænkeren ikke udøver fysisk vold (Geistman et al. 2013).

Udsattes anmeldelsestilbøjelighed kan endvidere være påvirket af deres subjektive forståelse af egen situation. I et studie af udsattes anmeldelsestilbøjelighed finder Storey & Hart (2011), at denne er størst blandt udsatte, hvis relation til krænkeren er fremmede. Studiet viser endvidere, at forløbets intensitet er afgørende for, hvor ofte de udsatte anmelder hændelsen. Forløb der udspiller sig over længere perioder, og hvis karakter er af stor fysisk eller psykisk skade for den udsatte, anmeldes oftere (Storey & Hart 2011). En forklaring herpå skyldes den frygt, de udsatte oplever ved intensive og voldelige forløb.

Podaná and Imríšková (2014) påpeger, at forløbets alvor og udsattes frygt står i relation til hinanden, hvorved frygten for krænkeren bliver et incitament til at anmelde situationen. Studiet viser endvidere, at frygt er størst repræsenteret hos kvindelige udsatte, og særligt i tilfælde, hvor krænkeren er en mand. Mænd oplever generelt en lavere grad af frygt, og er dermed mindre tilbøjelige til at anmelde situationen. I de tilfælde hvor mandlige udsatte krænkes af kvinder, vil mænd opleve kønsbarrierer i forsøget på at anmelde situationen, da de ofte anses at være kvinder fysisk overlegne. Denne maskulinitets diskurs medfører et tabu om mandlige udsatte, der kan påvirke mænds anmeldelsestilbøjelighed (Sundaram et al. 2003).

De problemstillinger der i afsnittet er belyst gennem eksisterende litteratur og egne refleksioner, leder således hen til følgende problemformulering, der har til formål at sætte rammerne for nærværende undersøgelse.

“Hvad karakteriserer udsatte, der oplever en sammenhæng mellem stalking og digital sexkrænkelse, og hvilke barrierer kendetegner transformationsprocessen fra stalking og digitale sexkrænkelser som sociale problemer til retlige sager i en dansk kontekst?”

Kapitel 3 - Begrebsdefinition

I nedenstående afsnit defineres undersøgelsens kernebegreber. Dette gøres med henblik på at skabe en klar forståelse af, hvordan disse begreber anvendes i undersøgelsen.

3.1 Digital sexkrænkelse

I daglig tale betegnes delingen af seksuelt eksplicitte billeder ofte som hævnporno. Denne definition er opstået på baggrund af mediernes store fokus på fænomenets fremtræden, i relation til delingen af seksuelt eksplicitte billeder som hævn efter et endt forhold (Bates 2016). Begrebet hævnporno er dog misledende i flere henseende. For det første udelukkes de personer, hvis handlinger er motiveret af andet end hævn. For det andet, at dét at tage et billede af sig selv eller at tillade en anden at gøre dette, ikke altid henviser til en pornografisk handling, men derimod en handling af intim eller privat karakter. Transformeret og distribueres denne private og intime handling derimod til et bredere og utilsigtet publikum end den oprindelige modtager, defineres handlingen som pornografisk, hvis dette sker uden den udsattes samtykke (Franks 2015).

Definitionen hævnporno er dermed misvisende i forhold til den overordnede forståelse af fænomenet, der inkluderer andre motiver end hævn, såsom ” (...) *desire for profit, notoriety, or entertainment, including hackers, purveyors of hidden or “upskirt” camera recordings, and people who distribute stolen cellphone photos.*” (Franks 2015).

I litteraturen karakteriseres hævnporno som en gren af den overordnede definition ‘Pornografi uden samtykke’, der heri beskrives som deling af nøgne eller delvis nøgne billeder uden samtykke (Bates 2016). Denne definition anses i litteraturen som den mest korrekte, da den inkluderer distribution og billedtagning uden den afbildede persons samtykke. Endvidere inkluderer definitionen billeder, der oprindeligt er taget og delt med samtykke til private formål, for efterfølgende at distribueres uden den afbildede persons samtykke (Citron & Franks 2014).

Da denne undersøgelse foretages i en dansk kontekst, er det relevant at undersøge, hvordan dette fænomen defineres i Danmark. Hidtil er fænomenet i en dansk kontekst alment betegnet som hævnporno. Ved høringen i Ligestillingsudvalget om hævnporno den 25. januar 2017, italesatte Justitsminister Søren Pape Poulsen, hvordan fænomenet fremadrettet bør omtales som ”digital sexkrænkelse”. Justitsministeren argumenterer herfor, at der kan være tale om seksuelt eller intimt indhold, som ikke nødvendigvis er pornografisk fremstillet. Endvidere, at motivet bag billeddelingen kan være andet end hævn, hvorved

betegnelsen hævnporno ikke er tilstrækkelig for en bredere forståelse. Således vil definitionen "digital sexkrænkelse" anvendes i denne undersøgelse, da vi ønsker at belyse sammenhænge, der inkluderer et bredere spekter af motiver end de, der betegnes som hævnporno. Denne definition tillægger ikke den afbildede person nogen skyld i processen, da selve fremskaffelsen af billedet ikke nødvendigvis er tiltænkt en pornografisk hensigt. Handlingen er herved først krænkende, når distributionen og fremskaffelsen af billedet sker uden den afbildede persons samtykke. Selvom vi i denne undersøgelse tager udgangspunkt i definitionen "digital sexkrænkelse", anser vi det som centralt yderligere at definere, hvad vi forstår ved begreberne "digital" og "krænkende", da der ikke foreligger en forståelse af disses betydning i praksis.

Det er uklart for os, hvorvidt det er distributionen eller fremskaffelsen af billedet, der refereres til gennem begrebet "digital". Refereres der til distributionen udelukker definitionen de tilfælde, hvor deling af billeder foregår fysisk. Vi vælger ikke at lade "digital" referere til distributionen, da vi ved dataindsamlingen ikke sætter det som et kriterium, at distributionen af billederne skal foregå elektronisk. I denne undersøgelse refererer begrebet "digital" derimod til måden hvorpå billedet er taget, da vi har en formodning om, at billeder tages med digitale redskaber.

Ligeledes står det os uklart, om der ved anvendelse af begrebet "krænkelse", refereres til krænkerens motiv bag handlingen, eller den udsattes subjektive følelse heraf. Refereres der til motivet bag handlingen kræver definitionen, at hensigten bag handlingen er et ønske om at krænke den afbildede person. Herved udelukkes de tilfælde, hvor hensigten ved distributionen ikke bevidst er at krænke den afbildede person.

Vi vælger i denne undersøgelse, at begrebet "krænkelse" refererer til den afbildede persons subjektive opfattelse af handlingen som krænkende. Dette gøres, da vi udelukkende ønsker at undersøge de udsattes oplevelse af fænomenet, og dermed ikke kan sige noget om krænkerens motiv for handlingen.

Digital sexkrænkelse er hermed den betegnelse, vi anvender for deling af seksuelt eksplicitte billeder uden den afbildede persons samtykke. Betegnelsen er taget med udgangspunkt i den definition, der anvendes i dansk kontekst, men er modificeret i forhold til denne undersøgelses problemstilling.

3.2 Stalking

Stalking er vanskelig at definere i en sådan grad, at begrebsrammen indbefatter fænomenets karakter, således at alle kan identificere sig med denne forståelse. Stalking, og følelsen af at blive stalket, kan variere afhængigt af intensiteten og den udsattes egen forståelse af at være udsat. Det er derfor centralt at definere

fænomenet ud fra en så bred og almen anvendt definition, at denne omfatter fænomenets kompleksitet i forhold til undersøgelsens kontekst.

Den gængse forståelse af begrebet stalking defineres i dansk kontekst ofte med udgangspunkt i Paul E. Mullen, Rosemary Purcell og Michele Pathés definition af stalking. I *Stalkers and their victims* (2009) definerer Mullen et al. stalking som "(...) *a constellation of behaviors in which one individual inflicts on another repeated unwanted intrusions and communications.*" (Mullen et al. 2009:2). Stalking betegnes som en konstellation af adfærd, der af den udsatte opleves som gentagne, påtrængende og uønsket kontakt og kommunikation. Ved at anvende deres definition af stalking øges sandsynligheden for at afdække begrebet ud fra en mere almen anvendt forståelse, da relevante aktører på feltet, såsom Dansk Stalking Center anvender denne definition (Dansk Stalking Center 2017).

Førend der kan være tale om stalking påpeger Mullen et al., at den gentagne, påtrængende og uønsket kontakt og kommunikation skal udspille sig gennem 10 uafhængige kontaktforsøg over en periode på to uger. Da fokus for denne undersøgelse er de udsattes subjektive forståelse af stalking som krænkende, anses varigheden af stalkingforløbet som underordnet for vores forståelse af de udsattes situation. Endvidere er stalking ofte en vurderingssag, da intensiteten og karakteren kan variere fra de enkelte stalkingforløb. Således er tidsperspektivet ikke altid afgørende for, hvad der af den udsatte opleves som stalking. Opleves stalking som følgekriminalitet til digital sexkrænkelse vurderer vi, at tidsperspektivet er af mindre betydning, da følelsen af at være udsat for stalking kan forstærkes af en allerede eksisterende følelse af udsathed.

3.3 Offer eller udsat

Undersøgelsen tager udgangspunkt i de udsattes forståelse og oplevelse af stalking og digital sexkrænkelse, hvorved det er centralt at definere, hvad der forstås ved ofre eller udsatte for disse kriminaliteter. Begrebet "offer" relateres ofte til én konkret kriminel handling, der udspiller sig inden for en kort tidsramme (Nielsen 2013). Da udsatte for stalking og digital sexkrænkelse ofte oplever, at disse kriminaliteter udspiller sig over længere perioder og inkluderer flere kriminelle handlinger, kan det være svært at relatere sig til begrebet "offer" (ibid). Johansen et al. (2013) finder i et studie af stalkingudsatte, at disse ofte foretrækker at blive betegnet som udsatte, da det er mere passende for deres situation.

Feministisk forskning påpeger endvidere, hvordan begrebet "offer" kan blive identisk med personen, hvis offerrollen gør sig gældende over en længere tidsperiode (Nielsen 2013). Udsatte for stalking og digital

sexkrænkelser kan hermed have svært ved at bryde med denne offerrolle, hvilket kan få betydning for deres fremtidige virke.

Begrebet offer tillægges ofte en manglende handlekraft, da der skal være tale om en konkret kriminel handling, førend betegnelsen offer kan anvendes (Johansen et al. 2013). Udsatte for stalking og digital sexkrænkelser kan have svært ved at påvise dette, da flere af de handlinger stalkereren anvender, befinder sig i gråzonen mellem kriminelle og ikke kriminelle handlinger (Reyns & Englebrecht 2012).

Ved at anvende begrebet "udsatte", undgår vi at fastholde og gøre de udsatte identiske med deres situation. Begrebet tager endvidere højde for, at de udsatte stadig kan opleve stalking og digital sexkrænkelser i perioden, hvor undersøgelsens empiriindsamling foretages.

Kapitel 4 - Metode

I nedenstående afsnit beskrives projektets forskningsstrategi og metode. Metodiske overvejelser beskrives i forhold til valg af metode, dataindsamling, bearbejdning, analyse af data samt etiske refleksioner, der er centrale for undersøgelsens udførelse.

I denne undersøgelse anvendes den kvantitative metode til at indsamle og behandle det empiriske data, der indsamles gennem spørgeskemaundersøgelsen. Den kvantitative metode anses som særlig anvendelig, når sammenhænge mellem fænomener skal afdækkes (de Vaus 2014). Generelt for kvantitative undersøgelser er, at disse ofte har til hensigt at generalisere resultater fra en stikprøve ud til en bredere population. I denne undersøgelse er hensigten ikke en generalisering, men i højere grad en dybere udredning af karakteren ved udsatte for stalking og digital sexkrænkelse. Det kvantitative data suppleres med kvalitative besvarelser med henblik på at opnå en dybere udredning. Det kvantitative data er ikke indsamlet på et repræsentativt udsnit af undersøgelsens målgruppe. Vi anser det ikke som problematisk, at denne undersøgelse ikke kan sige noget repræsentativt, da vi finder, at der er forskellige måder at generalisere på (jf. kap. 4.1). Selvom undersøgelsen ikke er repræsentativ, anses den som værdifuld i det omfang, at den formodentlig kan bidrage til yderligere fund på et begrænset forskningsfelt. Yderligere overvejelser herom præsenteres i næste afsnit.

4.1 Forskningsstrategi

- Det enkeltstående casestudies betydning for undersøgelsens validitet og reliabilitet

Denne undersøgelses forskningsstrategi tager form af et enkeltstående casestudiedesign. Det betyder, at når der i denne undersøgelse refereres til vores case, henvises der til forskningsobjektet. Med objekt menes den genstand eller det fænomen, vi indsamler viden om. Casestudiet adskiller sig fra andre designs, da det søger at opnå komplekse og fyldestgørende forklaringer på et givent fænomen. I denne undersøgelse belyses karakteristika ved udsatte, der oplever stalking og digital sexkrænkelse i relation til hinanden. Denne gruppe af udsatte udgør undersøgelsens case, som der ønskes en dybdegående viden om (Yin 2003:13).

Det empiriske fundament for denne undersøgelse består hovedsageligt af kvantitativ data, hvorved vi som supplement anvender kvalitative besvarelser med henblik på at indfange forståelser af, hvad der for de udsatte konstituerer stalking og digital sexkrænkelse. Tidligere forskning påpeger, at casestudier skal have et teoretisk fundament (Yin 2003). Denne påstand kritiseres af Bent Flyvbjerg (2010) der påpeger, at "(...) samfundsvidenskaberne har haft meget lidt held med at efterligne naturvidenskaberne i udviklingen af

egentlig epistemisk teori i studiet af menneskelige forhold (...)" (Flyvbjerg 2010:466). Man har i samfundsvidenskaberne, på lige fod med naturvidenskaberne, forsøgt at udvikle kontekstafhængig og forudsigende teori, men ender hver gang med kontekstafhængig viden. Det anses dermed ikke som problematisk, at vi i denne undersøgelse som udgangspunkt kun anvender empiriske implikationer til at undersøge vores case. Teoretiske forståelser inddrages i analysen, hvor vi finder det relevant og behjælpeligt til at forklare den viden, vi finder om sammenhængen mellem kriminaliteterne. Således antager vores case en mere adaptiv tilgang. Casestudiet er en måde hvorpå vi opnår nærkontakt med den studerede virkelighed gennem feedback fra vores respondenter (Flyvbjerg 2010:467). Yin påpeger, at den interne validitet i casestudiet styrkes ved at anvende flere evidensbaserede kilder til at opnå den ønskede viden, og derigennem identificere mønstre, der kan bevirke, at man reelt set undersøger, hvad man har til hensigt at undersøge (Yin 2003). En måde hvorpå den interne validitet sikres i denne undersøgelse, er ved anvendelse af både kvalitativt og kvantitativt data, som evidensbaserede kilder til viden. Yderligere styrkes den interne validitet af vores mere adaptive tilgang, hvor vi indledningsvis lader empirien være styrende for den nye viden, der genereres. Dette muliggør en dybereliggende forståelse af de udsattes situation. Denne metodiske tilgang er unik i forhold til, hvordan casestudiet traditionelt set anvendes, hvilket i Flyvbjergs optik ikke er problematisk, da *"God samfundsforskning er problemorienteret og ikke metodeorienteret i den forstand, at den bruger de metoder, der i forhold til en given problematik bedst kan besvare de relevante forskningsspørgsmål. I mange tilfælde vil en kombination af kvalitative og kvantitative metoder kunne løse opgaven bedst."* (Flyvbjerg 2010:486).

Vi undersøger ikke et tilfældigt udvalgt udsnit af populationen, hvilket betyder at vi ikke kan sige noget repræsentativt. Den mest velegnede strategi behøver nødvendigvis ikke at være tilfældigt udvalgte cases, når formålet er at skaffe mest mulig information om et givent fænomen. Flyvbjerg påpeger, at casestudiet i sig selv kan være generelt i det omfang, at det belyser karakteren af de udsattes forståelse og handlingsmotive over et bredt spekter af kontekstuelle forhold (Flyvbjerg 2010:471). Selvom denne undersøgelses case ikke er repræsentativ, anses denne som værdifuld i det omfang, at den formodentlig kan bidrage til yderligere fund på et begrænset forskningsfelt. En undersøgelses værdi kan i Flyvbjergs optik underbygges ved: *"formel generalisering er blot en af mange måder, hvorpå mennesker indsamler og akkumulerer viden. At viden ikke formelt kan generaliseres betyder ikke, at den ikke kan indgå i den kollektive vidensakkumulation på et givet felt eller i et samfund."* (Flyvbjerg 2010:473).

Hvor Flyvbjerg i ovenstående underbygger styrker ved casestudiets evne til at sikre intern validitet, er det essentielt at diskutere, hvordan denne undersøgelse sikre en høj reliabilitet. En interessant overvejelse

omkring reliabilitet i casestudier foretages af Trochim (1989), der påpeger, at *pattern-matching* er en velegnet måde at sikre reliabiliteten i et casestudie. Denne tilgang sammenligner empirisk baserede mønstre, med mønstre der af forskeren kan være identificeret i eksisterende litteratur på området. Dette kommer til udtryk i denne undersøgelse ved, at vi anvender eksisterende forskning til at underbygge og fortolke på de tendenser og mønstre, vi finder i undersøgelsens empiri. Ved at anvende denne strategi højnes denne undersøgelses interne reliabilitet (Trochim 1989:355).

Endvidere styrkes reliabiliteten i denne undersøgelse gennem kontinuitet og sammenhænge i respondenternes besvarelser. Et spørgsmål er af lille værdi, hvis der ikke er kontinuitet i besvarelsen (de Vaus 2014). Det kan ofte være problematisk at undersøge, om en besvarelse er konsistent, da det kræver, at samme respondenter gennemfører spørgeskemaet mere end én gang. I de tilfælde hvor respondenterne er konsistente i deres besvarelser, er der tale om høj reliabilitet. Da det i denne undersøgelse ikke er muligt at teste reliabiliteten ud fra en sådan metode, testes reliabiliteten ved at undersøge, om der er en fælles forståelse af spørgsmålene, og herved en overensstemmelse i rammerne for respondenternes besvarelser. Ved at give respondenterne mulighed for at besvare spørgeskemaet så præcist som muligt, øges sandsynligheden for konsistente besvarelser. En metode hvorpå dette kan sikres, er ved at give respondenterne mulighed for at besvare spørgsmål med "ved ikke". Det gøres for at respondenterne ikke tvinges til at tage stilling til spørgsmål, som de ikke kan identificere sig med. Vi vurderer, at neutrale svar er mere præcise og af større værdi, end påtvungne svar (de Vaus 2014). På grund af traumatiske oplevelser er respondenterne ikke altid i stand til at gengive deres oplevelser, hvorved en "ved ikke" svarkategori mindsker risikoen for inkonsistente besvarelser (jf. kap. 4.5.2).

4.2 Undersøgelsens population

Spørgeskemaets målgruppe er udsatte, der har oplevet både stalking og digital sexkrænkelse som en sammenhængende handling - enten stalking efter billeddeling eller stalking før billeddeling.

Der er ikke stillet krav til køn, alder samt andre baggrundsfaktorer i udvælgelsen af undersøgelsens respondenter. Dette er gjort med henblik på ikke at indsnævre en i forvejen snæver målgruppe. Vi har forinden dataindsamling en hypotetisk forforståelse af, hvordan respondenterne vil fordele sig i forhold til køn og alder. Endvidere er det ikke sat som et kriterie, at respondenterne under empiriindsamlingen skal opleve igangværende forløb med stalking og digital sexkrænkelse. Det betyder, at vi kan indsamle data på respondenter der både oplever og har oplevet stalking og digital sexkrænkelse. Vi er opmærksomme på, at

vi i denne undersøgelse ikke kan belyse den tidsmæssige kontekst, som de udsattes forløb udspiller/udspillede sig i.

På grund af den virtuelle karakter af digital sexkrænkelse formodes det, at denne har en påvirkning på respondenternes aldersfordeling. Dette skyldes at respondenterne i et vist omfang skal begå sig på eller anvende digitale medier, førend de kan udsættes for en kriminalitet som digital sexkrænkelse. Af denne grund antages det, at undersøgelsens respondenter er størst repræsenteret blandt de yngre aldersgrupper, hvis generation er vokset op i den digitaliserede verden. Stalking og digital sexkrænkelse anses at være kønsspecifikke kriminaliteter, da kvinder udgør majoriteten af udsatte, mens mænd udgør majoriteten af krænkere (Jørgensen 2013; Geistman 2009). Vi formoder dermed, at unge og kvinder er størst repræsenteret i datamaterialet.

For at sikre undersøgelsens fokus er det centralt kun at indfange de af respondenterne, der angiver at være udsat for stalking og digital sexkrænkelse. For at indgå i undersøgelsens datamateriale, skal respondenterne som minimum have oplevet stalking og digital sexkrænkelse som sammenhængende handlinger. Dette minimumskriterium kan have en betydning for det samlede antal af brugbare besvarelser, der indsamles. Dette skyldes, at disse krav indsnævrer muligheden for at opnå besvarelser fra en i forvejen snæver målgruppe af udsatte, der oplever enten stalking eller digital sexkrænkelse. Selvom vi opnår kontakt til respondenter, der opfylder undersøgelsens krav, kan det ikke garanteres, at de er interesseret i eller har mulighed for at besvare spørgeskemaundersøgelsen. Dette kan skyldes, at de udsatte som resultat af deres traumatiske hændelser ikke har et ønske om at gengive eller genopleve disse.

Vi er derfor opmærksomme på, at antallet af brugbare besvarelser kan risikere at være begrænset i et sådant omfang, at det ikke er muligt at foretage denne kvantitative undersøgelse.

Endvidere har vi in mente, at respondenter kan have afgivet mere end ét svar. Vi kan ikke sikre os mod sådanne gentagne besvarelser, men rent metodisk forsøges disse at imødekommes ved at strømline kvalitative besvarelser i spørgeskemaet, der af os virker gentagne for én og samme respondent. For yderligere metodiske overvejelser omhandlende dette henvises til afsnittet om bearbejdning af data (jf. kap. 4.7)

4.3 Etik

Det er centralt at sikre et højt etisk kodeks i arbejdet med denne type af respondenter. Udsatte for stalking og digital sexkrænkelse oplever ofte traumatiske hændelser som følge af deres situation. Derfor er det først og fremmest centralt at overveje, hvilken værdi denne undersøgelse fremmer. Undersøgelsen skal ikke alene

fremme den videnskabelige værdi, men ligeledes have til formål at gavne respondenternes situation i en sådan grad, at deres værdi fremmes gennem deltagelse i undersøgelsen (Kvale & Brinkmann 2015:106). Værdien af denne undersøgelse forstærkes særligt gennem den positive respons, vi møder fra undersøgelsens respondenter og relevante fagfolk. Denne positive respons understreger relevansen og nødvendigheden af undersøgelsens problemstilling.

Vi skal som forsker stille spørgsmålet, hvilke fordelagtige konsekvenser har denne undersøgelse for respondenterne, og hvilke informationer skal de have, inden de deltager i undersøgelsen? I starten af spørgeskemaet informeres respondenterne om undersøgelsens formål, vores rolle som forskere samt samarbejdspartnere. Dette sikrer, at respondenterne deltager frivilligt i undersøgelsen på baggrund af den information, der er tilgængelig for dem (Kvale & Brinkmann 2015:113).

Vi har indledningsvis i spørgeskemaet bevidst undladt akademiske definitioner af stalking og digital sexkrænkelse, da vi risikerer, at visse udsatte ikke identificerer sig med netop disse begrebsliggørelser. Derimod er fænomenerne udelukkende defineret ved de handlinger, der kendetegner adfærden, hvilket giver os en formodning om, at et større udsnit af respondenter kan identificere sig med disse handlinger (Bilag 4).

Ved tydeligt at angive, hvilket formål undersøgelsen har, sikres en frivillig deltagelse, der udelukker behovet for yderligere samtykke. Hensigten med informationen er endvidere at oplyse respondenterne om en anonym deltagelse. Fortrolig information der på anden vis identificerer de deltagende respondenter, anonymiseres inden anvendelsen af dette. Anonymiseringen ses som et etisk krav, da det sikrer respondenterne, at fortrolig information ikke afsløres. Det har endvidere den betydning, at respondenterne i højere grad føler sig trygge ved at videregive personlige og fortrolige fortællinger omhandlende deres situation. Dette øger kvaliteten af datamaterialet, da det muliggør en dybdegående analyse baseret på personlige fortællinger.

En af de essentielle roller vi som forsker har overfor respondenterne er at overveje, hvordan konsekvenserne for disse minimeres. For at minimere mulige konsekvenser kræver det, at vi som forsker har et indgået kendskab til feltet (Kvale & Brinkmann 2015:119-120). Dette kendskab er blandt andet opnået gennem tidligere arbejde med stalkingudsatte. Vi er derfor inden undersøgelsens start bevidste om de mulige konsekvenser, det kan have for de udsatte.

Samarbejdet med Dansk Stalking Center (DSC) har yderligere bidraget med professionel faglig sparring, hvilket endvidere er et forsøg på at hindre uforudsete etiske barrierer. DSC har blandt andet gennemlæst og pilottestet spørgeskemaet sådan, at spørgsmål der for dem vil forekomme uklare og uetiske, revurderes. Endvidere har DSC boostet spørgeskemaet økonomisk med henblik på at nå ud til flest mulige respondenter. Hertil skal nævnes, at undersøgelsen på anden vis ikke er sponsoreret eller støttet økonomisk af DSC. Undersøgelsens indhold er udelukkende udarbejdet af os, hvorved undersøgelsens indhold og struktur ikke er præget af samarbejdet med DSC. Vi er opmærksomme på, at samarbejdet kan påvirke en ulige fordeling af udsatte, da DSC udelukkende arbejder med stalkingudsatte. For yderligere refleksioner herom henvises til kapitel 4.6.

Vi har forud for undersøgelsen gennemført en række pilottest på personer, der hverken har faglige eller personlige erfaringer med spørgeskemaets tematikker. Disse pilottests udføres for at sikre spørgeskemaets forståelighed og tekniske opbygning (Kvale & Brinkmann 2015:119-120).

4.4 Spørgeskema

Spørgeskemaundersøgelser er et metodisk værktøj, der i modsætning til eksempelvis interview eller observation effektivt kan indsamle store mængder af data (de Vaus 2014:3). Spørgeskema kan distribueres bredt ud gennem forskellige fora på samme tid. En bredere distribuering medfører dog, at spørgeskemaet kan nå ud til personer, der ikke er relevante for undersøgelsen. For at sikre undersøgelsens fokus er spørgeskemaet konstrueret således, at personer der angiver ikke at opleve stalking eller digital sexkrænkelse, frasorteres. Denne frasortering er mulig gennem brugen af et elektronisk spørgeskema, hvis tekniske konstruering muliggør dette (jf. kap. 4.5). For at se det elektroniske spørgeskema, henvises til nedenstående fodnote¹. Det er essentielt allerede i konstruktionen af spørgeskemaet at være bevidst om de til- og fravalg der gøres, og hvilket fokus undersøgelsen skal tillægges (de Vaus 2014:93). Spørgeskemaets opbygning vil med sin prækonstruerede spørgsmål og begrænsede svarmuligheder være med til at rammesætte undersøgelsens fokus allerede under empiriindsamlingen. Konstruering af spørgeskemaets struktur og indhold er central for den mængde og type af information, der indsamles. Yderligere refleksioner om spørgeskemaets konstruktion præsenteres i følgende afsnit.

¹ <https://www.survey-xact.dk/LinkCollector?key=USRVZH3GC1CP>

4.4.1 Spørgeskemaets konstruktion

I dette afsnit præsenteres de overvejelser, der er centrale for udarbejdelsen af spørgeskemaet. Ved at undersøge fænomener som stalking og digital sexkrænkelse, er det centralt at beskrive, hvordan disse begreber anvendes i dataindsamlingen.

I denne undersøgelse begrebsliggøres stalking og digital sexkrænkelse på en sådan måde, at undersøgelsens respondenter finder begreberne identificerbare og genkendelige. Stalking beskrives således som gentagne, påtrængende, uønsket kontakt og kommunikation. Denne definition er valgt, da det er de handlinger, der rammesætter stalking i et juridisk og praksis henseende (Dansk Stalking Center 2017; Retsinformation 2001). Digital sexkrænkelse er defineret som deling af intime billeder. Dette er gjort med udgangspunkt i en forståelse af, at deling af intime billeder ofte indebærer et subjektivt element for de udsatte, hvorved det er op til de udsatte at definere, hvad der for dem opleves som intimt. Hvornår et billede er intimt, er ofte forudsat af den udsattes egen forståelse af situationen, som kan være betinget af konteksten og de udsattes alder. Vi lader hermed respondenterne definere, hvad der for dem opleves som intimt. Dette gøres ved at spørge ind til, hvordan respondenterne er påklædt på billedet, sådan at vi ikke udelukkende antager, at nøgenhed er det eneste kriterie for intimitet.

Da stalking er en kompleks kriminalitet, der indeholder flere typer af adfærd, er det centralt at anvende et bredt spekter af kategorier, der dækker over flest mulige krænkende handlinger. Dette gøres blandt andet med henblik på at undgå, at nogle undlader at svare, hvis de ikke kan identificere sig med den opstillede kategorisering af stalkingmetoder. Det spørgsmål der afdækker de handlinger, de udsatte angiver at stalkeren anvender, er udarbejdet med inspiration i den kategorisering af stalkingmetoder, der anvendes i en dansk befolkningsundersøgelse af stalkingudsatte (Jørgensen 2013:28). Ved at lade sig inspirere af denne kategorisering anvendes et bredt og forståeligt spekter af mulige handlinger, der baseres på et videnskabeligt fundament for ofte anvendte stalkingmetoder i dansk kontekst.

4.4.2 Konstruering af spørgeskemaets indhold

Spørgeskemaet er konstrueret således, at respondenterne indledningsvis præsenteres for en beskrivelse af, hvilken handlinger der karakteriserer digital sexkrænkelse og stalking. Respondenterne bliver indledningsvis bedt om at besvare demografiske spørgsmål, såsom køn, alder, kommune og uddannelsesniveau. Dette gøres med henblik på at klarlægge, hvad der demografisk karakteriserer udsatte for stalking og digital sexkrænkelse i denne undersøgelse.

Respondenterne adspørges efterfølgende, om de har været udsat for eller truet med at få delt et intimt billede mod deres vilje. Svarer de "ja" til dette spørgsmål, åbnes yderligere spørgsmål der skal afdække de udsattes forløb. Hvis respondenterne svarer "nej" til at være udsat for deling af intime billeder, afsluttes spørgeskemaet. De respondenter, der angiver at være udsat for eller truet med deling af intime billeder adspørges efterfølgende, om de har oplevet stalking. Angiver respondenterne ikke at opleve stalking afsluttes spørgeskemaet, hvorved det udelukkende er respondenter, der angiver at opleve stalking, der adspørges om karakteren af dette forløb.

Hvis respondenterne angiver både at være udsat for stalking og digital sexkrænkelse, afdækkes sammenhængen mellem disse kriminaliteter. Hertil er der opstillet tre scenarier. Scenarie 1 omhandler de respondenter, der oplever stalking efter billeddeling. Scenarie 2 omhandler de respondenter, der oplever stalking før billeddeling. Under hvert af de to scenariespørgsmål er der yderligere spørgsmål, hvis formål er at belyse forløbenes karakter. Under hvert scenarie kommer der opfølgende spørgsmål, hvis formål er at undersøge i hvilken grad respondenterne føler, at der er en sammenhæng mellem kriminaliteterne. Hvis respondenterne angiver, at der ingen grad af sammenhæng er, afsluttes spørgeskemaet.

Scenarie 3 omhandler de respondenter, der angiver at opleve både stalking og digital sexkrænkelse, men ikke angiver at opleve stalking før eller efter billeddelingen. Dette scenarie indfanger herved de respondenter, der angiver ikke at opleve nogen sammenhæng mellem stalking og digital sexkrænkelse. For at forstå hvad der gør, at respondenterne ikke angiver at opleve nogen sammenhæng, giver vi dem mulighed for kvalitativt at beskrive, hvad der karakteriserer deres forløb.

4.4.3 Konstruering af spørgsmål

Udarbejdelsen af spørgsmålene har betydning for præcisionen og kvaliteten af den data, der indsamles. Spørgsmålene skal formuleres klare og forståelige, sådan at der ikke forekommer sproglige barrierer blandt respondenterne. Det er essentielt, at spørgsmålene er forståelige og overskuelige for respondenterne, da det mindsker risikoen for misforståelser eller udeblevne besvarelser. Vi er særligt opmærksomme på udarbejdelsen af scenariespørgsmålene, da de kan give anledning til misforståelser. Dette skyldes blandt andet, at spørgsmålene er lange, da stalking og digital sexkrænkelse beskrives ud fra en handlingsorienteret forståelse, fremfor begreberne "stalking" og "digital sexkrænkelse". Endvidere kan scenarierne synes sammenlignelige, da begge scenariespørgsmål spørger ind til stalking og digital sexkrænkelse, men med henblik på at afdække forskellige kausalitetsforhold. For at imødekomme potentielle misforståelser mellem

scenarierne, er der ved hvert scenariospørgsmål givet uddybende eksempler på, hvad der kan karakterisere mulige forløb i hvert af scenarierne.

De svarmuligheder der angives i spørgsmålene, skal ligeledes være overskuelige for respondenterne, da denne målgruppe ofte kan være præget af usikkerhed eller dårlig hukommelse. Derfor tilføjes der til hvert spørgsmål en "ved ikke" svarkategori, hvilket øger chancen for at få så oprigtige svar som muligt. "Ved ikke" svarkategorien kan også mindske risikoen for, at respondenterne afslutter eller undlader at svare på spørgsmålet.

4.4.4 Åbne og lukkede spørgsmål

I spørgeskemaets konstruktion skelnes der mellem anvendelse af åbne og lukkede spørgsmål. Lukkede spørgsmål anvendes, når der ønskes præcise klarlægninger af faktuelle forhold. Eksempelvis anvendes lukkede spørgsmål, når respondenterne skal angive, om de er blevet truet med eller har været udsat for deling af intime billeder, da præcise svar er centrale for undersøgelsens fokus. Åbne spørgsmål anvendes i de tilfælde, hvor der spørges dybere ind til respondenternes oplevelser (de Vaus 2014:99).

4.4.5 Svarkategorier og kodninger

Svarkategorierne i undersøgelsens lukkede spørgsmål er under konstruktionen opstillet som prækodninger, hvilket betyder at svarkategorierne er tildelt en talkode. Denne kodning er den mest anvendelige med henblik på videre bearbejdning og analyse af data i SPSS (Agesti & Finlay 2014). Spørgeskemaets demografiske spørgsmål har åbne svarkategorier, hvilket betyder at respondenterne selv kan angive svar. Disse svar kodes senere efter et bestemt system (jf. kap. 4.7.3). I de spørgsmål hvor svarkategorierne er ukendte forud for databearbejdning, er det hensigtsmæssigt at anvende postkodninger. Dette gøres i de åbne spørgsmål, hvor respondenterne i stedet for svarkategorier har mulighed for at angive et uddybende svar (ibid). Udvalgte spørgsmål har multiple svarkategorier, hvor respondenterne kan angive mere end ét svar. Sådanne svarkategorier kræver en anderledes kodning end andre typer af spørgsmål, der ikke benytter multiple svarkategorier. Disse svarkategorier kodes derfor ud fra en multiple dikotomi, hvor hver svarkategori tildeles værdierne 0 = nej og 1 = ja (Agesti & Finlay 2014).

I de spørgsmål hvor svarkategorierne er opstillet som tidsintervaller, er det centralt, at skaleringen mellem intervallerne er lige store. Det betyder, at det senere i bearbejdningsprocessen ikke er nødvendigt at kode nye tidsvariabler for at strømline. Ved udarbejdning af gradspørgsmålene, hvor svarkategorierne går fra "i meget høj grad" og til "i meget lav grad", er det ligeledes centralt at svarkategoriernes graduering vender

samme vej. Dette gøres for at forskellige variabler med samme type af svarkategorier, i en videre analyse, lettere kan krydstabuleres uden en forudgående rekodning.

4.5 SurveyXact

Undersøgelsens spørgeskema er udviklet som et elektronisk spørgeskema, hvilket gøres gennem programmet SurveyXact. SurveyXact er let tilgængeligt for studerende ved Aalborg Universitet, da det er til fri afbenyttelse. Programmet indeholder de tekniske redskaber, der er nødvendige for udarbejdelsen og distributionen af undersøgelsens spørgeskema.

Det elektroniske spørgeskema tillader i sit design et avanceret spørgebatteri, hvor bestemte besvarelser åbner op for nye spørgsmål. Gennem aktiveringer på bestemte spørgsmål sikres opretholdelsen af undersøgelsens fokus. Endvidere gøres dette ved, at de respondenter der ikke opfylder spørgeskemaets minimumskrav frasorteres. Disse aktiveringer medfører, at respondenterne kun stilles de spørgsmål, som er relevante for deres situation. Herved opnår vi en mere nuanceret beskrivelse af deres oplevelser, da spørgsmålene tilpasses de enkelte respondenter.

Endvidere muliggør en elektronisk konstruktion af spørgeskemaet, at vi designmæssigt kan konstruere spørgsmålene på en sådan måde, at de indfanger den type af besvarelser, som spørgsmålene foreskriver. Designet muliggør eksempelvis anvendelsen af multiple choice spørgsmål, hvor respondenterne har mulighed for at angive mere end ét svar. Der er i spørgeskemaet sat valideringer på majoriteten af spørgsmålene, hvorved respondenterne pålægges at angive et svar. Dette gøres for at sikre, at respondenterne besvarer spørgeskemaet for således at opnå tilstrækkeligt data til en videre analyse. Valideringen er dog fravalgt på bestemte spørgsmål således, at respondenterne kan undlade at svare, hvis de ikke ønsker det. Dette gøres på baggrund af etiske forbehold i de tilfælde, hvor spørgsmålene vurderes at være af følsom karakter.

Aktiveringen af bestemte spørgsmål medfører, at spørgeskemaet kan besvares på 13 mulige måder. Det er derfor altafgørende for spørgeskemaets design, at aktiveringerne fungerer og åbner op for de rigtige spørgsmål. For at sikre, at aktiveringerne er korrekte, og for at undgå tekniske fejl, er samtlige udfald testet internt forud for distribueringen af spørgeskemaet.

4.6 Distribuering af spørgeskema

Den målgruppe og de respondenter undersøgelsen formår at indfange, afhænger af hvor og hvordan spørgeskemaet distribueres. Da spørgeskemaet er elektronisk muliggøres en bredere distribuering, hvor

spørgeskemaet udelukkende distribueres gennem digitale fora. Det primære distribueringsforum for dette spørgeskema er Facebook. En distribuering gennem disse sociale medier har både fordele og ulemper. Det formodes, at de fleste danskere har en facebookprofil, som de benytter dagligt. Hermed er disse fora optimalt i forhold til at synliggøre spørgeskemaundersøgelsen. Der vil være risiko for, at enkelte udsatte ikke benytter sociale medier, hvorved disse ikke har mulighed for at besvare spørgeskemaet. Dette kan skyldes, at en af de mest anvendte copingstrategier blandt stalkingudsatte og udsatte for digital sexkrænkelse er at lukke ned for sociale medie profiler, for at undgå yderligere chikane (Spitzberg 2002). Det betyder for denne undersøgelse, at vi afskriver denne gruppe af udsatte, hvorved der kan forekomme selektionsbias. Vi forsøger at imødekomme denne bias ved at distribuere spørgeskemaet ud gennem relevante organisationers hjemmesider, som henvender sig til udsatte for stalking og digital sexkrænkelse.

Facebook og andre sociale medier er i deres virtuelle design konstrueret til konstant at producere og uploade ny information. Af denne grund er det sandsynligt, at spørgeskemaet hurtigt "outdates". For at imødekomme dette har Dansk Stalking Center bidraget økonomisk ved løbende at "booste" spørgeskemaet på deres facebookside, hvilket øger synligheden for at deres brugere og andre relevante aktører gøres opmærksomme på dette.

Spørgeskemaundersøgelsen er distribueret over en periode på fire uger. I denne periode opdateres distribueringen løbende ved at tilføje nye relevante aktører, der kan videreformidle spørgeskemaet. Dette aktualiserer spørgeskemaet i nye relevante fora, hvilket sikrer spørgeskemaets synlighed blandt yderligere potentielle respondenter.

Før og under distribueringen kontaktede vi adskillige interesseorganisationer, støttegrupper, offentlige instanser, fortalere med mere, der har kontakt til feltet. Dette gøres for at nå ud til flest mulige respondenter. Disse fora og aktører fandt vi blandt andet gennem søgninger på Facebook, henvisninger fra og til relevante aktører. Vores samarbejde med DSC muliggør, at de af Centrets psykologer og rådgivere der er i kontakt med udsatte, kan distribuere spørgeskemaet direkte til relevante respondenter, der ønsker at deltage.

Fælles for udvælgelsen af samtlige aktører er, at de alle beskæftiger sig med eller har en interesse i stalking og/eller digital sexkrænkelse. Vi har i alt kontaktet 22 fora, aktører eller privatpersoner (Bilag 5). Samtlige aktører er kontaktet over telefon, mail eller Facebook, hvorefter vi kort beskrev undersøgelsens formål og aktørens rolle. Udviste aktørerne interesse for undersøgelsen og distribueringen, kontaktede vi efterfølgende disse for yderligere information. De praktiske foranstaltninger omkring distribueringen omhandlede

primært, hvem der distribuerede spørgeskemaet. Langt de fleste aktører tilbød selv at distribuere spørgeskemaet, hvilket øgede dets troværdighed blandt mulige respondenter. Til distribueringen af spørgeskemaet udarbejdede vi en metatekst og vedhæftede et billede, som aktørerne kunne dele ved distribueringen (Bilag 5). Enkelte aktører valgte selv at skrive en indledende tekst til spørgeskemaet, hvor de blandt andet præsenterede os og undersøgelsen formål.

Enkelte af vores distributions fora bestod af facebookgrupper for udsatte og pårørende, herved var det nødvendigt at overveje den kontakt vi skabte til disse grupper, på grund af medlemmernes formodede sårbarhed. For at opretholde en høj etisk standard tog vi indledningsvis kontakt til gruppernes administratorer for at få godkendelse til deling af spørgeskemaet.

Forskning påpeger, at der findes en skæv kønsfordeling indenfor stalking og digital sexkrænkelse, hvor flertallet af udsatte er kvinder (Franks 2015; Geistman 2009). Vi er derfor i rekrutteringen af relevante aktører opmærksomme på, at der blandt aktørernes brugere og målgrupper kan forekomme en overrepræsentation af kvindelige udsatte. Der kan derfor være risiko for et eventuelt kønsbias, som vi forsøger at imødekomme ved at rekruttere aktører med et mandligt kønsfokus. Herunder blandt andet Mandecenteret og Pulterkammerets Aktivister, som har en overrepræsentation af mandlige brugere.

Det er centralt at være opmærksom på den betydning samarbejdet med DSC kan have for dataindsamlingen. Dansk Stalking Center distribuerer spørgeskemaet gennem egen hjemmeside, facebookside og gennem samtale med brugerne. Dette medfører, at de respondenter der indsamles besvarelser på, i højere grad oplever digital sexkrænkelse som et led i et forudgående stalkingføløb frem for omvendt. Vi formoder, at DSCs støtte i distribueringen af spørgeskemaet medfører, at mange af undersøgelsens respondenter kommer derfra. Vi er derfor opmærksomme på, at der kan være en overrepræsentation af denne type af respondenter.

I den sidste uge af distributionsperioden delte vi spørgeskemaundersøgelsen over egne private facebookprofiler, for at indfange eventuelle respondenter i vores eget netværk, og for at dette netværk kunne dele spørgeskemaet og således skabe en såkaldt sneboldeffekt (Halkier 2008:31).

Efter dataindsamlingen afsluttes, påbegyndes den indledende bearbejdning af datamaterialet ved at frasortere de respondenter, hvis besvarelser ikke opfylder undersøgelsens fokus og krav. Denne frasorteringsproces samt bearbejdning af datamaterialet præsenteres i følgende afsnit.

4.7 Bearbejdning af data

4.7.1 Frasortering af respondenter

Spørgeskemaets aktiveringer gør, at det udelukkende er de respondenter, der oplever både stalking og digital sexkrænkelser som sammenhængende kriminaliteter, der kan gennemføre det fulde spørgeskema. Dataindsamlingen er distribueret således, at alle kan åbne spørgeskemaet og besvare spørgsmål omhandlende baggrundsfaktorer såsom køn og alder, inden de angiver, hvorvidt de har oplevet digital sexkrænkelser og stalking. Der indsamles derfor data på alle distribuerede, gennemførte og delvist gennemførte besvarelser. Inden frasorteringen består datamaterialet af såvel personer, der ikke har oplevet hverken stalking eller digital sexkrænkelser, personer der udelukkende har oplevet digital sexkrænkelser og personer, der har oplevet både stalking og digital sexkrænkelser som sammenhængende kriminaliteter. For at indsnævre dataindsamlingen til at omhandle de respondenter, der er centrale for undersøgelsen, er det nødvendigt at gennemgå datamaterialet med henblik på at frasortere de respondenter, der ikke opfylder undersøgelsens krav. Inden denne frasorteringsprocedure beskrives, præsenteres den samlede mængde data, der er tilgængelig efter spørgeskemaets indsamling.

Spørgeskemaet er i alt distribueret 5.318 gange, hvoraf 1.798 personer har gennemført spørgeskemaet. Yderligere 952 personer har angivet "nogen svar". Samlet set har 2.751 personer gennemført eller angivet "nogen svar", hvoraf 177 respondenter opfylder kravet om at opleve stalking og digital sexkrænkelser som sammenhængende. Inden frasorteringen i datamaterialet eksporteres dette fra SurveyXact til SPSS. Frasorteringen foretages derfor med udgangspunkt i de 2.751 personer, der har gennemført eller angivet "nogen svar" i spørgeskemaundersøgelsen, da de respondenter, der udelukkende åbner spørgeskemaet uden at besvare, er frasorteret i SurveyXact.

Først frasorteres de personer, der afslutter besvarelsen ved de demografiske spørgsmål. Herefter frasorteres de personer, der ikke svarer på, hvorvidt de oplever digital sexkrænkelser samt de personer, der angiver ikke at opleve digital sexkrænkelser. Ligeledes frasorteres de personer, der ikke svarer på spørgsmålet om, hvorvidt de har oplevet stalking, samt de personer der angiver ikke at opleve stalking. Efter disse frasorteringer er der udelukkende data på de personer, der angiver at opleve stalking og digital sexkrænkelser. Af disse personer frasorteres de, der ikke angiver at opleve stalking og digital sexkrænkelser som sammenhængende (jf. kap. 4.4.2).

Efter ovenstående frasorteringer består datasættet af 177 respondenter, der alle angiver at opleve stalking og digital sexkrænkelser som sammenhængende kriminaliteter. For at sikre, at disse respondenter oplever

stalking og digital sexkrænkelser som sammenhængende, spørger vi, i hvor høj grad de oplever, at den ene af kriminaliteterne er opstået som følge af den anden. De respondenter der angiver slet ikke at opleve dette, frasorteres.

Efterfølgende frasorteres de respondenter, der af os anses som værende useriøse. Eksempelvis frasorteres én respondent der angiver at være 18.000 år gammel. De respondenter der på anden vis har besvaret spørgeskemaet mere end én gang, frasorteres. I datamaterialet fandt vi, at én af respondenterne var fra Norge. Denne respondent er frasorteret, da undersøgelsens fokus er i en dansk kontekst.

Undersøgelsens casedesign foreskriver, at respondenterne selv er med til at definere deres forløb. På trods af dette er der besvarelser, som er frasorteret på baggrund af vores egne forståelser af stalking og digital sexkrænkelser. Disse frasorteringer er foretaget på de besvarelser, der ikke synes at leve op til undersøgelsens fokus og formål. Én respondent angiver i sin besvarelse at opleve chikane og misbrug fra sin far. Ud fra respondentens uddybende besvarelser vurderes det, at dennes oplevelse med stalking og digital sexkrænkelser ikke rammer denne undersøgelses fokus, da vi vurderer, at respondentens oplevelser vil straffes under anden lovgivning end lov nr. 112 og Straffelovens § 264 d. En anden respondent angiver i sin besvarelse at opleve stalkingforløbet på samtlige måder, som spørgeskemaets svarkategorier muliggør. Respondenten krydser hermed af i alle tænkelige svarkategorier under hvert spørgsmål, hvilket skaber tvivl om forløbets oprigtighed.

Det endelige datamateriale er efter ovenstående frasortering baseret på 163 respondenter, der oplever en sammenhæng mellem stalking og digital sexkrænkelser. De 163 respondenter som datamaterialet baseres på, behandles og analyseres i SPSS. Udarbejdningen af dette datasæt i SPSS præsenteres i følgende afsnit.

4.7.2 Bearbejdning af datamaterialet i SPSS

Til analyse af undersøgelsens datamateriale er det nødvendigt at eksportere undersøgelsens data fra SurveyXact til IBM SPSS Statistics. Dette inkluderer såvel de kvantitative og kvalitative funderede besvarelser. Baggrunden for at dataanalysen foretages i SPSS fremfor SurveyXact er, at SPSS i højere grad indeholder de rette værktøjer til bearbejdning og analyse af denne undersøgelses data. Aalborg Universitet udbyder og underviser i brugen af SPSS, hvilket gør programmet velegnet som platform til bearbejdning og analyse af data. Ved at eksportere filer fra SurveyXact til SPSS overføres og bibeholdes de variabler og værdier, som er angivet i SurveyXact. Variabelnavnene ændres i SPSS med henblik på at tydeliggøre, hvilke spørgsmål de henvender sig til.

Det er ved udarbejdelse af datamaterialet i SPSS centralt at overveje, hvilke måleniveauer der anvendes til undersøgelsens variabler. I denne undersøgelse anvendes der nominal, ordinal og intervaskalerede variabler. I datasættet forekommer der flest nominalskalleret variabler, der muliggør en kategorisering, der er velegnet til krydstabuleringer og frekvensanalyser. Aldersvariablen er intervaskaleret, da respondenterne angiver deres alder ud fra en talværdi, der efterfølgende kan rangeres. I gradspørgsmålene under hvert scenarie anvendes ordinalskaleret variabler, hvilket er hensigtsmæssigt, da graden af sammenhængen mellem stalking og digital sexkrænkelser kan rangordnes (Agesti & Finlay 2014:11-12; Nielsen & Kreiner 2008:28).

4.7.3 Rekodning af variable

Spørgsmålene omhandlende respondenternes hjemkommune og alder er åbne svarkategorier, der kræver en talværdi med henblik på videre analysere af disse. For at gøre kodningsprocessen overskuelig rekodes variablenes værdier til kategoriseringer, der samler og forsimples værdierne (Nielsen & Kreiner 2008:239). Under rekodning dannes der en ny variabel, sådan at de oprindelige variabler "Alder" og "Kommune" bibeholdes. Ved at rekode de oprindelige variabler, antager de nye variabler færre værdier. Alder rekodes til værdierne:

Kategorisering	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Alder	12-15 år	16-19 år	20-23 år	24-27 år	28-31 år	32-35 år	36-39 år	40-43 år	44-47 år	48-51 år	52-55 år

Start og slut værdierne i disse kategoriseringer er foretaget med udgangspunkt i respondenternes angivne alder, hvor den yngste respondent er 12 år og den ældste 54 år. Kategoriseringerne er skaleret sådan, at der er lige langt mellem hvert aldersinterval.

En lignende proces foretages ved rekodning af kommuner, hvor alle besvarelser er angivet i enten kommunernes navn eller postnummer. Kommunerne er derfor rekodet efter deres geografiske placering i regioner:

Kategorisering	1	2	3	4	5
Alder	Region Hovedstaden	Region Sjælland	Region Syddanmark	Region Midtjylland	Region Nordjylland

Det er nødvendigt at benytte filter i de dele af analysen, hvor vi ønsker at undersøge tendenser fordelt på undersøgelsens to scenarier. Dette skyldes at antallet af respondenter i de to scenarier fordeler sig uligt, hvorved det statistisk ikke er muligt at analysere og sammenligne disse. Herved er det nødvendigt at analysere på scenarierne enkeltvis, hvilket gøres ved at anvende filter på de dele af datasættet, der ønskes undersøgt. Ønskes der udelukkende at undersøges tendenser for de udsatte, der oplever stalking efter deling af intime billeder, anvendes filter for at adskille disse fra datasættets resterende respondenter. Filteret skal aktiveres forud for hver af de analyser, der undersøger en udvalgt del af respondenterne (Nielsen & Kreiner 2008:223).

4.7.4 Bortfald

I datasættet inkluderes delvise besvarelser, da disse vurderes at have en værdi i den forstand, at de kan bidrage med viden i det omfang besvarelserne foreskriver. De delvise besvarelser fra nogle udsatte betyder, at der i løbet af datasættet forekommer et partielt bortfald blandt respondenterne. Vi finder, at det samlede partielle bortfald i løbet af datasættet er på 21 respondenter. Dette er i sig selv ikke et markant bortfald, men kan få betydning for de sammenhænge, hvor der analyseres på et i forvejen begrænset antal respondenter. Gennem databearbejdning finder vi, at det partielle bortfald ikke er jævnt fordelt, da der ses et partielt bortfald på 12 respondenter blandt de udsatte, der oplever stalking efter billeddeling, hvorimod det partielle bortfald blandt udsatte der oplever stalking før billeddeling baseres på 9 respondenter. I de sammenhænge hvor der analyseres på alle af datasættets respondenter, og hvor det partielle bortfald medfører, at antallet af respondenter baseres på mindre end 163, angives dette (De Vaus 2014:123-124).

4.8 Analytisk tilgang til kvantitativ data

4.8.1 Analyse af multiple choice spørgsmål

En udfordring ved at anvende multiple spørgsmål opstår i det analytiske arbejde. De multiple spørgsmål anvendes de steder, hvor vi ønsker at klarlægge, hvem de udsatte angiver som deres krænker, samt hvilke metoder disse anvender. Denne opdeling foretages på baggrund af en teoretisk forståelse af generelle karakteristika ved stalking og digital sexkrænkelse som enkeltstående kriminaliteter. Endvidere har vi erfaret,

at de udsattes relation til krænkerne ofte er af en intim, bekendt eller fremmede karakter. Med henblik på at forsimple det analytiske arbejde, vælger vi i analysen kun at fokusere på disse relationer. Dette gøres ved at udarbejde *solo variable* for de tre relationstyper, hvorved der i de tre relationstyper udelukkende inddrages de respondenter, der angiver kun at opleve krænkende handlinger fra én af de tre relationstyper. For at afdække den intime relation ændres kategorien "ekskæreste/ekspartner" til én variabel, der udelukkende inkluderer de udsatte, der angiver at opleve henholdsvis stalking og digital sexkrænkelse fra en ekskæreste. 44 respondenter angiver udelukkende at opleve stalking fra en ekskæreste, mens 45 respondenter udelukkende oplever digital sexkrænkelse fra en ekskæreste. 43 respondenter angiver udelukkende at blive stalket af en fremmed, mens 20 respondenter udelukkende oplever digital sexkrænkelse fra en fremmed.

I udarbejdelsen af solo variabelen for "bekendte" inkluderes kategorien "venner/veninder", da vi ikke finder en signifikant forskel mellem disse. Ved at samle disse kategorier opnås et større antal af respondenter, der øger muligheden for signifikans i de sammenhænge, der analyseres. 18 respondenter angiver udelukkende at blive stalket af venner/bekendte, mens 23 respondenter angiver at opleve digital sexkrænkelse af venner/bekendte. Vi er opmærksomme på eventuelle problematikker ved at samle disse, da kategorierne har forskellig betydning. Der er eksempelvis forskel på venner og bekendte, da venner anses som en tættere relation end bekendte. Da stalking og digital sexkrænkelse ofte udspilles elektronisk, kan grænsen mellem venner og bekendte være flydende. Derfor anses det ikke som en forståelsesorienteret barriere.

En anden udfordring ved de multiple variable er, at respondenterne kan afgive flere svar til hver af disse spørgsmål. Derfor kan summen give mere en 100 procent. I de tilfælde hvor analysen baseres på multiple spørgsmål, gør vi opmærksomme på, at "N" ikke henviser til antal af respondenter, men derimod antal af besvarelser (de Vaus 2014:151-155).

4.8.2 Kausalitet

Denne undersøgelse baseres på en antagelse om, at der er en sammenhæng mellem stalking og digital sexkrænkelse. Det vides ikke, hvordan denne sammenhæng forholder sig, hvorved undersøgelsens spørgeskema er opbygget med det formål at afdække, hvilken retning denne sammenhæng antager. Vi lader respondenterne angive, hvordan denne sammenhæng forholder sig ved at spørge ind til, hvilken af kriminaliteterne de var udsat for først.

Gennem scenariospørgsmålene skabes en tidsmæssig forståelse af, hvordan sammenhængen udspiller sig. Vi er opmærksomme på, at den afdækkede sammenhæng ikke nødvendigvis forholder sig, som først antaget. Sammenhængen kan være påvirket af nogle bagvedliggende faktorer, som ikke kommer til syne ved udelukkende at afdække kausalitetsretningen gennem scenarierne. Disse bagvedliggende faktorer søger vi at afdække ved at spørge ind til de udsattes forløb. Alternative forklaringer på sammenhænge søges afdækket gennem teoretiske forståelser og begreber, som gør sig gældende i eksisterende forskning og viden på området.

4.8.3 Signifikanstest

Anvendelsen af signifikanstest i denne undersøgelse sker med henblik på at teste, om de sammenhænge vi finder mellem variablerne i datasættet, er tilfældige eller reelle. Da datasættets variabler er nominalskaleret anvendes χ^2 -testet, der er en nominelt test for gensidige uafhængige variabler. Denne test kan udelukkende anvendes til at undersøge, om der er en forskel i variabernes fordeling og hermed ikke, hvori forskellen består (Nielsen & Kreiner 2008:287). Eventuelle signifikante sammenhænge angives i en fodnote, hvor p-værdien angiver signifikansniveauet, der aflæses på et 5 procent niveau. Da vi i analysen af bestemte sammenhænge opererer med et lavt antal af respondenter, er vi opmærksomme på, at forskellen mellem resultaterne ikke skal være ret stor førend signifikansniveauet ændres. Relativt små cases med få respondenter kan derfor ende med at placere sig i både den lave og høje ende (Kahneman 2011:122).

4.8.4 Kvantitative analysestrategier

Måden hvorpå data analyseres afhænger af, hvor mange variabler der inkluderes, variabernes svarkategorier og målniveau (de Vaus 2014:205). Som tidligere nævnt er størstedelen af datasættets variabler nominalskaleret, mens ganske få variabler er ordinal- og intervalskaleret (jf. kap. 4.7.2). Disse målniveauer får en betydning for, hvad der i undersøgelsen anses som hensigtsmæssige analysemuligheder. Hvordan vi analyserer data afhænger af, hvilken viden vi ønsker at opnå. I de tilfælde, hvor formålet er at afdække simple og beskrivende karakteristika ved en variabel, er den univariate analysestrategi den mest hensigtsmæssige. Denne analysestrategi anvendes eksempelvis i de tilfælde, hvor vi ønsker at beskrive fordelingen blandt respondenternes køn og alder. Denne fordeling belyses gennem anvendelsen af frekvenstabeller, der påviser andelen og den procentmæssige fordeling mellem variabernes kategorier (de Vaus 2014:203).

Når vi i undersøgelsen analyserer sammenhængen mellem to variabler, anvendes den bivariate analysestrategi, der gennem brugen af krydstabeller viser en procentmæssig fordeling af, hvordan to variabler fordeler sig i relation til hinanden (de Vaus 2014: 203). En bivariat analyse anvendes eksempelvis,

når vi undersøger kønnets påvirkning på tendensen til at anmelde stalking og digital sexkrænkelse til politiet. Ligeledes anvendes denne analysestrategi i tilfælde, hvor der tjekkes for tredjevariabler (Nielsen & Kreiner 2008:146), da variablernes nominale og ordinale skaleringer ikke muliggør en hensigtsmæssig multivariat analyse gennem eksempelvis regressionsanalyser (Agresti & Finlay 2014:11-12).

Kapitel 5 - Studier af transformation

Studier der belyser sammenhænge mellem stalking og digital sexkrænkelser er begrænset i et sådant omfang, at vi lade undersøgelsens empiri være styrende for teoretiske forståelser, der kan medvirke til at forklare undersøgelsens resultater. De teorier, der i analysen anvendes til at forklare de af empiriens udledte resultater, præsenteres og anvendes sideløbende med beskrivelsen af data i analysen. Fokus for dette afsnit er således at præsentere et analytisk redskab, der anvendes til at tilgå undersøgelsens datamateriale. Det gøres ved at anvende William L. F. Felstiner, Richard L. Abel og Austin Sarats framework, *The Emergence and Transformation of Disputes: Naming, Blaming, Claiming*. Formålet med at anvende dette framework er at belyse, hvordan udsatte for stalking og digital sexkrænkelser oplever processen fra at erkende og italesætte en krænkende handling og frem til, at denne opstår som en retlig sag. Dette gøres i Felstiner et al.'s optik ved at undersøge "(...) *the processes by which unperceived injurious experiences are-or are not perceived (naming), do or do not become grievances (blaming) and ultimately disputes (claiming), as well as for subsequent transformation*" (Felstiner et al. 1980-81:631).

Felstiner et al. beskriver, hvordan forståelsen og transformationen af konflikter, særligt inden de når juridiske institutioner, er et forsømt område i den retssociologiske forskning. Forskning på området har hidtil været domineret af studier, der udelukkende fokuserer på retlige sager, der kan studeres retrospektivt gennem den økonomiske og juridiske kontekst, som de er opstået i. Disse studier påvirker måden hvorpå konflikter forstås og italesættes (Felstiner et al. 1980-81:631). Felstiner et al. gør op med denne forståelse ved at beskrive, at konflikter ikke er objektive ting, men derimod sociale konstruktioner, der formes af den definition de stridende parter tillægger konflikten. Disse overvejelser er i Felstiner et al.'s optik centrale i forhold til at skabe en ny forståelse af konflikter, og hermed hvordan disse opstår og transformeres. Transformation af konflikter skal forstås som: "*Studying the emergence and transformation of disputes means studying a social process as it occurs. It means studying the conditions under which injuries are perceived or go unnoticed and how people respond to the experience of injustice and conflict.*" (Felstiner et al. 1980-81:632).

Felstiner et al. beskriver, hvordan transformationsperspektivet hidtil har fokuseret på de institutioner, der er placeret længst fra borgerne, eksempelvis domstole. De gør op med denne forståelse ved i højere grad at centrere individer, som skabere af egne muligheder for retlig handling, der påvirker transformationen af retlige sager. Barry Goldman, Russell Cropanzano og Elizabeth Paddock (2003) forklarer, hvordan denne forståelse af retlige sager på nuværende tidspunkt anses som den dominerende indenfor retssociologisk forskning (Goldman et al. 2003:6).

5.1 Transformationsprocessens tre stadier

Felstiner et al. opdeler denne transformationsproces i tre stadier: *naming*, *blaming* og *claiming*. Hver af disse stadier anses som subjektive, ustabile, reaktive, komplekse og ufuldstændige, hvor transformationen mellem disse skabes af og udleder konsekvenser for de implicerede parter og dertilhørende handlinger. Stadierne indeholder hver processer og barrierer, der kan enten fremtvinge og/eller bremse transformationsprocessen. Hvilke barrierer der opstår afhænger blandt andet af den krænkende episodes kontekst, de involverede parter og omkringliggende ressourcer hos eksterne aktører såsom politi eller retssystem. (Felstiner et al. 1980-81:632).

5.1.1 Naming

Det første skridt i transformationsprocessen er stadiet, hvor den udsatte erkender, at en konkret oplevelse er krænkende. Dette stadie betegnes *naming*. De udsattes subjektive forståelse af egen oplevelse er påvirket af den definition og diskurs, der flourer i samfundet. Således er det centralt, at disse oplevelser erkendes og italesættes som krænkende af de udsatte, førend der kan være tale om en retlig sag. Felstiner et al. eksemplificerer, hvordan en oplevelse kun erkendes som problematisk, når den italesættes som sådan af de, der oplever den. De påpeger: *“For instance, asbestosis only became an acknowledged “disease” and the basis of claim for compensation when shipyard workers stopped taking for granted that they would have trouble breathing after ten years of installing insulation and came to view their condition as a problem.”* (Felstiner et al. 1980-81:635).

Særlig centralt er det for udsatte for stalking og digital sexkrænkelse at italesætte disse oplevelser som krænkende og kriminelle, for herved at stadfæste en forståelse af, at disse sociale fænomener skal anerkendes som krænkende på lige fod med andre kriminaliteter. I nogle tilfælde kan *naming*-processen hæmmes ved, at udsatte for stalking og digital sexkrænkelse ikke erkender deres oplevelser som krænkende, da de bebrejder sig selv for at være endt i en sådan situation. Det er interessant at undersøge, hvad der gør, at nogle udsatte erkender oplevelser som krænkende, mens andre ikke gør. Felstiner et al. definerer en skadelig oplevelse som: *“An injurious experience is any experience that is disvalued by the person to whom it occurs.”* (Felstiner et al. 1980-81:634). De benævner, at der for det meste er konsensus om, hvad der opleves som krænkende, men det kan aldrig være universelt, da forståelsen af hvad der defineres som krænkende, varierer mellem de udsatte.

Det kan være metodisk udfordrende at undersøge konsensus af disse oplevelser, da de ofte er subjektivt funderet ud fra forskellige personlige værdier. Er formålet derimod at undersøge variationen i disse

oplevelser, anses dette som knap så udfordrende, da ønsket ikke er at undersøge, hvorfor individerne tillægger disse oplevelser forskellige værdier. Felstiner et al. forklarer, at disse metodiske udfordringer kan imødekommes ad to veje, hvor definitionen er afgørende for, hvad der kan studeres (Felstiner et al. 1980-81:634). Er formålet at undersøge en objektiv konsensus om definitionen af disse oplevelser, må forskeren udarbejde en definition, der er funderet i teoretiske forståelser. Forskeren risikerer at udelukke udsatte, der ikke kan identificere sig med denne definition, da den sandsynligvis ikke indfanger alle oplevelser og handlinger. Lader forskeren individerne definere deres oplevelser, indfanges der i højere grad variation mellem oplevelserne. Risikoen ved dette er, at individer kan definere samme oplevelser forskelligt, hvorved der kan indfanges oplevelser, der af forskeren ikke defineres som krænkende.

Disse metodiske overvejelser af Felstiner et al. er centrale i forhold til måden hvorpå, vi tilgår denne undersøgelses dataindsamling. Formålet er ikke at klarlægge en objektiv forståelse af, hvad stalking og digital sexkrænkelser er, men derimod indfange en forståelse af, hvad der for de udsatte karakteriserer deres forløb med disse kriminaliteter. Dette gøres mest hensigtsmæssigt ved at lade de udsatte definere egne oplevelser, hvorved vi er opmærksomme på, at nogle udsattes oplevelser kan falde udenfor vores forståelse af stalking og digital sexkrænkelser (jf. kap. 4.4.1 og 4.7.1).

5.1.2 Blaming

Det næste stadie omhandler transformationen fra at opleve en handling som krænkende til at holde en anden ansvarlig for denne krænkende handling. Denne proces betegner Felstiner et al. som *Blaming* (Felstiner et al. 1980-81:635). Det er essentielt for denne proces, at de udsatte skal føle sig forurettet og handle i en tro om, at der kan gøres noget for at rette op på skaden. I denne sammenhæng er det ikke udelukkende enkeltpersoner, der kan pålægges skyld, men også virksomheder eller organisationer. Nogle udsatte kan ende med ikke at placere skylden, hvormed transformationsprocessen ophører (Felstiner et al. 1980-81:635).

I denne undersøgelse afdækkes blaming-processen ved at de udsatte italesætter, hvem der udsatte dem for henholdsvis stalking og digital sexkrænkelser. Da vi fokuserer på relationen mellem stalking og digital sexkrænkelser, er vi opmærksomme på, at de udsatte kan opleve, at det ikke er den samme krænker, der udsætter dem for begge kriminaliteter. Som nævnt ophører transformationsprocessen for de udsatte, der ikke placerer skylden. Er dette tilfældet i vores undersøgelse, er det interessant at undersøge, hvad der gør, at de ikke ansvarliggør en anden for den krænkende handling.

5.1.3 Claiming

Den tredje og sidste del af transformationsprocessen opstår, når de udsatte tilkendegiver sin utilfredshed overfor den ansvarlige og kræver godtgørelse for handlingen. Denne kommunikationsproces mellem udsatte og ansvarlige betegnes af Felstiner et al. som *Claiming*. Dette 'claim' transformeres til en retlig sag, når ønsket om godtgørelse afvises af den person eller eventuelle institution, der af de udsatte italesættes som ansvarlige for de krænkende handlinger. Det er centralt at bemærke, at en afvisning ikke behøver mundtlig formidling, men at forsinkelse i svar fra den ansvarlige i lige så høj grad kan tolkes som en afvisning (Felstiner et al. 1980-81:635-636). For at afdække dette stadie fokuserer vi i undersøgelsen på de beskrivelser, hvor de udsatte giver udtryk for, at de har kontaktet krænkerne eller retlige instanser med henblik på at opnå godtgørelse for de krænkende handlinger. Dette betyder, at de udsattes egne beskrivelser af deres situation er genstand for fortolkning i forhold til at belyse, hvordan en claiming-proces udspiller sig for udsatte for stalking og digital sexkrænkelse i denne undersøgelse.

5.2 Audience

Felstiner et al. beskriver, at de personer de udsatte henvender sig til i løbet af transformationsprocessen, spiller en afgørende rolle for, hvordan transformationsprocessen forløber. De udsatte kan være usikre på eller mangle viden om, hvad der konstituerer den krænkende handling, hvilket kan nødvendiggøre, at de søger støtte og afklaring blandt andre. Felstiner et al. påpeger: *"The grievant's choice of an audience to whom to voice a complaint and the disputant's choice of an institution to which to take a controversy are primarily functions of the person's objectives and will change as objectives change."* (Felstiner et al. 1980-81:653).

Felstiner et al. beskriver, hvordan den udsattes valg af *publikum* kan få betydning for forløbets udfald. I denne undersøgelse skelner vi mellem et primært og sekundært publikum. Det primære publikum inkluderer nære relationer såsom venner, familie eller kærester, men kan også inkludere hjælpeorganisationer. Det sekundære publikum består hovedsageligt af instanser såsom politi og retlige aktører. Denne inddeling foretages, da vi anser Felstiner et al.'s definition af publikum som mangelfuld i forhold til den type af udsatte, vi arbejder med i denne undersøgelse. Lignende distinktioner mellem disse relationer ses også at gøre sig gældende i Geistmans et al.'s (2013) undersøgelse af udsattes håndtering af stalking. Heri skelner Geistman et al. mellem formelle og uformelle relationer. De definerer formelle relationer som formel social kontrol, der involverer retlige aktører, der kan hjælpe de udsatte med at håndtere deres krænkere. Endvidere beskrives de uformelle relationer som bestående af venner og familie, hvorved de søger hjælp og rådgivning til håndtering af forløbet (Geistman et al. 2013:45-47).

Vi ved, at der er stor forskel på, hvem udsatte vælger at kontakte indledningsvist. En undersøgelse foretaget af SFI påpeger, at størstedelen af udsatte for disse kriminaliteter indledningsvist søger hjælp og støtte hos dem, vi benævner som det primære publikum (Johansen et al. 2013:6). Fælles for de to arenaer af publikum er, at de spiller en central rolle i forhold til enten at fremme eller forhindre transformationen fra naming til claiming.

Med vores opdeling af primære og sekundære publikum antager vi, at der er forskel på, hvem de udsatte henvender sig til i blaming- og claimingstadiet. Publikummet i blamingstadiet består hovedsageligt af primære relationer. Ligeledes kan anonyme rådgivninger, interesseorganisationer eller lignende instanser også agere publikum i dette stadie. Ofte benytter de udsatte publikummet i blamingstadiet til at italesætte den krænkende handling overfor andre. De udsatte vil i høj grad søge respons og anerkendelse af den situation, de oplever som krænkende (Felstiner et al. 1980-81:642). Hvis publikummet i denne fase ikke anerkender den krænkende handling, er der risiko for, at de udsatte bremses i transformationsprocessen. Felstiner et al. beskriver, at der er bagvedliggende variabler, der blandt publikummet kan afgøre, hvordan de reagerer på den udsattes italesættelse af den krænkende handling:

“Whether that support is provided depends on a number of independent variables: the subculture of the audience-which will define the experience as injurious or harmless, encourage or discourage the expression of the grievance, and prefer certain dispute processing strategies; and the social composition of the audience-whether it is made up of peers or superiors.” (Felstiner et al. 1980-81: 644).

Felstiner et al. beskriver, at publikums støtte eller mangel på samme skyldes forskellige sociale faktorer og afhænger af, hvilke subkulturer publikummet indgår i. Det er dermed et ressourcspørgsmål ikke blot hos den udsatte selv, men også det publikum, der kan være afgørende for transformationsprocessens udfald.

I claimingstadiet vil de udsattes publikum ændres, da hensigten i dette stadie er at kræve sin ret overfor krænkeren og opnå retlig anerkendelse. Publikummet i dette stadie vil i højere grad omfatte retlige instanser, som kan hjælpe de udsatte med at føre deres sag. Disse aktører har i vid udstrækning den samme rolle, som det primære publikum i blamingstadiet, dog skal de i højere grad anerkende den krænkende handling ud fra et objektive og retligt ståsted (Felstiner et al. 1980-81:645). Hvis ikke publikummet i claimingstadiet anerkender de udsattes oplevelser som krænkende i et retligt øjemed, vil dette bremse eller helt afslutte transformationsprocessen, hvorefter den udsatte skal ”rename” krænkelserne.

5.3 Barrierer i transformationsprocessen

Vi ved, at det er langt fra alle udsatte, der gennemfører denne transformationsproces. Derfor er det interessant at undersøge, hvor i processen de udsatte møder barrierer. Sasha Patterson har i en undersøgelse anvendt Felstiner et al.'s framework til at belyse, hvordan kvinder der er udsat for seksuelle krænkelse i et ganske lavt omfang fremlægger formelle klager for den krænkende handling (Patterson 2008:3). Selv i de tilfælde, hvor kvinderne fremlægger klager, er det de færreste klager, der ender med en retlig sag. Felstiner et al. påpeger lignende problemer: *"We know that only a small fraction of injurious experiences ever matures into disputes."* (Felstiner et al. 1980-81:636). Vores forståelse af denne proces må derfor findes i de tidlige stadier af transformationsprocessen, hvor Felstiner et al. påpeger: *"(...) most of the attrition occurs at the early stages: experiences are not perceived as injurious; perceptions do not ripen into grievances; grievances are voiced to intimates but not to the person deemed responsible."* (Felstiner et al. 1980-81:636). De tidligere stadier er ikke kun centrale med henblik på de frafald, de afspejler, men i lige så høj grad det omfang af handlinger, de omfatter. Disse handlinger er ikke lige så fremtrædende i de senere stadier, da retlige instanser vil begrænse de handlemuligheder, der foreligger de stridende parter i konflikten. Ved at undersøge de handlinger, der inkorporeres i de tidlige stadier, kan vi forstå konflikters sociale strukturer.

Transformationen af disse stadier afspejles af individers sociale positioner og personlige karakteristika. Udsatte *"(...) Do-or do not- perceive an experience as an injury, blame someone else, claim redness, or get their claims accepted because of their social position as well as their individual characteristics."* (Felstiner et al. 1980-81: 636).

Der er mange faktorer der spiller ind på, hvorfor individer handler som de gør i en konkret kontekst. Tidligere erfaringer kan spille en rolle i forhold til, hvordan de udsatte håndterer en konkret situation. Felstiner et al. beskriver *"There is always a residuum of attitudes, learned techniques, and sensitivities that will, consciously or unconsciously, color later conflict."* (Felstiner et al. 1980-81:636). Vi er derfor opmærksomme på, at udsatte i vores undersøgelse kan være påvirket af tidligere oplevelser, der bevidst eller ubevidst påvirker den måde, de håndterer enten stalking eller digital sexkrænkelser på. Samme tendens påpeges af Sally Engle Merry (2003), der i en undersøgelse af kvinders menneskerettigheder i beskyttelse mod vold beskriver, hvordan udsatte kvinders tidligere erfaringer med retssystemet kan medvirke til, at de udvikler et kendskab til deres rettigheder i mulige retlige sager (Merry 2003:344).

Endvidere vil de udsattes personlige vurdering af egen situation og muligheder påvirke måden hvorpå, de vælger at handle i en given situation. Richard Miller og Austin Sarat påpeger i en undersøgelse: *"Perhaps*

people do not make claims unless they feel confident that something can be done should the claim be accepted." (Miller & Sarat 1980-1981:58). Miller og Sarat argumenterer for, at udsatte ofte vurderer deres chancer for at gennemføre en transformationsproces førend de italesætter deres krænkende oplevelse. Særligt har det en betydning, hvem de udsatte er oppe mod, samt hvilken viden de har omkring de retlige systemers processer. Miller og Sarat beskriver, hvordan udsatte ofte kan være tilbageholdende i forbindelse med italesættelse af krænkende handlinger, da *"(...)institutions respond slowly, inefficiently, and reluctantly, we learn not to complain, not to pursue our grievances or claim our rights"* (Miller & Sarat 1980-1981:53).

Yderligere vil de udsatte i en vis forstand vurdere, hvorvidt en mulig retlig sag kan svare sig i forhold til de personlige omkostninger. En af de afgørende faktorer kan være den relation, der foreligger mellem de stridende parter. De udsatte kan have en frygt for at forværre relationen, hvilket kan påvirke udfaldet. Felstiner et al. påpeger: *"The relationship between the parties (...) also has significance for transformations: the sphere of social life that brings them together (work, residence, politics, recreation)-which may affect the cost of exit (...)"* (Felstiner et al. 1980-81:640). Særligt udsatte for stalking og digital sexkrænkelse kan være påvirket af denne relations effekt, da studier viser, at udsatte med en intim relation til krænkeren er mindre tilbøjelig til at handle på krænkelser, end udsatte hvis relation til krænkeren er fremmed eller ukendt (Geistman et al. 2013; Johansen et al. 2013; Podaná & Imříšková 2014).

Hvorvidt de udsatte tillægger oplevelsen en uretfærdig eller skadelig karakter afhænger blandt andet af, hvor den udsatte placerer skylden. I de tilfælde hvor de udsatte placerer skylden hos sig selv, vil de være mindre tilbøjelige til at opfatte handlingen som krænkende. Der er større sandsynlighed for, at de vil anse handlingen som krænkende, hvis de vurderer, at skylden ligger hos en anden (Felstiner et al. 1980-81:641). Vi er derfor opmærksomme på, at de udsatte selv kan være skyld i, at transformationsprocessen hindres allerede i namingstadiet.

Vi ser disse barrierer som dynamiske ud fra en forståelse af, at de udsatte i denne undersøgelse kan opleve disse barrierer gentagne gange i flere af transformationens stadier. Det betyder, at samme barrierer kan variere i form og udspille sig på forskellige vis alt efter, hvor i processen de fremkommer. Eksempelvis vil en personlig barriere såsom skam hindre blaming-processen ved, at den udsatte gennem en følelse af egen skyld ikke oplever situationen som skadelig i en sådan grad, at en anden skal holdes ansvarlig. Samtidig kan følelsen af skam i en eventuel claiming-proces medføre, at den udsatte ikke ønsker at påtale skaden overfor

krænkeren eller andre aktører, der kan føre deres retlige sag. I disse tilfælde anses skam at være en barriere, der hindrer transformationsprocessen.

I denne undersøgelse anvendes Felstiner et al.'s framework som en analytisk tilgang til at rammesætte, hvad der skal analyseres, mens teoretiske forståelser anvendes til at opnå et dybere indblik i de barrierer, de udsatte møder i forløbet. Teorien præsenteres løbende i analysen de steder, hvor den vurderes som relevant til at opnå en dybere forståelse af det data, der præsenteres. Felstiner et al.'s framework er rammesættende for analysestrukturen, da naming-, blaming- og claimingstadiene kategoriserer, hvordan konkrete oplevelser transformeres til klager og retlige sager. For at forstå, hvordan en kvantitativ analyse af denne transformationsproces kan udføres, lader vi os inspirere af Sara Charlesworth, Paula McDonald and Somali Cerise's undersøgelse *"Naming and claiming workplace sexual harassment in Australia"* (Cerise et al. 2011). Denne undersøgelse er et kvantitativt studie af seksuelle overgreb og chikane af kvinder i Australien, hvis metodiske tilgang og undersøgelsesfelt indeholder paralleller med vores undersøgelse. Vi lader os derfor inspirere af måden hvorpå, de præsenterer og anvender deres data.

Med en forståelse af denne analytiske tilgang, præsenterer vi i følgende afsnit, hvordan analysen struktureres med udgangspunkt i anvendelsen af Felstiner et al.'s framework.

Kapitel 6 - Analysestrategi

I dette afsnit præsenterer vi den struktur, som undersøgelsens analyse bygges op omkring. Dette gøres med udgangspunkt i Felstiner et al.'s framework, *naming, blaming, og claiming*. Ud fra undersøgelsens datamateriale struktureres analysen med henblik på at besvare følgende problemstilling:

“Hvad karakteriserer udsatte der oplever en sammenhæng mellem stalking og digital sexkrænkelse, og hvilke barrierer kendetegner transformationsprocessen fra stalking og digitale sexkrænkelser som sociale problemer til retlige sager i en dansk kontekst?”

Frameworket er rammesættende for analysens struktur, hvorved analysen opdeles i transformationsprocessens tre stadier, *naming, blaming og claiming*.

Den første analysedel omhandler naming-processen, hvor vi analyserer, hvordan de udsatte oplever og karakteriserer sig selv som udsatte for stalking og digital sexkrænkelse. Dette gøres ved at belyse de demografiske aspekter, der gør sig gældende for undersøgelsens udsatte. Vi analyserer, hvordan de udsatte definerer og italesætter stalking og digital sexkrænkelse i relation til hinanden, og hvordan de ser sig selv som udsat for disse kriminaliteter. Således er formålet i første analysedel at belyse, hvordan udsatte karakteriserer deres forløb med stalking og digital sexkrænkelse som sammenhængende kriminaliteter.

Anden del af analysen fokuserer på den proces, hvor de udsatte ansvarliggør en anden person for den krænkende handling, uden at italesætte dette overfor krænkeren. Vi analyserer, hvem de udsatte gør ansvarlig for hændelsen, og hvordan de italesætter denne ansvarliggørelse overfor sig selv eller tredjeparter. Denne analysedel tager udgangspunkt i spørgsmål omhandlende, hvem de udsatte tildeler skyld samt mere kvalitativt funderede besvarelser, der undersøger forløbets indledende faser.

Tredje del af analysen fokuserer på den proces, hvor de udsatte italesætter og kræver sin ret overfor krænkeren. Gennem anvendelse af det kvantitative data og de kvalitative besvarelser belyser vi, hvorledes de udsatte italesætter hændelsen overfor krænkeren eller retlige instanser i de tilfælde, hvor dette kommer til udtryk. Dele af denne analysedel fokuserer på den overgang, der forekommer mellem blaming- og claimingstadiet, da udsatte der ikke ender med at kræve sin ret overfor krænkeren, ikke når til claimingstadiet. Tredje del af analysen indeholder endvidere en analytisk diskussion af, hvilke faktorer der påvirker, at nogle udsatte vælger at kræve deres ret overfor krænkeren, mens andre ikke gør.

For at belyse karakteren og fænomenerne af de udsattes oplevelser inddrages kvantitative data og kvalitative besvarelser i samspil med teoretiske refleksioner. For at belyse en mere dybdegående viden om de karaktertræk vi finder, inddrages de kvalitative besvarelser som de udsatte har afgivet i spørgeskemaets åbne spørgsmål. De kvalitative besvarelser fremgår i analysen gennem citering, hvor disse citater refereres som bilag 1. Inden inddragelsen af de kvalitative besvarelser, er mulige personlige identifikationer ved de udsattes forløb anonymiseret (jf. kap. 4.3). Der suppleres med tidligere forskning og teoretiske refleksioner de steder, hvor vi finder det relevant og behjælpeligt til at forklare den viden, vi finder om sammenhængen mellem stalking og digital sexkrænkelse (jf. kap. 4.1).

Vi gør opmærksomme på, at der ved brug af bestemte variabler er en mulighed for, at resultaterne sammenlagt summere over 100 procent, da disse resultater ikke baseres på antal af respondenter, men antal af besvarelser (jf. kap. 4.8.1). I de tilfælde hvor resultaterne summerer over 100 procent, angives dette i grafens tekst eller en fodnote hertil.

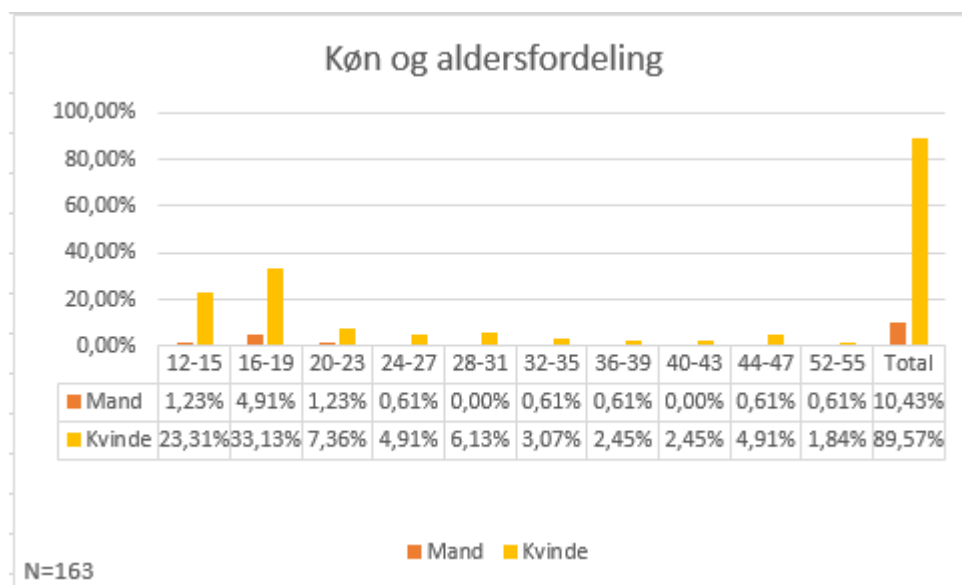
Kapitel 7 - Know it. Name it.

Naming er det stadie, hvor de udsatte i undersøgelsen erkender en oplevelse som krænkende. De udsatte er i dette stadie nødvendigvis ikke klar over, hvad der definerer denne krænkelse. Oplevelsen kan for de udsatte i namingstadiet være undefinerbar, for senere hen i transformationen at defineres. En forudsætning for deltagelse i denne undersøgelse er, at de udsatte i en vis grad skal opleve stalking og digital sexkrænkelser som sammenhængende. Vi antager derfor, at de udsatte der besvarer spørgeskemaet i en vis grad identificerer egne oplevelser ud fra den handlingsorienteret forståelse af stalking og digital sexkrænkelser. Formålet med denne analysedel er at undersøge, hvad der karakteriserer de udsatte, der i denne undersøgelse angiver at opleve stalking og digital sexkrænkelser. Vi undersøger endvidere, hvordan de udsatte italesætter og definerer en sammenhæng mellem stalking og digital sexkrænkelser for at forstå, hvordan og hvad de påtaler som krænkende.

7.1 Hvem er de udsatte?

Det er velkendt, at der i stalking og digital sexkrænkelser er en overrepræsentation af kvinder (Franks 2015:10; Jørgensen 2013:11). Dette gør sig også gældende i denne undersøgelse, hvor 89,6 % af undersøgelsens respondenter er kvinder, mens 10,4 % er mænd. Figur 1 viser en oversigt over undersøgelsens 163 respondenter fordelt på køn og alder.

Figur 1. Køn og aldersfordeling på udsatte

Tabellen viser udover kønsfordelingen, at undersøgelsens respondenterne er forholdsvis unge. Den størst repræsenterede aldersgruppe er unge mellem 12-19 år, der udgør 62,5 % af de udsatte. De resterende 37,5 % af de udsatte fordeler sig i alderen 20-55 år, hvor den procentmæssige fordeling reduceres jo ældre de er.

7.2 De tabuiserede udsatte

Vi finder, at 10,4 % af de udsatte er mænd. Vi er opmærksomme på, at dette er en forholdsvis lav andel af populationen, men anser det ikke som problematisk, da tidligere forskning viser, at der blandt disse kriminalitetsformer er en skæv kønsfordeling. Stalking betegnes ofte som en kønsbaseret kriminalitet, da majoriteten af stalkere er mænd, mens majoriteten af udsatte er kvinder (Geistman 2009:4; Tjaden & Thoennes 1998). Mary Anne Franks (2015) påpeger i en undersøgelse af udsatte for digital sexkrænkelse, at 90 % af de udsatte er kvinder, mens 10 % er mænd. Ligeledes påpeger Jørgensen (2013) i en dansk kontekst, hvordan kønsfordelingen forholder sig ved udsatte for stalking. Jørgensen finder, at 63 % af de udsatte er kvinder, mens 37 % er mænd. Vi er opmærksomme på den forskel, der kan opstå i de to undersøgelser kontekster, men overordnet ses denne forskel i køn at være en generel tendens i forskning på områderne. Disse undersøgelser forholder sig ikke yderligere til, hvorfor denne kønsfordeling fordeler sig, som den gør. En mulig forklaring på den kønsfordeling vi finder er, at mænd ofte føler sig mindre truet end kvinder. Det kan ske, at det reelt forholder sig sådan, men det kan også skyldes, at der i samfundet eksisterer en diskurs om, at mænd "skal" føle sig mindre truet (Johansen et al. 2013:72). Der kan derfor opstå et forfejlet syn på mænd som udsatte, da det antages, at de ikke bør føle sig truet. En lignende forståelse finder vi i en undersøgelse foretaget af Sundaram et al., der påpeger: *"If men are expected to be masculine and thereby powerful, dominant, and in control, they cannot be discursively produced as victims—the antithesis of masculinity."* (Sundaram et al. 2003:66)

Johansen et al. (2013) påpeger, hvordan der eksisterer mørketal blandt mænd, der oplever stalking, da de er for stolte til at erkende og italesætte denne krænkelse overfor andre. Endvidere finder de, at fagpersoner i deres undersøgelse beskriver, hvordan stalking er et mere tabubelagt emne for mænd end kvinder. En sådan tendens gør sig ikke kun gældende i stalking, men også i partnervold, hvor Plauborg et al. (2012) påviser, at mænd i højere grad finder det ydmygende at blive udsat for vold af kvinder, der af dem anses som fysisk underlegne (Plauborg et al. 2012:13). Mandlige udsatte for disse kriminaliteter kan derfor opfatte de krænkende handlinger anderledes end kvinder, da oplevelserne ofte ikke i lige så høj grad anses som truende eller voldelige blandt mænd.

Da forskning viser, at der er et mørketal blandt mænd der rapporterer disse kriminaliteter, formoder vi, at der er flere mænd, der oplever dette, end hvad der er angivet i denne undersøgelse. En mulig forklaring på kønsfordelingen kan også være et resultat af, at mænd oftere end kvinder udøver disse kriminaliteter (Jørgensen et al. 2013:13; Geistman 2009:4). Jørgensens et al. påviser, at mens mænd er underrepræsenteret blandt udsatte for stalking, gør det modsatte sig gældende for mænd, der udøver stalking. 61 % af de stalkingudsatte angiver at opleve stalking af en mand. Andelen af mandlige udsatte kan derfor generelt være lavere end andel af kvindelige udsatte, da mænd i højere grad er repræsenteret som udøver af disse kriminaliteter. Paul E. Mullen, Michele Pathé og Rosemary Purcell (2001) beskriver i en undersøgelse af mandlige og kvindelige stalkere, hvordan dobbelt så mange mænd som kvinder er dømt for at begå voldelig kriminalitet. Denne differentiering mellem køn kan med udgangspunkt i deres undersøgelse forklares ud fra, at mænd er mere impulsive og voldelige i deres handlinger (Mullen et al. 2001:2057).

Den lave andel af mandlige udsatte betyder, at vi statistisk er begrænset i en analyse af disse. Trods dette afskriver vi os ikke fra at undersøge de mandlige udsatte, da vi formoder, at der er mørketal blandt disse. De steder, hvor vores statistiske data er begrænset grundet det lave antal af mandlige udsatte, inddrager vi supplerende forskning og teori, samt uddybende kvalitative besvarelser, der af de mandlige udsatte er angivet i spørgeskemaet. Felstiner et al. påpeger, at publikummet har en stor indflydelse på, hvordan udsatte definerer og håndterer den krænkende oplevelse (jf. kap. 5.2). Eftersom forskning viser, at disse kriminaliteter er tubabelagte emner blandt mænd, formoder vi, at ikke alle mandlige udsatte italesætter den krænkende handling overfor andre. Endvidere, at det publikum de mandlige udsatte henvender sig til, er anderledes fra de kvindelige udsattes. Eksempelvis kan de mandlige udsatte italesætte handlingerne overfor deres venner, men hvis vennerne ikke anser det som krænkende eller italesætter oplevelserne som stalking og digital sexkrænkelse, påvirker det den udsattes forståelse af oplevelsen. Dette betyder, at nogle mænd ender med ikke at erkende handlingen som krænkende, hvorved de aldrig kommer til namingstadiet. I denne undersøgelse angiver de mandlige udsatte at opleve stalking og digital sexkrænkelse som krænkende. Det er derfor interessant at undersøge, hvordan de italesætter og definerer disse oplevelser som krænkende, og om dette adskiller sig fra de kvindelige udsattes definition. Hvordan dette kønsmæssige perspektiv forholder sig analyseres i undersøgelsens blaming- og claimingstadie.

7.3 Unge piger i en digitaliseret verden

Vi finder, at størstedelen af de udsatte i denne undersøgelse er karakteriseret ved at være kvinder i alderen 12-19 år. Det er interessant at overveje, hvad der gør, at netop denne aldersgruppe er størst repræsenteret. Digital sexkrænkelse ses i høj grad at være en kriminalitet, der udspiller sig blandt de yngre generationer, da

de unge er vokset op med de sociale medier. Ungeprofilundersøgelsen (2015) foretaget af SFI undersøger unges adfærd på sociale medier, og hvordan brugen af sociale medier kan indeholde seksuelle elementer. Ungeprofilundersøgelsen finder, at andelen af unge der poster eller har sendt et billede af dem selv, er størst mellem de 15-25-årige. 16 % af de adspurgte unge på en ungdomsuddannelse angiver, at de inden for de sidste 12 måneder har oplevet, at andre har sendt/postet et seksuelt billede af dem på nettet, mens 6 % af de unge i 7.-9. klasse angiver at have oplevet dette (Ungeprofilundersøgelsen 2015:19). Da vores spørgeskema er distribueret over sociale medier, kan dette have en indflydelse på de tendenser, der ses i figur 1 og 2 (jf. kap. 7.4.1) omhandlende respondenternes køn og alder samt billeddeling eller truslen herom. På grund af den brede distribution over Facebook kan det antages, at spørgeskemaet i høj grad er nået ud til unge, da disse ofte benytter dette medie aktivt (Danmarks Statistik 2016). Det anses ikke som problematisk, at denne undersøgelse indfanger mange unge, da såvel vores erfaringer samt eksisterende forskning påviser, at unge udgør en stor del af udsatte for digital sexkrænkelse. Trods det finder vi, at knap 38 % af undersøgelsens udsatte er mellem 20-55 år, hvorved der ligeledes indfanges viden om udsatte blandt de ældre aldersgrupper.

Forskning viser, at hvor digital sexkrænkelse ofte omfatter unge, er udsatte for stalking ofte ældre. En undersøgelse fra Justitsministeriet viser, at den gennemsnitlige alder for stalkingudsatte i Danmark er 36 år (Jørgensen 2013:11). Vi har derfor en formodning om, at de ældre respondenter i denne undersøgelse oplever stalking før digital sexkrænkelse. Forskning viser, at karakteristika ved udsatte for stalking og digital sexkrænkelse er, at udsatte ofte anvender forskellige copingstrategier i håndteringen af deres forløb. Brian Spitzberg finder i en undersøgelse af stalkingudsattes håndtering, at de udsatte særligt anvender copingstrategien *moving-away*, der er kendetegnet ved, at de udsatte forsøger at undgå al kontakt med stalkeren (Spitzberg 2002:262). Dette gør de eksempelvis ved at lukke samtlige profiler ned på sociale medier. Lignende resultater finder Mary Anne Franks i en undersøgelse af udsatte for digital sexkrænkelse, hvor hun påpeger, at 26 % af de udsatte angiver at være nødsaget til at lukke deres facebookprofil (Franks 2015:10). Disse resultater gør sig også gældende i denne undersøgelse, da en af de udsatte udtaler, at *"(jeg. red.) skiftede/slettede online profiler og var nødt til at få min pc gennemgået for at være sikker på at "overvågningen" ikke fulgte med."* (Bilag 1:156).

Vi er derfor opmærksomme på, at ved at distribuere spørgeskemaet over sociale medier, udelukker vi muligvis de udsatte, der anvender denne copingstrategi. Særligt er vi opmærksomme på, at dette kan have en betydning for indsamlingen af de udsatte, der eksempelvis er eller har været udsat for et længerevarende stalkingforløb.

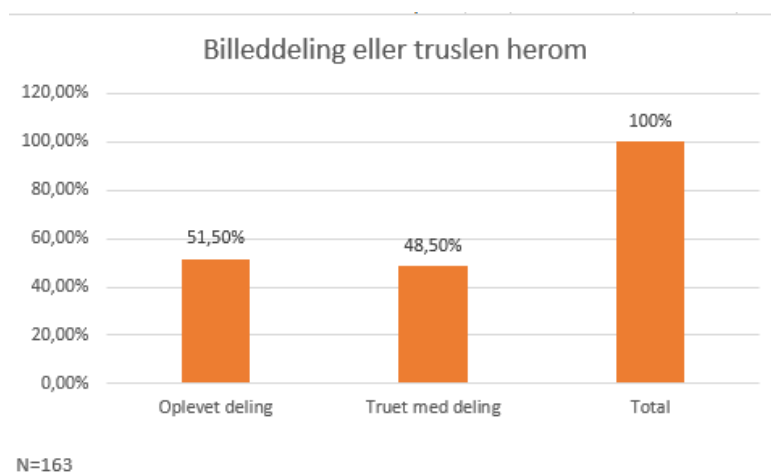
Hvordan sammenhængen mellem stalking og digital sexkrænkelse forholder sig i denne undersøgelse fordelt på de udsattes køn og alder, præsenteres i nedenstående afsnit.

7.4 Stalking efter billeddeling eller stalking før billeddeling

7.4.1 Billeddeling eller truslen herom

Inden sammenhængen mellem stalking og digital sexkrænkelse præsenteres, er det centralt at påpege, hvorvidt de udsatte i undersøgelsen angiver at opleve enten billeddeling eller truslen herom. Figur 2 viser, at der er en næsten ligelig fordeling mellem de udsatte, der oplever at få delt et billede mod deres vilje (51,5 %) og de, som trues med det (48,5 %).

Figur 2. Billeddeling eller trussel herom

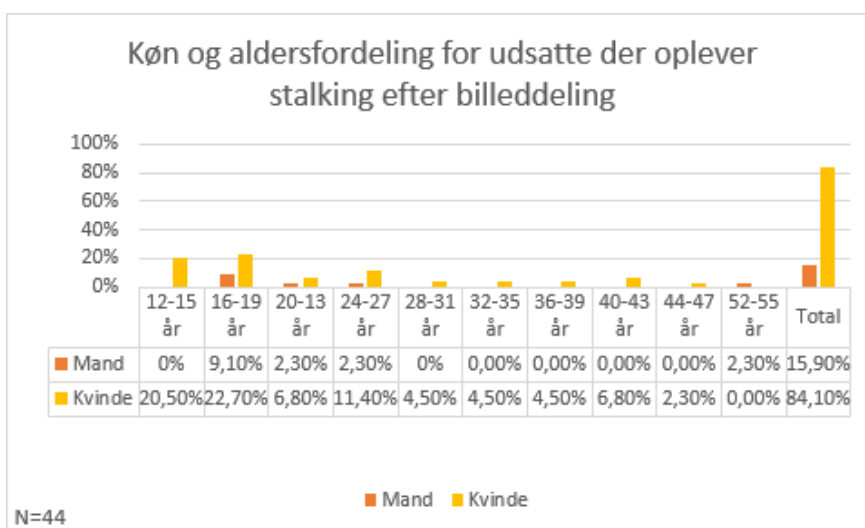
Denne fordeling anses som central at påpege, da vi formoder, at den kan få en betydning for udfaldet af de udsattes transformationsproces. En forklaring herpå kan være, at billeddelingen eller truslen herom kan fremme forskellige følelser af at være krænket blandt de udsatte. Det formodes, at de udsatte der oplever truslen om billeddeling er mindre tilbøjelige til at gennemføre transformationsprocessen end de udsatte, der har oplevet billeddeling. Dette skyldes, at de udsatte muligvis føler, at graden af krænkelser ikke er tilstrækkelig, når der er tale om trusler. Ud fra denne antagelse kan vi formode, at det får en betydning for, hvorvidt de udsatte anmelder denne handling til politiet eller andre retlige instanser. De udsattes opfattelse af truslen som krænkende kan påvirkes af, at et eventuelt publikum afviser truslen som krænkende. Forskning viser, at en ud af ti truer med at dele intime billeder af deres tidligere partner. 60 % af disse ender

med at gennemføre disse trusler. Det er derfor centralt at påpege vigtigheden i at tage trusler seriøse, da størstedelen af dem ender ud i en billeddeling (Eichorn 2013; Levendowski 2014:424).

7.4.2 En kriminalitet kommer sjældent alene

I denne undersøgelse angiver 44 udsatte svarende til 27 % af undersøgelsens udsatte at opleve stalking efter billeddeling, mens 119 udsatte svarende til 73 % oplever stalking før billeddeling. Figur 3 viser fordelingen af køn og alder på de udsatte, der oplever stalking efter billeddeling.

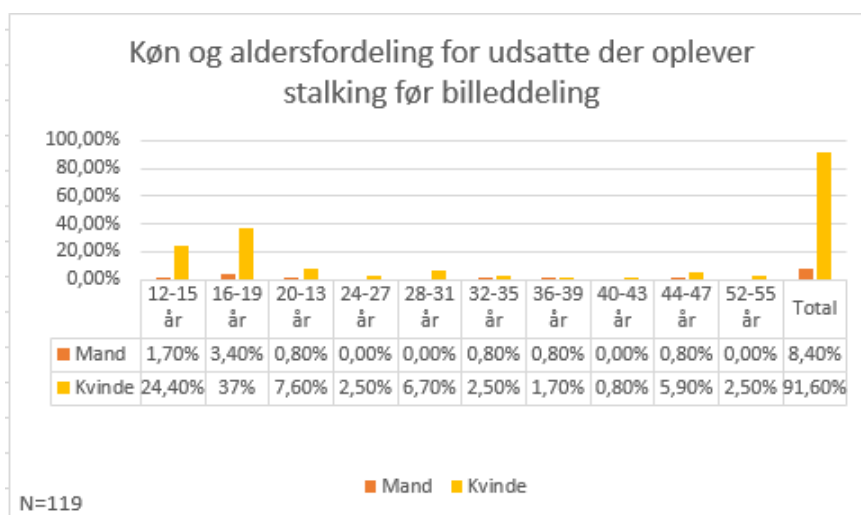
Figur 3. Køn og alder fordelt på udsatte, der oplever stalking efter billeddeling

84,1 % af de udsatte der oplever stalking efter billeddeling er kvinder, mens 15,9 % er mænd. Størstedelen af de udsatte er unge i alderen 12-19 år (52,3 %), mens de resterende udsatte er i alderen 20-55 år (47,7 %). Størstedelen af både mandlige og kvindelige udsatte der oplever stalking efter billeddeling, er i alderen 16-19 år.

Figur 4 viser fordelingen i alder og køn for de udsatte, der oplever stalking før billeddeling.

Figur 4. Alder og køn fordelt på udsatte der oplever stalking før billeddeling

Af de udsatte der oplever stalking før billeddeling er 91,6 % kvinder, mens 8,4 % er mænd. Størstedelen af de udsatte er unge i alderen 12-19 år (66,4 %), mens de resterende udsatte er i alderen 20-55 år (33,6 %). Størstedelen af de mandlige og kvindelige udsatte der oplever stalking før billeddeling er i alderen 16-19 år.

Vi er opmærksomme på, at der er en markant forskel i antallet af respondenter, der oplever stalking før eller efter billeddeling. Formålet er ikke at sammenligne, men i højere grad at belyse, hvad der karakteriserer udsatte, der oplever enten stalking før eller efter billeddeling.

Ud fra ovenstående kan vi konkludere, at størstedelen af undersøgelsens udsatte oplever stalking før billeddeling, og at størstedelen af de udsatte er i alderen 16-19 år. Karakteristika for de mandlige udsatte i undersøgelsen er, at de i højere grad oplever stalking efter billeddeling.

Som tidligere beskrevet (jf. kap. 4.6) har vi en antagelse om, at der er flest udsatte, der oplever stalking før billeddeling. Denne antagelse baseres på, at samarbejdet med DSC kan påvirke, at vi i undersøgelsen i højere grad indsamler informationer om udsatte, der oplever stalking før billeddeling. Denne antagelse viser sig at være korrekt i forhold til undersøgelsens resultater. Aldersfordelingen for denne sammenhæng viser sig ikke at være helt som forventet, da antagelsen om at flere udsatte oplever stalking før billeddeling også medfører en formodning om de udsattes alder. Denne formodning baseres på, at stalkingudsatte gennemsnitligt er 36

år, hvorved vi forventede et lignende aldersniveau i denne undersøgelse. Vi vil i følgende afsnit overveje mulige forklaringer på, hvorfor udsatte der oplever stalking før billeddeling hovedsageligt er unge.

7.5 Stalking – et misbrugt begreb

Det er centralt at påpege, at vi ikke anser det som problematisk, at størstedelen af undersøgelsen udsatte er unge mellem 12-19 år. Det er dog centralt at overveje, hvad der kan have indflydelse på, at netop så mange unge angiver at opleve stalking før billeddeling. En af forklaringerne er i vores optik, at unge anvender stalkingbegrebet over et bredere spekter af handlinger, end hvad der alment karakteriseres som stalking. Her tænker vi særligt på unges tendens til at påtale, hvordan de har stalket en på Facebook i de situationer, hvor de blot har tjekket personens profil. En sådan forståelse af stalking medfører, at begrebet sættes under pres, da det anvendes i flæng om handlinger, der ikke nødvendigvis anses som krænkende. Det kan derfor være svært at måle begrebet, da en misforstået anvendelse af begrebet udpiner dets betydning. Vi er opmærksomme på, at unge kan have en anden forståelse af stalking og digital sexkrænkelse. Eksempelvis kan nogle unge opleve at være udsat for mobning over en længere periode, hvilket ifølge dem kan karakteriseres som stalking, da de anser det som gentagende chikane. I et retligt øjemed vil der ikke være tale om stalking, men i højere grad om en anden form for chikane, der ikke kan straffes efter lov nr. 112.

Vi anser det ikke som problematisk, at de unges definition af stalking ikke nødvendigvis stemmer overens med vores forståelse, da spørgeskemaet i høj grad er konstrueret således, at de udsatte selv definerer deres oplevelser ud fra egen forståelse (jf. kap.4.4.1). Denne undersøgelse har i høj grad til formål at indfange gråzonen mellem to kriminaliteter, der ikke hidtil er undersøgt, hvorved der ikke eksisterer viden om målgruppens alder. Disse krænkende handlinger kan derfor anses som værende lige så reelle for unge som for ældre, der angiver at opleve disse kriminaliteter. Det er derfor relevant at overveje, om forståelsen og betydningen af stalking skal udvides eller revurderes i forhold til den hidtidige forståelse, eftersom så mange unge italesætter og definerer den krænkende handling som stalking. En lignende refleksion gør Paul E. Mullen, Michele Pathé og Rosemary Purcell i deres undersøgelse "Stalkers and their Victims" (2009). Mullen et al. problematiserer her den manglende forskning om unges oplevelse af stalking og en generel holdning blandt forskere om, at unge ikke kan opleve stalking på lige fod med voksne: "(...) *Juveniles do engage in stalking, the consequences of which can be devastating to many young victims. There is no reason the seriousness that is afforded to adult forms of stalking should not apply to juveniles*" (Mullen et al. 2009:135). Den store andel af unge udsatte anses hermed ikke som problematisk, men i højere grad som en mulighed for at undersøge stalking ud fra de unges optik. Nærværende undersøgelse har til hensigt at bidrage med viden, der kan belyse den gråzone, som unge udsatte for stalking placeres i.

For at forstå, hvad de udsatte i denne undersøgelse definerer som stalking og digital sexkrænkelse, eksemplificerer nedenstående afsnit de udsattes egne udtalelser i forhold til, hvad der af dem anses som krænkende.

7.6 Krænkende handlinger – en flydende grænse

Felstiner et al. påpeger, at udsatte kan have forskellige forståelser af oplevelser, der objektivt vurderes som sammenlignelige (jf. kap. 5). Dette har en betydning for, hvad de udsatte i naming-processen definerer som krænkende. En af de udsatte fortæller: *“Da jeg var 15, chattede jeg med en, (...) viste på cam mine mavemuskler, og tilfældigvis kunne man lige se min bh! Personen truede mig med at vise billedet til alle på min Facebook, hvis jeg ikke strippede helt på cam. Fik en varm følelse i hele kroppen, og blev vildt bange (...)”* (Bilag 1:94-95)

Ovenstående oplevelse beskrives af den udsatte som krænkende i form af, at oplevelsen fremprovokerede frygt og ubehag. Det er ikke selve handlingen at vise mave og bh, den udsatte beskriver som krænkende, men derimod truslerne om, at billedet deles på Facebook. En anden udsat beskriver en lignende episode, hvor en fremmede over Skype truer og fremtvinger følgende handlinger: *“Jeg skulle sende et billede med min finger i røven ellers ville han dele nøgenbilleder af mig. Han havde tvunget mig til at tage mig på brystet på Skype, og han havde så filmet det (...)”* (Bilag 1:12).

Disse to eksemplificeringer viser det spænd af handlinger, der kan indgå i to oplevelser, der i sin kontekst er sammenlignelige. Dette understreger yderligere Felstiner et al.’s argumentation om, at man ved at lade de udsatte definere deres oplevelser tillader et bredt spekter af handlinger, der kan kategoriseres som krænkende.

I ovenstående eksempler italesætter begge udsatte, at det er tvang og trusler i den proces, hvor billedet tages, der opleves som krænkende. I andre situationer, hvor billedet tages i en tryk og fortrolig kontekst eksempelvis mellem kærester, italesætter de udsatte den krænkende handling således: *“(...) en dag tog han altså screenshot af et af mine nøgenbilleder, jeg blev selvfølgelig pisse sur. Han truede med at lægge det ud på nettet. Jeg blev meget bange og gik i panik.”* (Bilag 1:20-21). Her ses det ikke at være situation hvor billedet tages, der beskrives som krænkende, men derimod det tillidsbrud der opstår, når modtageren misbruger det sendte billede og truer med deling.

Undersøgelsens fokus på sammenhængen mellem stalking og digital sexkrænkelse medfører, at der kan opstå variation i forløbenes karakter. Endvidere kan denne sammenhæng have en betydning for de udsattes

oplevelse af situationen som krænkende, da de udsatte forinden stalking eller digital sexkrænkelser kan have oplevet andre krænkende handlinger, der påvirker deres forståelse og reaktion på den nærværende handling. Nedenfor eksemplificeres hvordan en udsat frygter at opleve digital sexkrænkelser efter et længerevarende stalkingforløb:

“Min eksmand har lavet en underretning til kommunen om at jeg selv deler nøgenbilleder på nettet (...) Frygten i dette er at min eksmand (...) uden min viden har haft overvågning oppe i vores hjem. (...) Findes der nøgenbilleder af mig er det ham der har taget dem via hans overvågning. Men jeg ved det ikke med sikkerhed og jeg har ikke beviser.” (Bilag 1: 138-143)

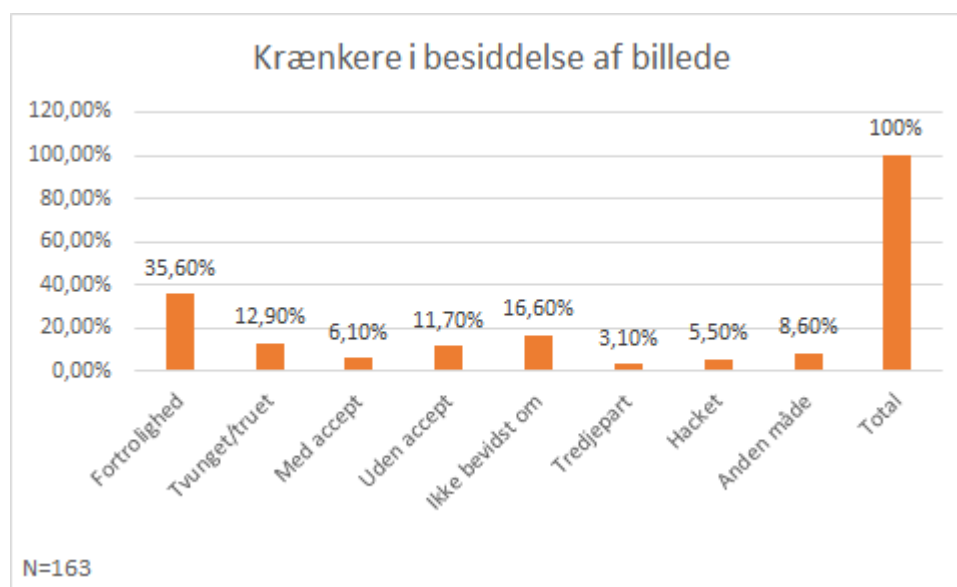
Citatet viser, at den udsatte føler sig krænkede på baggrund af et forudgående stalkingforløb, og lever på baggrund af dette med en frygt for at blive udsat for digital sexkrænkelser. I dette tilfælde har krænkeren ikke direkte udtalt en trussel om billeddeling, som i de andre eksemplificeringer, men den udsatte føler i samme grad en krænkelse på baggrund af det, personen karakteriserer som “frygt”.

7.7 Med eller uden samtykke

Ovenstående afsnit viser et udpluk af de episoder, de udsatte erkender som krænkende. Det er tydeligt, at de udsatte har forskellige grænser og opfattelser af den grad af trussel og handling, der af dem karakteriseres som krænkende. For nogle udsatte opleves processen med billedtagning krænkende på baggrund af trusler, vold eller lignende, imens den krænkende handling for andre ikke opstår i billedtagningen, men i det svigt de oplever, når et billede deles yderligere uden samtykke. Citron og Franks beskriver: *“Consensual sharing of intimate images is often done with the implied or express understanding that such images will remain confidential.”* (Citron og Franks 2014:354). Med en formodning om, at billedet ikke kommer ud til andre end den tiltænkte modtager, er det en naturlig reaktion at føle sig krænkede i tilfælde, hvor denne tillid brydes. Kritiker mod kriminalisering af digital sexkrænkelser argumenterer for, at samtykke i forbindelse med deling af et nøgenbillede også medfører et samtykke til yderligere deling (Ibid). Citron og Franks kritiserer dog denne påstand: *“That understanding of consent not only runs against widely shared intuitions about other activities but also against the insights of privacy law and scholarship.”* (Citron og Franks 2014:354). Citron og Franks argumenterer på baggrund af forståelsen af kontekstuel samtykke, at digital sexkrænkelser skal kriminaliseres på lige fod med overtrædelse af tavshedspligt, misbrug af fortrolige oplysninger med videre, da *“Consent is contextual; it is not an on/off switch.”* (Citron og Franks 2014:355).

Figur 5 viser, at 35,6 % af undersøgelsens udsatte har delt deres billede frivilligt og i fortrolighed, mens 12,9 % af undersøgelsens deltagere følte sig truet til at sende et billede. 16,6 % af de udsatte angiver, at de ikke var bevidste om, at billedet blev taget.

Figur 5. Fordeling af udsatte der angiver, hvordan krænkeren er kommet i besiddelse af billedet.

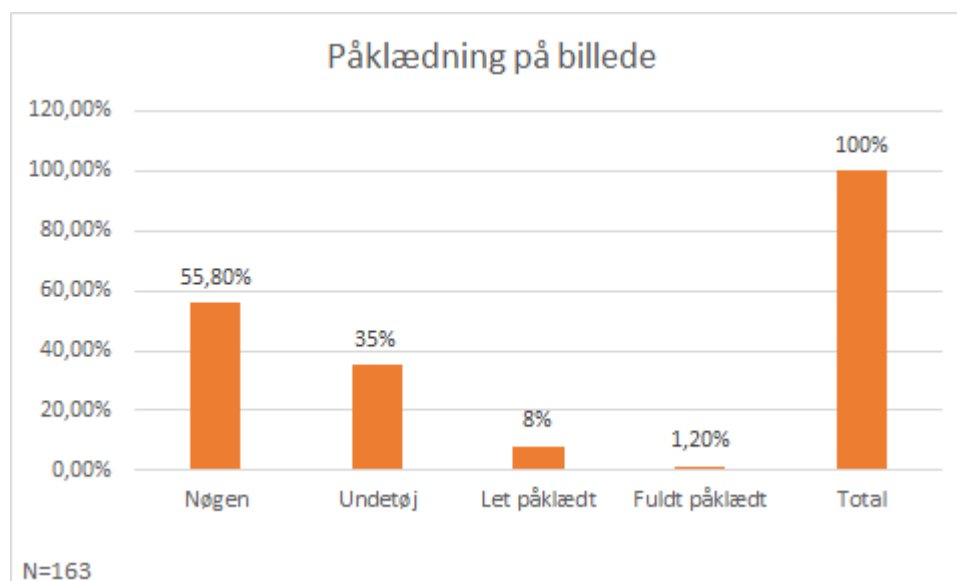
Denne fordeling kan indikere, at størstedelen af undersøgelsens udsatte ikke oplever, at den krænkende handling ligger i processen af billedtagning, men derimod i den videre deling af billedet og bruddet på fortrolighed. Dette stadfæster vigtigheden af Citron og Franks argument om, at digital sexkrænkelse medfører en tilsvarende følelse af krænkelse blandt de udsatte, hvis billede er taget og sendt med samtykke, som blandt de udsatte, der ikke giver samtykke til billedtagning.

På trods af at en stor del af undersøgelsens udsatte indledningsvis deler billedet med samtykke, er det fortsat relevant at understrege, at mange udsatte oplever, at deres billede er videreformidlet ud til andre end dem selv, uden deres samtykke.

7.8 Påklædning eller mangel på samme

Figur 6 viser, at på trods af den brede forståelse af, hvad der erkendes som krænkende, så angiver 55,8 % af de udsatte, at de var nøgen på det delte billede. Påklædning eller mangel på samme kan i mange henseende have en stor betydning for, hvor krænkende en oplevelse kan opfattes.

Figur 6. Udsattes påklædning på billedet

Den brede variation i de udsattes subjektive forståelser af, hvornår handlingen er krænkende, kan i Felstiner et al.'s optik også skyldes den samfundsdiskurs, der eksisterer omkring fænomenerne (jf. kap. 5). I følgende afsnit påpeges de udfordringer, der af os antages at påvirke forståelsen af stalking og digital sexkrænkelse.

7.9 Udfordringer ved at "name" stalking og digital sexkrænkelse

Ovenstående afsnit påpeger, hvordan der kan være forskel i måden hvorpå, de udsatte erkender deres oplevelser som krænkende, trods de alle erkender at opleve stalking og digital sexkrænkelse som sammenhængende. Vi anser det ikke som problematisk, at de udsatte erkender deres oplevelser forskelligt, men vi formoder, at de forskellige subjektive forståelser skal ses som et resultat af det brede spekter af handlinger, som disse kriminaliteter berører. Endvidere antager vi, at det kan være et resultat af, at stalking og digital sexkrænkelse til dels er tvetydige definitioner i samfundet generelt. Som påpeget i vores begrebsafklaring af stalking og digital sexkrænkelse finder vi, at de to kriminaliteters definitioner stadig er til debat i en dansk kontekst (jf. kap. 3). Særligt digital sexkrænkelse er først for nyligt italesat som digital sexkrænkelse, da det førhen var omtalt som hævnporno. Digital sexkrænkelse er endnu ikke nævnt ved navn i lovgivningen, men handlingen er kriminaliseret i straffelovens §264 d. Selvom den handlingsorienteret forståelse af stalking er kriminaliseret i lovgivningen siden straffeloven i 1933, er det først indenfor dette årti, at handlingerne er kriminaliseret i forbindelse med begrebet stalking. Det er dermed ikke usandsynligt, at dele af befolkningen og udsatte for disse kriminaliteter, kan være i tvivl om hvilke handlinger disse begreber omfatter, og hvorvidt de er kriminelle. Vi finder, at nogle af de udsatte i denne undersøgelse påpeger, at de

ikke ved eller er klar over, hvornår disse kriminaliteter er kriminelle. Æn af de udsatte påpeger: “(...) jeg var ikke bevidst om, at det var en kriminalitet for vedkommende at begå.” (Bilag 1:20-21). En anden udsat nævner: “(...) Jeg tænkte, at det bare var den slags der skete, at det var ulovligt faldt mig ikke ind på det tidspunkt.” (Bilag 1:332-333).

Denne problematik som de udsatte benævner, påpeges af Franks (2015) i en undersøgelse af lovgivningens optimale funktion i håndteringen af digital sexkrænkelse. I Franks optik bør loven være tydelig og specifik i forhold til, hvilke kriminelle handlinger disse fænomener omfatter. Ved at sætte nogle klare linjer for, hvordan disse fænomener kan karakteriseres som kriminelle, kan rettighederne for de stridende parter beskyttes (Franks 2015:5).

Endvidere påtaler udsatte, at de ikke havde en fornemmelse af, at det var noget seriøst, hvorved de tænkte, at det vil gå over igen. Æn af de udsatte benævner: “(...) Da jeg ikke var særlig gammel og var naiv, tænkte jeg, at det nok ikke ville blive til noget stort, men det var en plage i over et år af mit liv, som gjorde mig ekskluderet, trist og [jeg havde] svært ved at stole på folk fremover.” (Bilag 1:298-299).

På baggrund af dette citat kan vi udlede, at den udsatte i denne situation ikke havde den nødvendige viden om kriminaliteternes karakterer. Den udsatte havde hermed ikke forudset, at denne oplevelse vil få så markante konsekvenser fremover. Lige netop denne problematik påpeger Samantha Bates (2016) i en undersøgelse af udsattes konsekvenser af særligt digital sexkrænkelse. Bates påpeger, hvordan der stadig mangler viden om konsekvensernes omfang og påvirkning på de udsatte. Endvidere mangler der fokus på de udsattes oplevelser af håndteringen af digital sexkrænkelse. Derfor påpeger hun, at fremtidige studier bør afdække de udsattes oplevelser særligt med fokus på: “(..) their experiences reporting revenge porn, as well as whether police officers engage in victim-blaming when women make reports of revenge porn.” (Bates 2016:40).

Netop det manglende fokus på udsattes håndtering og oplevelse i forbindelse med at kræve deres ret overfor krænkeren, er fokus for de kommende analysedele. Først vi kan afdække de udsattes oplevelser af at kræve deres ret overfor krænkeren, er det centralt at undersøge, hvem de udsatte tillægger skylden for disse krænkende handlinger. Endvidere, hvad de udsatte italesætter som grunden til, at netop denne person gøres ansvarlig. Denne proces analyseres i næste analysedel omhandlende blamingstadiet.

Kapitel 8 - Blame it without shame

Blaming er stadiet, hvor de udsatte går fra at italesætte en oplevelse som krænkende til at holde en person eller organisation ansvarlig for den krænkende handling. Den krænkende handling skal af de udsatte endnu ikke italesættes overfor den ansvarlige, da den udsatte i dette stadie udelukkende italesætter den krænkende handling overfor sig selv eller tredjeparter. Som tidligere nævnt i namingstadiet er det ikke et krav, at de udsatte skal definere den krænkende handling, men blot italesætte denne handling som krænkende. De udsatte kan derfor opleve det som en undefinerbar krænkelse, hvorefter de i blamingstadiet selv eller i samtale med andre definerer selve krænkelsen. Vi har en formodning om, at dette særligt gør sig gældende for udsatte for stalking og digital sexkrænkelse, da kriminaliteterne ofte balancerer sig i en gråzone mellem acceptable og uacceptable handlinger. Reyns og Englebrecht påpeger: *“This blurred distinction, including when a behavior crosses the line from bothersome to criminal, may also affect victim acknowledgment (i.e., when a victim labels the crime as stalking).”* (Reyns & Englebrecht 2012:791). Vi er opmærksomme på, at det kan ske, at nogle udsatte aldrig får placeret skylden, hvorved transformationsprocessen ophører. Det er interessant at undersøge, hvad der påvirker, at de ikke får placeret skylden.

Fokus for denne analysedel er at undersøge, hvor de udsatte placerer skylden for den krænkende handling. Herunder, hvad de udsatte angiver som værende krænkerens motiv, samt hvordan dette påvirker de udsattes placering af skyld. Endvidere, hvilken betydning relationen mellem udsatte og krænkerer kan have for transformationsprocessen. Afslutningsvis vil der forekomme en diskussion af den hjælp og støtte de udsatte opsøger, samt hvilken betydning denne har for de udsattes egen italesættelse af handlingerne som krænkende.

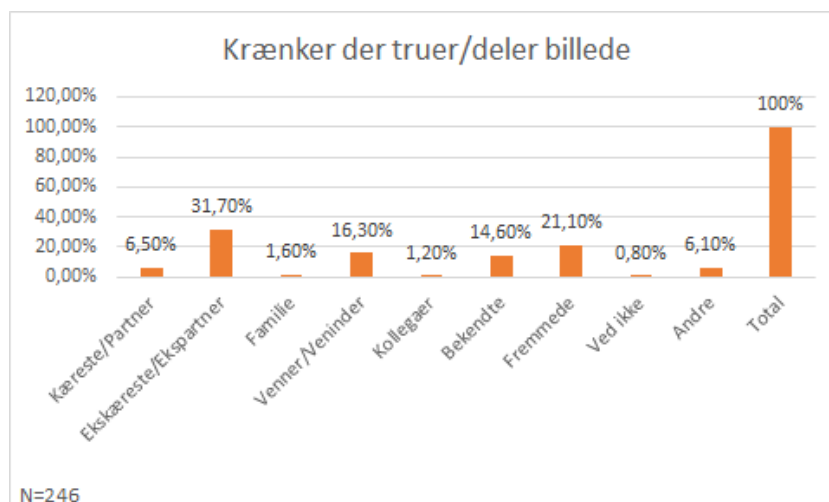
8.1 Hvem ansvarliggøres?

For at skabe et overblik over de udsattes placering af skyld, præsenterer vi indledningsvis en samlet oversigt over, hvem de udsatte angiver som deres krænkerer. Disse tabeller anvendes ikke i den videre analyse, da de grundet deres multiple designs ikke statistisk kan anvendes til andet end deskriptive oversigter over, hvem de udsatte italesætter som krænkerne (jf. kap. 4.8.1).

Figur 7 viser fordelingen af, hvem de udsatte italesætter som ansvarlige for delingen af det intime billede. Figuren viser, at 31,7 % af de afgivne svar placeres hos gruppen ekskærester/ekspartnere, hvilket gør denne

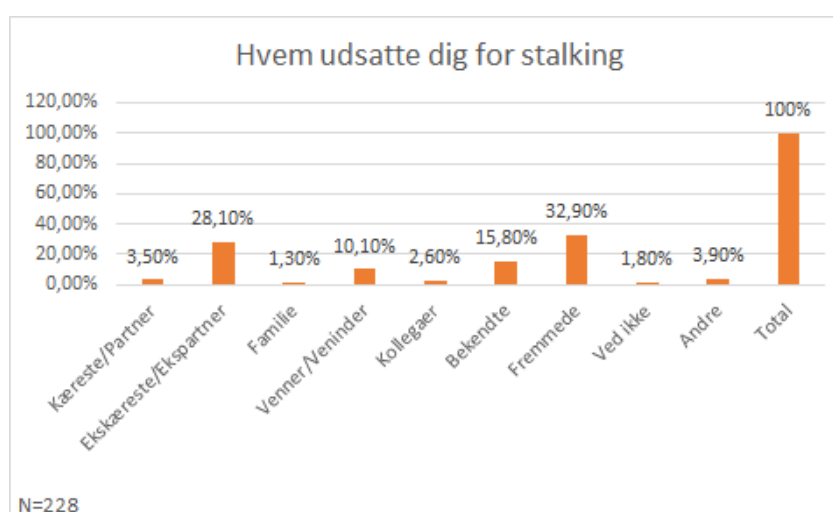
gruppe til den størst repræsenterede blandt mulige krænker. Andre grupper af krænker, som de udsatte i høj grad angiver, der deler det intime billede, inkluderer fremmede, venner/veninder og bekendte.

Figur 7. Procentvis fordeling af krænker, der deler/truer med deling af intime billeder²

Samme tendens gør sig gældende ved fordelingen af stalkere. Figur 8 viser, at ekskærester/ekspartnere angives som den største gruppe af stalkere angivet af undersøgelsens udsatte. Endvidere viser andelen at fremmede at udgøre den næststørste gruppe, efterfulgt af bekendte og venner/veninder.

Figur 8. Procentvis fordeling af stalkere³

² N = 246 samlede antal besvarelser baseret på 163 respondenter

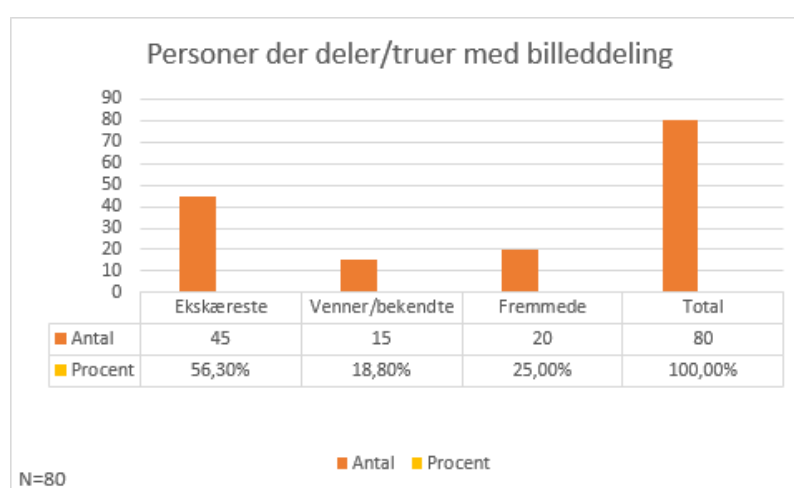
³ N = 228 samlede antal besvarelser baseret på 163 respondenter

Lignende resultater som dem vi finder i undersøgelsen, ses at gøre sig gældende i eksisterende forskning, der undersøger relationen mellem udsatte og krænkerer (Mullen et al. 2009; Jørgensen 2013; Cupach & Spitzberg 2004). Disse statistiske resultater underbygger vores tidligere teoretiske antagelse om relationens forudgående karakter, hvorved vi fremadrettet udelukkende forholder os til de relationstyper, der af de udsatte angives som størst repræsenteret blandt angivne krænkerer. For yderligere statistiske og metodiske refleksioner i forhold til benyttelse af disse data, henvises til afsnittet omhandlende bearbejdning af data (kap. 4.7)

8.2 Billeddeling uden omtanke

I det efterfølgende afsnit præsenteres andelen af de udsatte, der angiver at opleve stalking eller digital sexkrænkelser af enten deres ekskærester, venner/bekendte eller fremmede. Antallet af respondenter for hver af de tre grupperinger er lavere end det fremgår af figur 7. og 8., da antallet af responder udelukkende baseres på de udsatte, der enten angiver ekskærester, venner/bekendte eller fremmede, som deres krænkerer. For at se antallet af udsatte fordelt på disse tre relationer, henvises til bilag (Bilag 2: figur 1.1, 1.3, 1.6).

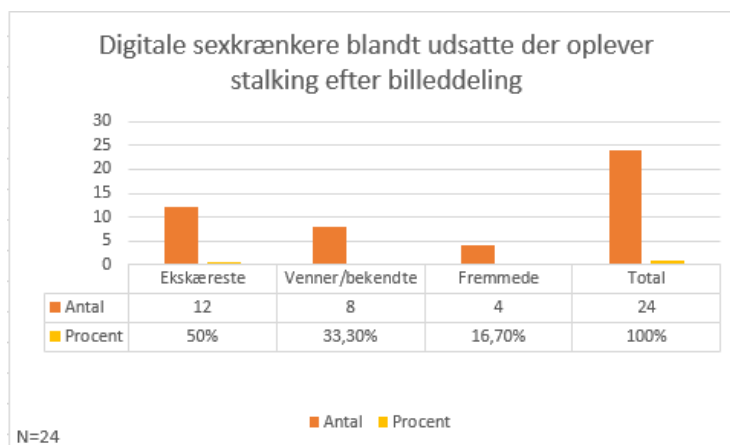
Figur 9. Procentvis fordeling af udsatte der oplever digital sexkrænkelser af ekskærester, venner/bekendte eller fremmede⁴.

⁴ N = 80. Baseres udelukkende på de udsatte der angiver, at krænkeren der deler billedet er enten ekskærester, venner/bekendte eller fremmede.

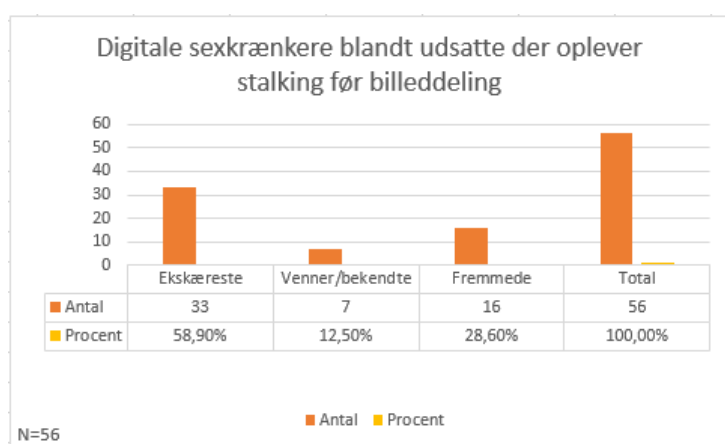
Det fremgår af figur 9., at størstedelen af de udsatte angiver, at det er deres ekskæreste, der deler eller truer med at dele et intimt billede af dem. Udsatte der oplever stalking efter billeddeling angiver ligeledes deres ekskæreste som den primære krænker ved billeddeling, hvilket fremgår af figur 10.

Figur 10. Procentvis fordeling af digitale sexkrænkerer blandt udsatte der oplever stalking efter billeddeling⁵.

Samme tendens gør sig gældende hos udsatte, der oplever stalking før billeddeling, der også angiver deres ekskæreste som den, der deler det intime billede, hvilket fremgår af figur 11.

Figur 11. Procentvis fordeling af digitale sexkrænkerer blandt udsatte der oplever stalking før billeddeling⁶

⁵ N = 24. Baseres udelukkende på de udsatte der angiver, at krænkeren der deler billedet er enten ekskæreste, venner/bekendte eller fremmede

⁶ 56. Baseres udelukkende på de udsatte der angiver, at krænkeren der deler billedet er enten ekskæreste, venner/bekendte eller fremmede.

8.2.1 Ekskæresternes hævn

Størstedelen af de udsatte angiver, at det er deres ekskæreste, der deler eller truer med billeddeling både i de tilfælde, hvor billeddeling sker før eller efter stalking. Vores resultater underbygges af eksisterende forskning der påpeger, at digital sexkrænkelser ofte involverer en ekskæreste, der deler et intimt billede, der er fremskaffet ved sexting. Sexting er en handling, der typisk inkluderer en person, der sender et nøgen- eller semi-nøgenbillede til en anden, elektronisk. Det ses ofte, at personer der indgår i et forhold i højere grad tenderer til at sende disse billeder frem for personer, der ikke er i forhold (Bates 2016:24). En forklaring på hvorfor størstedelen af de udsatte angiver ekskæresten som de personer, der deler intime billeder kan være, at ekskæresten oftere er i besiddelse af sådanne billeder. En af de udsatte i undersøgelsen beskriver: *“Min eks havde intime billeder af mig som han sagde at han ville offentliggøre, hvis der skete det mindste (...)”* (Bilag 1:73). Negative konsekvenser af sexting involverer ofte digital sexkrænkelser fra mandlige ekskæresten, da kvinder er mere tilbøjelige til at opleve seksuel krænkelser fra nogle de kender fremfor fremmede (Dir et al. 2013:568). Endvidere påpeger Citron og Franks:

“In numerous cases, abusers have threatened to disclose intimate images of their partners when victims attempt to leave the relationship. Abusers use the threat of disclosure to keep their partners under their control, making good on the threat once their partners find the courage to leave.” (Citron & Franks 2014:351).

Citron og Franks beskriver, at delingen af intime billeder kan anvendes af partnere eller eks partnere som middel til at kontrollere den udsatte, eksempelvis i tilfælde hvor personen ønsker at forlade forholdet eller på anden vis ikke handler ønskværdigt. Dette underbygges endvidere, da en af de udsatte i denne undersøgelse italesætter: *“(...) (jeg red.) fik så noget med en fyr og min eks endte med at skrive at jeg skulle stoppe for ellers ville han sende billederne rundt.”* (Bilag 1:73-76). I dette tilfælde ses det tydeligt, hvordan den udsattes ekskæreste forsøger at kontrollere den udsatte ved at true personen til ikke at indgå i et nyt forhold. Forskning viser, at trusler om deling af intime billeder fremsættes af en ud af ti eks partnere, hvor 60 % ender med at gennemføre handlingen. Trusler om deling af intime billeder kan herved ses som et anvendt magtmiddel mellem de udsatte og deres eks partner (Eichorn 2013; Levendowski 2014:424).

På trods af at størstedelen af de udsatte angiver ekskæresten som den type af krænker, der oftest deler/truer med at dele intime billeder ses det, at venner og bekendte udgør den næststørste gruppe af krænker, der deler billeder. Denne gruppe af krænker fordeler sig forskelligt afhængigt af, om de udsatte oplever stalking før eller efter billeddeling. Mulige forklaringer på denne fordeling præsenteres i nedenstående afsnit.

8.2.2 Venskaber på afveje

Af undersøgelsens udsatte angives venner/bekendte at udgøre den anden største gruppe af krænkerere, der deler/truer med at dele intime billeder (jf. figur 9.).

En mulig forklaring på denne relation mellem krænkerere og udsatte er, at de udsatte i denne undersøgelse er forholdsvis unge. Blandt de udsatte der angiver udelukkende at opleve billeddeling af venner/bekendte ses det, at 73,3 % af de udsatte er i alderen 12-19 år ⁷ (bilag 2: tabel 2). De udsattes unge alder ses endvidere ved, at en af undersøgelsens udsatte italesætter: *“Folk tog billeder af mig i omklædningsrummet, og truede med at sende billedet ud til folk hvis jeg ikke gjorde som de bad mig om. Jeg gav dem fingeren (...) for man kunne se hende i spejlet, og så ville billedet bare ryge til ledelsen og hendes forældre.”* (Bilag 1:83-85). Inddragelse af krænkerens forældre og skolens leder indikerer, at såvel krænker og den udsatte er relativt unge. Vi formoder, at unge i højere grad end ældre oplever, at deres venner eller bekendte deler intime billeder af dem. Det kan skyldes, at unge har større sandsynlighed for at se hinanden i afklædte situationer, eksempelvis i omklædningsrum efter idræt, holdsport på efterskoler og lignende. Endvidere kan der argumenteres for, at venskabelige relationer er mere omskiftelige blandt unge end ældre. Dette kan antages at skabe en øget grad af konflikt, der kan eskalere, når venskaber ender. En udsat italesætter: *“En veninde havde taget et billede, og så da vi ikke var veninder mere ville hun dele det”* (Bilag 1:9).

Fordelingen af udsatte der angiver at opleve billeddeling fra venner/bekendte fordeler sig forskelligt afhængigt af, om billeddeling sker før eller efter stalkingen. Det er derfor interessant at overveje, hvad der kan forklare, at udsatte der oplever billeddeling efter et stalkingforløb i højere grad oplever, at krænkeren er en ven/bekendt.

Det er ikke muligt at bidrage med en entydig argumentation for, hvorfor fordelingen ser ud som den gør. Dog kan en mulig forklaring ligge i motivet for billeddelingen. Da vi ikke har mulighed for at vide, hvilke motiver der ligger bag krænkerens handling, er disse refleksioner blot hypotetiske. I de tilfælde, hvor de udsatte oplever billeddeling før stalking, kan det på baggrund af de udsattes unge alder antages, at handlingerne er mindre kalkuleret, end hvis dette sker på baggrund af et længerevarende stalkingforløb. For det første kan det skyldes, at unge ikke altid er klar over de konsekvenser, en sådan deling kan have (Wandel et al. 2016). En undersøgelse foretaget af Wandel et al. påpeger, at mange unge ikke altid ved, at deling af billeder uden samtykke er ulovligt. I undersøgelsen påpeges det, at mange unge ofte ikke er bekendt med betydningen af samtykke. Unge italesætter, hvordan det er pinligt at spørge om lov til at dele et billede. Wandel et al.

⁷ N = 15

forklarer endvidere: *“Det er almindelig praksis i ungdomskulturen i dag, at billeder bliver delt, og at man så bagefter kan bede andre om at slette et billede, som man synes, er krænkende.”* (Wandel et al. 2016:11). Undersøgelsen påpeger endvidere, hvordan disse delinger ofte er foretaget med et motiv om hævn, hvilket særligt kan gøre sig gældende i venskabelige bekendtskaber, der er endt i en konflikt.

Endvidere kan det skyldes, at internettet og de sociale medier faciliterer en forholdsvis let tilgængelig måde hvorpå intime billeder kan deles. En lignende forklaring af internettets muligheder findes i eksisterende forskning, der påpeger den virtuelle verdens uendelige facilitering af eksistenspotentialer: *“(...) we are there, to be sure, but we’re simultaneously making ourselves over as data, as bits and bytes, as codes, relocating ourselves in the space behind the screen, between screens, everywhere and nowhere.”* (Brown 2005:145). Dette betyder, at potentielle krænkere ud fra en flygtig og kortvarig motivation, impulsivt kan dele krænkende billeder uden særligt at overveje de fatale konsekvenser, det får for den udsatte (Bates 2016:22).

På grund af kriminalitetens digitale karakter har internettet faciliteret en platform hvorpå fremmede ubegrænset får mulighed for at udvise chikanerende og krænkende adfærd (Franks 2015:2). Hvordan fordelingen af fremmede der deler intime billeder forholder sig i denne undersøgelse, præsenteres nedenfor.

8.2.3 Fremmede krænkere på nettet

Det er velkendt, at udsatte for stalking og digital sexkrænkelser ofte oplever, at krænkeren er en fremmed (Mullen et al. 2009). Lignende tendenser gør sig også gældende i denne undersøgelse hvor vi finder, at fremmede er den tredje størst repræsenteret gruppe af krænkere (jf. figur 9). Eksisterende forskning benævner, at kriminalitetsformer som stalking og digital sexkrænkelser er svært håndterbare kriminaliteter, da de ofte udspiller sig online. Dette betyder at billeder og fortroligt materiale er let tilgængeligt for personer, der har en interesse i at komme i besiddelse af det (Franks 2015:10). Denne tendens gør sig også gældende i nærværende undersøgelse, hvor flere af de udsattes oplevelser af stalking og digital sexkrænkelser udspiller sig over internettet. Det er herved lettere for fremmede at komme i besiddelse af udsattes private materiale, der kan anvendes i et krænkende henseende.

I tilfælde hvor udsatte oplever billeddeling før stalking udgør fremmede den mindste gruppe af krænkere, der deler et billede. Den lave andel af fremmede, der deler et billede kan skyldes, at ekskærester og venner/bekendte i højere grad vil være i besiddelse af de intime billeder (jf. kap. 8.2.1 og 8.2.2). Det forholder sig anderledes hos udsatte der oplever billeddeling efter stalking, hvor fremmede angives som den næststørste gruppe af krænkere, der deler et billede. Denne tendens forklares ved, at den der deler billedet

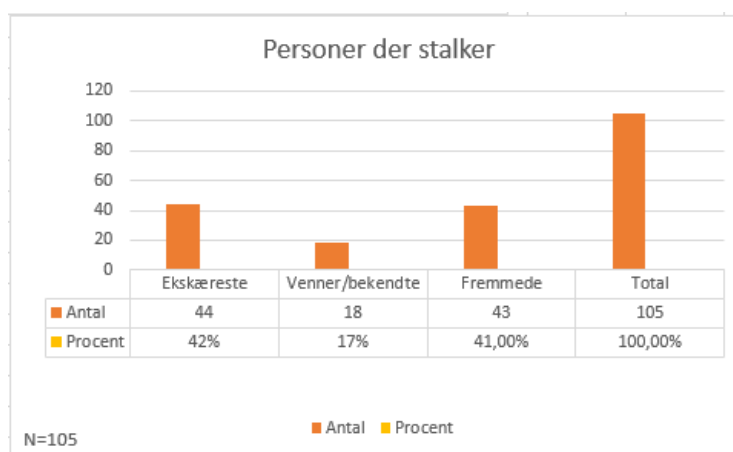
ofte vil være den samme person, som den der stalker. Dette kan skyldes, at stalkeren i det forudgående stalkingforløb har formået at fremskaffe billeder af den udsatte, enten digitalt eller fysisk. Vi formoder derfor, at en lignende fordeling vil gøre sig gældende for stalkere blandt de udsatte, der oplever billeddeling efter stalking. Hvordan denne fordeling forholder sig præsenteres i kapitel 8.3.2.

At fremmede repræsenteres som den anden største gruppe af krænkerere der deler billeder i tilfælde, hvor udsatte oplever billeddeling efter stalking, er interessant i forhold til den tidligere diskussion af, hvordan unge anvender og forstår stalkingbegrebet (jf. kap. 7.5). Vi kan konkludere, at størstedelen af de udsatte, der angiver at opleve stalking før billeddeling, hvor den der deler billedet er en fremmede, er unge i alderen 12-23 år (bilag 2: figur 3). Vi kan se, at flere af de unge, der oplever at kommunikere med en fremmede online, oplever at disse efterspørger seksuelt eksplicitte billeder eller videoer. De unge angiver at opleve, at den fremmede i flere tilfælde chikanerer dem, indtil krænkeren opnår det ønskede formål med chikanen. En af de udsatte i undersøgelsen forklarer: *“Så optog han mig og viste derefter sig selv på hans rigtige kamera. Han lagde videoen ud, forsøgte at true med, at hvis jeg ikke betalte, ville han sende den til mine bekendte, nævnte dem ved navn. Jeg nægtede, men han forsøgte at kontakte mig af forskellige veje for at true. Betalte aldrig og hørte ikke mere om det.”* (Bilag 1:103-104).

8.3 Hvem stalker

Det er velkendt, at ekskæresten, bekendt og fremmede er de stalkertyper, der er størst repræsenteret blandt udsatte for stalking (Mullen et al. 2009). I en dansk undersøgelse foretaget af Jørgensen (2013) påpeges det, at 28 % af de udsatte angiver at være stalket af en nær relation, 38 % af en bekendt relation og 35 % af en ukendt relation (Jørgensen 2013:10). Lignende tendenser gør sig gældende i denne undersøgelse, hvor det af figur 12. fremgår, at ekskæresten er den størst repræsenteret gruppe af stalker efterfulgt af fremmede og venner/bekendte.

Figur 12. Procentvis fordeling af udsatte der oplever stalking af ekskæresten, venner/bekendte eller fremmede⁸

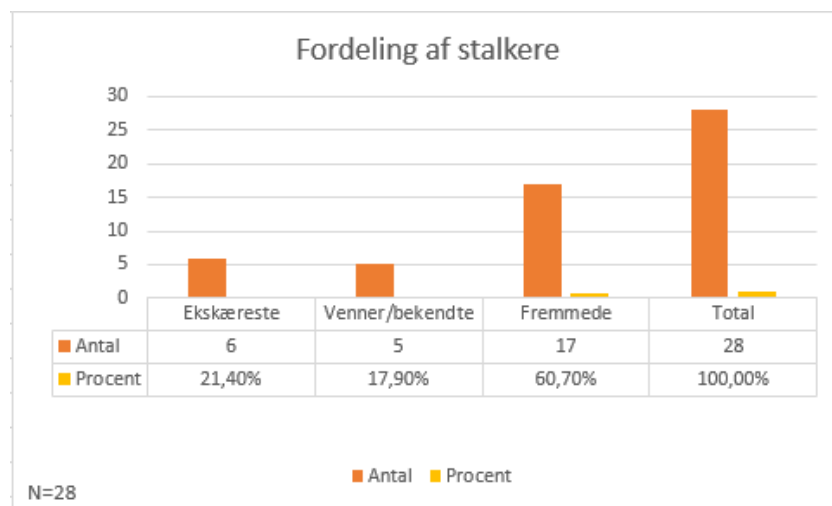
Eftersom denne undersøgelse fokuserer på sammenhængen mellem stalking og digital sexkrænkelser kan relationen til stalkerne fordele sig forskelligt afhængigt af, om de udsatte oplever stalking før eller efter billeddeling, da motiverne for stalking formodes at være forskellige. Hvordan disse relationer ifølge de udsatte fordeles sig, præsenteres nedenfor.

8.3.1 Pænt billede, hvad er dit navn?

I figur 13 fremgår det, at 60,7 % af de udsatte oplever at blive stalket af en fremmed, når stalking opstår efter billeddeling

⁸ N = 105. Baseres udelukkende på de udsatte der angiver, at deres stalker er enten ekskæreste, venner/bekendte eller fremmede.

Figur 13. Procentvis fordeling af udsatte der oplever stalking af enten ekskærester, venner/bekendte og fremmede, når stalking opstår efter billeddeling⁹

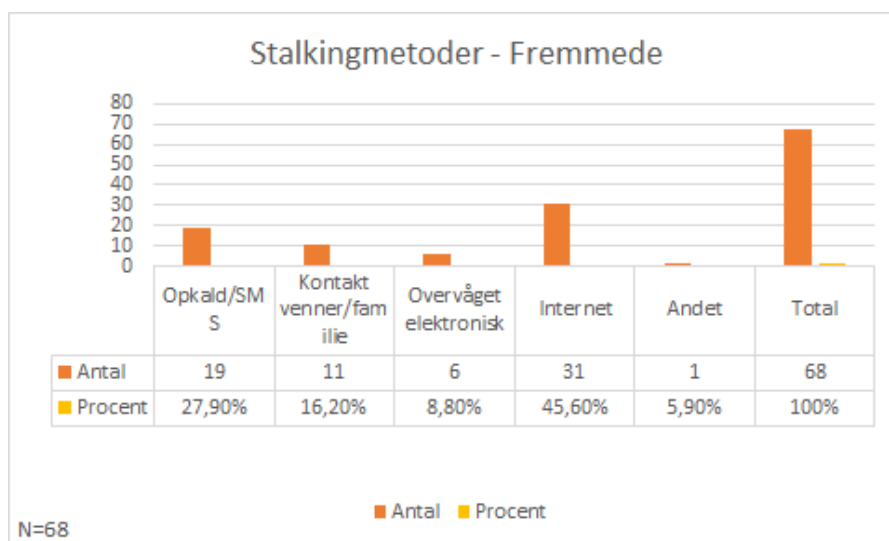

Denne fordeling stemmer overens med vores indledende formodning om, at der vil være flere fremmede stalkere i denne sammenhæng. For det første af den grund, at fremmede stalkere oftere vil påbegynde et stalkingforløb, når de finder et billede af den udsatte online (Mullen et al. 2009:48). For det andet, at der i mindre grad vil være en intim eller bekendt relation mellem udsatte og stalkere, når stalking opstår efter billeddeling. Tidligere forskning underbygger denne forklaring ved, at der i den digitale sfære ofte vil være mere end én krænker, og at stalking på nettet opstår som en konsekvens af én konkret handling, der kan foretages af flere forskellige krænker (Levendowski 2014:432). Dette står i kontrast til, at stalking i en mere gængs og retlig definition skal indeholde gentagne og chikanerende element fra én stalker (ibid).

Den fremmede stalker vil ofte finde sit offer over digitale fora, og dermed vil store dele af stalkingforløbet også foregå som cyberstalking. Lignende tendenser finder vi, da næsten halvdelen af de udsattes angivne besvarelse indikerer, at fremmedes stalkingmetoder er netbaseret (jf. figur 14).

⁹ N = 28. Baseres udelukkende på de udsatte der angiver, at deres stalker er enten ekskærester, venner/bekendte eller fremmede.

Figur 14. Mest anvendte metoder hos fremmede stalkere¹⁰

Mullen et al. (2009) benævner, at *“Strangers, or at least unknown perpetrators, made up virtually half the stalkers, with some 28% having first encountered their victim online”* (Mullen et al. 2009:155).

Det kan tænkes, at fremmede stalkere har andre motiver for stalking end ekskærester, der stalker. Hvor ekskærester ofte vil være motiveret af et afsluttet forhold, enten med henblik på hævn eller forsoning, må fremmede stalkere have et andet motiv. Fremmede stalkere kan være motiveret af at opnå økonomisk gevinst gennem stalkingen ved eksempelvis at afpresse den udsatte med videredeling af det delte billede (Franks 2015:6). Dette motiv underbygges af flere af undersøgelsens informanter. En fortæller: *“(…) (han red.) forsøgte at true med, at hvis jeg ikke betalte ville han sende den til min bekendte, nævnte dem ved navn. Jeg nægtede, men han forsøgte at kontakte mig af forskellige veje for at true.”* (Bilag 1:100-104). I dette tilfælde ønsker krænkeren penge fra den udsatte. De fremmede kan også være motiveret af et ønske om hævn. Dette kan skyldes, at de fremmede nære et generelt had til kvinder og deres seksuelle fremtoning, som krænkerer mener, at kvinder skal straffes for (Franks 2015:6).

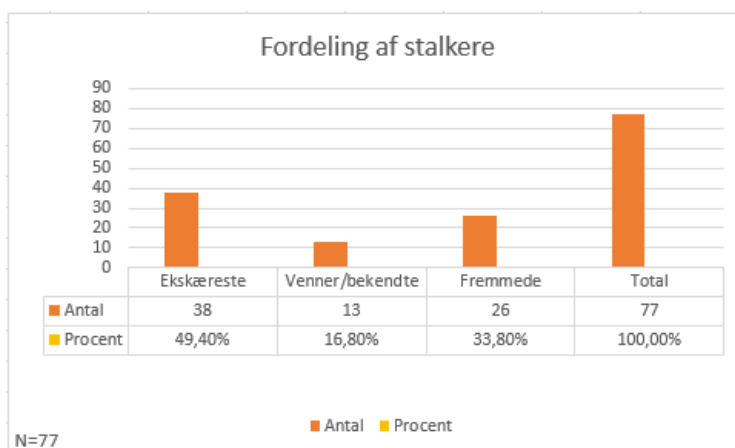
8.3.2 Når digital sexkrænkelser anvendes som stalkingmetode

Generelt for denne undersøgelse er, at størstedelen af de udsatte italesætter deres krænker som værende en ekskæreste. Denne tendens gør sig også gældende blandt angivne stalkere. Vi finder, at fordelingen af

¹⁰ N = 68. Baseret på antallet af besvarelser og ikke antallet af respondenter.

udsatte der angiver, at deres stalker er en ekskæreste, er størst blandt de udsatte, der oplever stalking før billeddeling (jf. figur 15).

Figur 15. Procentvis fordeling af stalkere blandt udsatte, der oplever stalking før billeddeling¹¹.

Vi formoder herved, at udsatte der stalkes før billeddeling oplever, at stalkeren og den der deler billedet, er den samme. Jævnfør figur 11. og 15. ses det, at fordelingen af krænker, der deler et billede, og krænker der stalker, er nogenlunde ens. Vi er opmærksomme på, at det ikke med sikkerhed kan siges, at de udsattes stalker også er den samme, som udsætter dem for digital sexkrænkelse. Dog indikerer overlappet en plausibel tendens om, at de udsatte oplever stalking og digital sexkrænkelse fra den samme krænker, hvis de oplever stalking før billeddeling. Dette underbygges af undersøgelsens kvalitative besvarelser (Bilag 1:117-122).

At ekskæreste er størst repræsenteret blandt stalkere er velkendt i litteraturen. Roland D. Maiuro påpeger, at flere empiriske studier viser, at den hyppigste type af stalker er en tidligere partner (Maiuro 2015:92). Cupach & Spitzberg (2007) påpeger: *“Stalking is driven by a wide and ambivalent variety and triggers, many of which reveal relationship-based intentions.”* (Cupach & Spitzberg 2007:66) Den hyppige forekomst af ekskæreste skal hermed findes i, at adfærden blandt stalkere ofte er motiveret af et ønske om forsoning. Endvidere finder de, at nogle af de gængse motiver for stalking er jalousi, søgen efter kærlighed, had/vrede og forsoning, hvilket i Mullen og Pathés optik er de centrale kendetegn ved den afviste stalker (Mullen et al. 2009:69). Mullen et al. påpeger, at den afviste stalker ofte stalker på baggrund af et afsluttet forhold med et

¹¹ N = 77. Baseres udelukkende på de udsatte der angiver, at deres stalker er enten ekskæreste, venner/bekendte eller fremmede.

motiv om forsoning eller hævn over, at den udsatte har afvist eller svigtet stalkeren (ibid). Gængs for undersøgelsens udsatte er, at de i italesættelsen af deres krænker som en ekskæreste, ofte benævner hævn og vrede efter et afsluttet forhold, som motivet for krænkelsen:

"(...) jeg har haft en ting med denne fyr i 2 år. Efter de to år gad jeg ikke mere og det var han ikke glad for. Vi har igennem forholdet haft sendt billeder til hinanden (...) Nogle uger efter det var slut, blev han ved med at true med at lægge det ud på Facebook og andre sociale medier og sende dem til min familie." (Bilag 1:77-82).

Mullen et al. påpeger endvidere, hvordan den afviste stalker ofte offentliggør privat information, der har til hensigt at skade eller ydmyge den udsatte: *"Publishing private information of a potentially damaging or embarrassing nature. This is our experience usually involves rejected stalkers taking revenge by circulating emails, placing notices, or even establishing websites containing personal details about their ex-partners."* (Mullen et al. 2009:153)

Digital sexkrænkelser anses hermed som en handling, der typisk anvendes af den afviste stalker, hvis intention ofte er forsoning, skade eller hævn. Denne handling anvendes endvidere i nogle henseende til at opnå kontrol eller få magt, hvorved trusler om deling af intime billeder er særligt fremtrædende (Citron & Franks 2014:351). Vi finder, at dette også gør sig gældende i denne undersøgelse, da 57 % af de udsatte, der oplever stalking før billeddeling, angiver at opleve trusler om billeddeling (Bilag 2: Figur 4).

Særligt interessant er det, hvordan nogle stalkere anvender digital sexkrænkelser som et middel til, at den udsatte skal opleve stalking af flere personer end den oprindelige stalker. Udsatte der oplever stalking før billeddeling kan risikere at opleve yderligere stalking af andre, end den oprindelige stalker. Om udsatte i denne undersøgelse oplever stalking af andre end den oprindelige stalker, belyses nedenfor.

8.3.3 Stalking by Proxy

Stalkere, der deler private informationer om den udsatte med et motiv om, at andre skal chikanere og stalke den udsatte, betegnes i Mullen et al.'s optik som stalking by proxy:

"Stalkers may involve other people or agencies in their attempts to communicate with or track their victim. On occasion, other parties may perpetuate the harassment without any active encouragement from the

stalker. We have termed those stalking activities which are perpetrated by others on the stalker's behalf stalking by proxy.” (Mullen et al. 2009:157)

Stalkere, der anvender digital sexkrænkelser som en bevidst handling i stalkingforløb, vil ofte angive personfølsomme oplysninger sammen med billedet. Den udsatte kan hermed opleve, at fremmede eller andre er i besiddelse af oplysninger, der kan medføre uønsket kontakt fra nye krænker. I denne undersøgelse angiver 38,2 % af de udsatte, der oplever stalking før billeddeling, at blive kontaktet af andre end den oprindelige stalker (Bilag 2: Figur 5).

Vi finder, at størstedelen af de udsatte, der oplever stalking før billeddeling angiver, at deres ekskæreste stalker dem. Det er interessant at undersøge, hvem de udsatte angiver, som de nye stalkere. Det fremgår af undersøgelsen udsatte, at flere oplever stalking by proxy af en fremmede (Bilag 2: Figur 6). Denne tendens kan endvidere underbygges ved, at udsatte der oplever stalking efter billeddeling i højere grad oplever stalking af fremmede (jf. kap. 8.3.1). Udsatte der i denne undersøgelse oplever deling af billeder på nettet, oplever generelt stalking af fremmede uafhængigt af, om de forinden billeddeling oplever stalking eller ej.

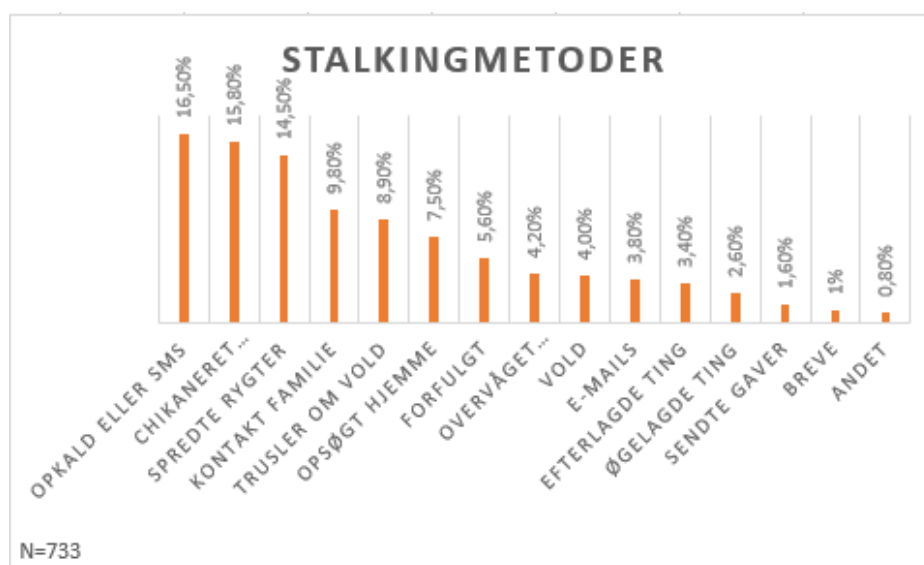
8.4 Stalkingens mange metoder

Ovenfor præsenterer vi, hvem de udsatte angiver som ansvarlige for de krænkende handlinger. Det er i dette henseende relevant yderligere at undersøge, hvilke handlinger de udsatte italesætter som krænkende. Endvidere om disse handlinger varierer alt efter de relationelle forhold mellem udsat og krænker. Både indenfor stalking og digital sexkrænkelser findes en bred vifte af metoder og fora, hvor igennem krænkeren kan udføre de krænkende handlinger. Nedenfor præsenteres de handlinger, som de udsatte overordnet angiver, deres krænker anvender i forløbet. Endvidere undersøger vi, om der er bestemte handlinger der forekommer hyppigere blandt bestemte typer af krænker. Dette er interessant at undersøge, da vi har en formodning om, at handlingernes intensitet kan påvirke de udsattes følelse af at være krænket, hvilket kan have en betydning for, hvorvidt transformationsprocessen fortsætter eller ophører.

8.4.1 Stalkingmetoder

Figur 16 viser hyppigheden af forskellige adfærdsformer i stalkingforløbene, som de udsatte italesætter at opleve som krænkende. Den mest forekomne metode som stalkerne anvender er uønskede sms'er og opkald. Andre hyppige adfærdsformer som de udsatte angiver som krænkende er chikane på internettet, eksempelvis over Facebook samt spredning af falske rygter eller anklager mod de udsatte.

Figur 16. Procentvis fordeling af hyppigheden af forskellige stalkingmetoder anvendt af stalkere¹²

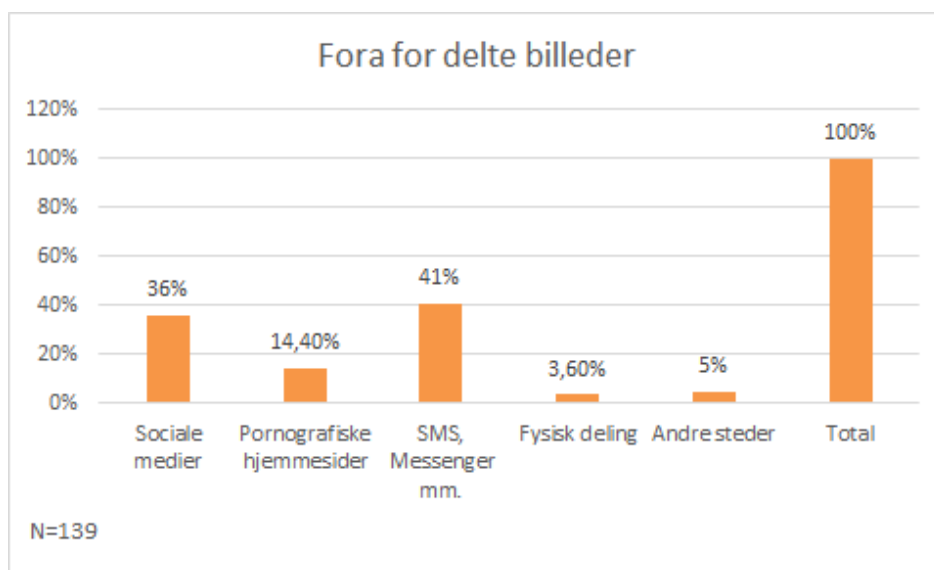

Disse stalkingmetoder ses at være gennemgående i tidligere forskning, hvor Jørgensen (2013) blandt andet nævner, at den hyppigste stalkingmetode er telefonopkald eller sms'er. En ud ti af undersøgelsens respondenter angiver at opleve denne metode, mens godt en ud af tre af de udsatte oplever at blive chikaneret på nettet eller få tilsendt uønskede E-mails. Knap 28 % angiver at opleve at få spredt falske rygter eller anklager mod dem (Jørgensen 2013:15).

Vi kan ikke på lignende måder afdække adfærdsformer eller metoder indenfor digital sexkrænkelse, da det er én konkret handling i sig selv. Derimod kan vi se, hvilke fora de udsatte angiver at krænkeren anvender som platform for digital sexkrænkelse. Det primære forum for deling af intime billeder angives at foregå over private digitale kommunikationsplatforme såsom SMS eller Facebooks Messenger (jf. figur 17).

¹² Den procentvise fordeling er baseret på antal afgivne besvarelser (N=733), da respondenterne har mulighed for at angive flere end én stalkingmetode.

Figur 17. Procentvis fordeling af fora for digital sexkrænkelse ¹³

Udover de private digitale kommunikationsplatforme, viser 36 % af de afgivne svar, at billedafdelingen foregår på sociale medier og 14,40 % på pornografiske hjemmesider eller deciderede hævnpornehjemmesider.

Da der ikke ses en signifikant sammenhæng mellem, hvem der deler de intime billeder og hvor de deles, konkluderer vi, at der i denne undersøgelse ikke er bestemte fora, der hyppigere anvendes af bestemte typer af krænkere frem for andre. Vi anser det ikke som relevant yderligere at uddybe, hvordan dette forholder sig. Derimod ser vi en signifikant sammenhæng mellem relationen til stalkeren og typer af stalkingmetoder. Hvordan denne sammenhæng forholder sig præsenteres i næste afsnit.

8.4.2 Når kærlighed bliver til had

Studier viser, at udsatte der stalkes af en tidligere partner ofte udsættes for flere og grovere handlinger end de, der oplever at stalkes af en fremmede (Johansen et al. 2013; Stuart et al. 2008:804; Purcell et al. 2004). Jørgensen et al. underbygger endvidere denne tendens: *“De, der var udsat for partnerstalking og stalking af en bekendt, blev typisk udsat for flere og grovere stalkingteknikker end de, der blev udsat for stalking af en ukendt.”* (Jørgensen 2013:44). Lignende tendenser gør sig gældende i denne undersøgelse, hvor vi finder, at tidligere partnere i højere grad end andre typer af stalkere, anvender mere fysiske former for chikane. Vi

¹³ Den procentvise fordeling er baseret på antal afgivne besvarelser (N=139), da respondenterne har mulighed for at angive flere end ét fora for billeddeling.

finder, at der er en signifikant sammenhæng mellem tidligere partnere der stalker, og anvendelsen af fysisk vold og trusler herom¹⁴ (Bilag 2: Figur 7). Vi kan hermed konstatere, at der er en signifikant forskel mellem tidligere partnere, der udøver vold og andre typer af stalkere. En mulig forklaring herpå kan findes i eksisterende litteratur, der påpeger, at udsatte for stalking ligeledes kan være udsat for flere former for kriminelle handlinger af tidligere partnere, eksempelvis vold og seksuelle overgreb (Reyns & Englebrecht 2010:998; Tjaden & Thoennes 2000:427). Meloy (1998) finder, at stalkere der har haft en intim relation til deres ofre, er mere tilbøjelige til at udøve vold mod disse. Endvidere er disse udsatte ofte kvinder, hvilket også gør sig gældende i denne undersøgelse, hvor knap 91 % af de udsatte, der angiver udelukkende at blive stalket af en tidligere partner, er kvinder¹⁵. Vi formoder hermed, at størstedelen af de tidligere partnere der stalker er mænd, hvorved en mulig forklaring på den voldelige adfærd kan findes i James Gilligans forståelse af maskulinitet og brugen af vold. I Gilligans optik er den basale forklaring på voldelig adfærd hos mænd, et ønske om at eliminere en overvældende følelse af skam og ydmygelse, og erstatte denne følelse med stolthed.

Ifølge Gilligan vil nogle mennesker ty til vold, hvis dette kan medføre, at de slipper af med skammen. Dette gøres ved at ydmyge dem, der i første instans gjorde en til skamme, hvorved han påpeger, at den mest magtfulde måde at ydmyge nogen på, er ved fysisk vold (Gilligan 2003:1155). Vi formoder herved, at den voldelige adfærd hos de mandlige stalkere skyldes en interesse i at ydmyge de udsatte, for herved at slippe af med egen følelse af skam. Denne følelse kan opstå i intime relationer, når en person føler sig afvist eller negativt vurderet, eksempelvis ved at blive forladt af partneren. Således kan dette også være en forklarende faktor på, hvorfor flere af de udsatte der oplever stalking på baggrund af en forudgående intim relation, oplever voldelig adfærd fra deres krænker, eksempelvis gennem vold og hærværk¹⁶. En af de udsatte beskriver, hvordan hun af en tidligere partner *“Bliver truet og udsat for fysisk vold”* (Bilag 1:243), hvorved hun ikke turde at melde handlingen til politiet, hvilket medfører at transformationsprocessen bremses. En anden beskriver, at hun *“frygter for hævn fra ham, der generer mig (...)”* (Bilag 1:323).

Ud fra ovenstående kan vi konstatere, at det oftest er mandlige krænker, der anvender fysisk vold mod kvindelige udsatte i et stalkingforløb, og at en intim relation mellem disse parter har en stor betydning for grovheden af forløbet. Dermed ikke at sige, at der ikke findes voldelige kvindelige stalkere. De kvindelige stalkere vil dog sjældent anvende fysisk vold som stalkingmetode, men i højere grad psykisk vold i form af

¹⁴ N = 13 P = 0,022

¹⁵ N = 44

¹⁶ N = 11 P = 0,004

chikane gennem opkald, sms'er eller andre opsøgende handlinger (Mullen et al. 2009:139). Denne forskel mellem mænd og kvinder kan ses i forhold til de forskellige motiver disse har for stalking. Hvor mænd ofte påbegynder et stalkingforløb med udgangspunkt i en forudgående intim relation, vil kvindelige stalkere i højere grad stalke med formålet om at påbegynde et forhold med den udsatte. Dermed vil mandlige stalkere ofte være motiveret af hævn, hvor kvindelige stalkere vil være motiveret af et ønske om at opnå en relation (Ibid)

En undersøgelse foretaget af SFI påpeger, at brugen af trusler er langt mere udbredt blandt tidligere partnere der stalker (Johansen et al. 2013). Stuart et al. påpeger, at der endvidere ses en signifikant sammenhæng mellem trusler og fysiske overfald. Stalkere der fremsætter trusler er ofte mere voldelige (Stuart et al. 2008:804). Forklaringen herpå skal findes ved, at denne handling ofte forudsætter, at stalkeren skal have en viden og kendskab til den udsatte, som stalkeren kan bruge mod personen (Lynch & Logan 2015:1038). Endvidere kan dette ses som en forklaring på, hvorfor udsatte der stalkes af tidligere partnere i denne undersøgelse oftere angiver at blive opsøgt i hjemmet, skolen eller arbejdspladsen¹⁷. Stalkerens kendskab til, hvor den udsatte opholder sig muliggør, at stalkeren lettere kan opsøge den udsatte (ibid).

Udsatte der oplever stalking fra en tidligere partner, hvor de sammen har et fælles barn, ses at adskille sig fra andre stalkingudsatte. Johansen et al. benævner: *“Partnerstalking adskiller sig fra de to andre typer stalking på mængden af stalking-taktikker og den særlige form for chikane via fælles børn.”* (Johansen et al. 2013:44). Stalkeren anvender i disse tilfælde barnet som et led i stalkingen (Logan & Walker 2009). En lignende tendens findes i denne undersøgelse, da flere udsatte påpeger, hvordan deres tidligere partnere anvender deres fælles barn, som magtmiddel til at kontrollere dem. En udsat beskriver, hvordan hendes eksmand benyttede børnene som redskab til stalking idet, at *“Han har desuden efter skilsmissen haft overvågning af min og børnenes telefoner, Facebook, pc'er mm.”* (Bilag 1:140-141). En anden udsat beskriver: *“Da vi var i statsforvaltningen omkring vores datter, der prøvede han og afpresse mig til at se sin datter mere end hvad de anbefalede.”* (Bilag 1:131-132). Den udsatte nævner herunder, at krænkeren forsøgte at afpresse gennem truslen om deling af intime billeder, med henblik på at opnå øgede rettigheder over deres fælles barn. De to ovenstående eksempler viser forskellige motiver og metoder, hvorpå børn kan inddrages som del i et forløb, hvor den udsatte oplever stalking og digital sexkrænkelse. En sådan metode kan ofte være svær for de udsatte at dokumentere og anmelde (Johansen et al. 2013:6).

¹⁷ P = 0,009

Dét, der for de udsatte kan være svært at dokumentere og anmelde, er de forløb, hvor stalkeren er ukendt. Overvejelser omhandlende hvilken betydning dette har for den udsatte og det videre forløb, præsenteres i næste afsnit.

8.5 Når ukendte krænker

En mulig barriere de udsatte for såvel stalking og digital sexkrænkelse kan møde i transformationsprocessen, er anmeldelse og dokumentation af forløb, hvor krænkeren er ukendt. I denne undersøgelse er det svært at afgøre, hvornår de udsatte italesætter krænkeren som ukendt, da der kan forekomme et overlap mellem kategorierne "fremmede" og "ved ikke". De udsatte kan være bevidste om den fremmede stalkers identitet, uden at kende denne person. Er stalkeren derimod ukendt, er de udsatte ikke bevidste om stalkerens identitet. Vi er i opmærksomme på, at respondenterne kan opfatte denne definition anderledes, og derfor muligvis have angivet en fremmede krænker som ukendt eller omvendt. Af denne grund er det kun muligt at tale om ukendte krænker, hvis de udsatte i deres uddybende kvalitative besvarelser angiver dette. På grund af den statistiske usikkerhed der forbindes med denne type af krænker, inddrages denne undersøgelses resultater kun de steder, hvor de udsatte gennem uddybende besvarelser angiver en præcis definition. Nedenstående afsnit baseres hermed i højere grad på teoretiske refleksioner om, hvilken betydning en ukendt krænker kan have for udsattes mulighed for at ansvarliggøre og anmelde denne.

Mullen et al. beskriver de konsekvenser, en ukendt stalker kan have for de udsatte, samt den øgede frygt de kan føle ved ikke at kunne identificere krænkeren:

"The impact of stalking by an unidentified perpetrator can be substantial. Victims feel particularly powerless when they are targeted in this manner (...) For these victims the entire world can take on a frightening and malevolent quality, heightening distrust and constricting their social sphere." (Mullen et al. 2009:53)

På trods af at Mullen et al. i ovenstående udelukkende omtaler udsatte for stalking, kan der argumenteres for, at lignende følelser af magtesløshed, frygt og usikkerhed vil kunne genfindes blandt udsatte for digital sexkrænkelse. Et argument herfor findes i Mullen et al.'s betegnelse af digital sexkrænkelse som en anerkendt stalkingmetode, og derfor kan udsatte for digital sexkrænkelse per definition inkluderes i ovenstående citering.

En mulig grund til at udsatte føler magtesløshed, når de oplever stalking og digital sexkrænkelse fra en ukendt, kan skyldes, at den manglende mulighed for identifikation af krænkeren hæmmer den udsattes handlemuligheder. Den udsatte vil i blaming-processen ikke have mulighed for at udpege eller ansvarliggøre

en konkret krænker, hvis denne er ukendt. Blandt undersøgelsens respondenter findes der enkelte kvalitative besvarelser, hvor de udsatte angiver, at deres krænker ukendt. Eksempelvis udtaler en udsat i forbindelse med spørgsmålet om, hvorfor denne ikke meldte hændelsen til politiet: “(Det red.) virkede ikke relevant, personen boede i asien.” (Bilag 1:188). Denne udtalelse indikerer to mulige barrierer for den udsattes videre transformationsproces. Den ene barriere opstår ved den førnævnte problematik med den ukendte stalker. Den anden problematik kan skyldes geografiske og eventuelle kulturelle afstande mellem krænker og udsat. Den udsatte italesætter i ovenstående citat, hvordan denne ikke kan melde krænkeren til politiet, da krænkeren befinder sig i asien. Beslutningen må derfor være taget på baggrund af en vurdering fra den udsattes side om, at en videre ansvarliggørelse er formålsløs. Denne type barrierer formodes at være særlig fremtrædende i kriminaliteter såsom digital sexkrænkelser og stalking. Dette skyldes kriminaliteternes ofte digitale og dermed potentielt globale præsens, der muliggør henvendelser fra ukendte personer, der kan sløre deres identitet.

8.6 Hjælp og støtte

Forskning viser, at én af håndteringsstrategierne blandt udsatte for stalking og digital sexkrænkelser er at søge hjælp og støtte blandt andre (Cupach og Spitzberg 2004; Podaná & Imříšková 2014:795). Cupach og Spitzberg (2004) finder, at ud af fem anvendte håndteringsstrategier er hjælp og støtte en af de strategier, som de udsatte anvender. Denne håndteringsstrategi betegnes som *moving-outward*, da den inkluderer udsattes søgen for hjælp og støtte blandt andre. Cupach og Spitzberg påpeger, at udsatte der anvender denne håndteringsstrategi erkender, at de står i en situation, de ikke selv kan klare, hvorved de søger hjælp og kontakt til andre (ibid).

Endvidere påpeger Felstiner et al., hvordan personer der indgår i den udsattes transformationsproces spiller en afgørende rolle for transformationsprocessens videre forløb. De personer, som de udsatte henvender sig til, betegner Felstiner et al. som publikum (jf. kap. 5.2). I vores optik inddeles publikummet i det primære og sekundære publikum, da de udsatte vil anvende forskellige former for publikum alt efter, hvilket stadie i transformationsprocessen de befinder sig i. I vores optik anvender de udsatte i blamingstadiet ofte et publikum, der består af nære relationer eller hjælpeorganisationer. De udsatte har forinden dette stadie anerkendt, at de er udsat for en krænkende handling. Nogle udsatte er bevidste om, hvad der definerer denne krænkende handling, mens andre endnu ikke ved, hvordan de italesætter den krænkende handling. Usikkerheden om den krænkende handlingens karakter eller manglende viden om, hvad der konstituerer denne handling betyder, at de udsatte søger støtte hos andre, der kan hjælpe dem med at italesætte og definere situationen. Italesættelsen blandt andre kan få stor betydning for transformationsprocessens videre forløb,

da publikummets reaktion kan bremse eller fremme processen. Reaktionen blandt publikum varierer afhængigt af, hvilket publikum de udsatte henvender sig til.

Hvem de udsatte i denne undersøgelse henvender sig til, samt hvilken påvirkning disse personer har på de udsattes videre håndtering af stalking og digital sexkrænkelse, analyseres nedenfor.

8.6.1 Kunsten at bede om hjælp

I denne undersøgelse angiver 20,8 %¹⁸ af de udsatte at have søgt hjælp og støtte ved andre instanser end politiet (Bilag 2: figur 8). Af de 20,8 % er størstedelen kvinder¹⁹. Denne fordeling kan til dels skyldes, at kvinder er overrepræsenteret i denne undersøgelse. Hvor Cupach og Spitzberg (2007) ikke finder nogen forskel i mænd og kvinders anvendelse af håndteringsstrategien moving-outward, påpeger et andet studie, at kvindelige udsatte oftere end mandlige udsatte søger retlig og social støtte (Podaná & Imríšková 2014:795). En mulig forklaring herpå kan skyldes, at mænd i mindre grad end kvinder oplever frygt. Langhinrichsen-Rohling (2012) påpeger i et studie, at den lavere grad af frygt blandt mænd ofte betyder, at de vil opleve mindre støtte blandt uformelle og formelle instanser. Lignende tendenser finder Spitzberg et al. (1998) der påpeger, at der er en positiv sammenhæng mellem niveauet af frygt og tilbøjeligheden til at søge hjælpe og støtte blandt venner og familier. Ovenstående refleksioner kan alle bidrage til en forståelse af, hvorfor de mandlige udsatte i denne undersøgelse i så lav en grad søger hjælp og støtte blandt det primære publikum. Yderligere forklaringer præsenteres i claimingstadiet, hvor vi undersøger, hvor mange mænd der søger retlig støtte blandt det sekundære publikum.

Blandt de udsatte der søger hjælp og støtte kan vi se, at de primært henvender sig til familie, venner/veninder, psykologer og anonyme rådgivninger. Hvilken betydning denne hjælp og støtte har for de udsattes videre håndtering, analyseres i næste afsnit.

8.6.2 Barrierer i de udsattes bagland

Vi finder i undersøgelsen, at mange af de udsatte, der henvender sig til familie eller venner/veninder italesætter, at de efter kontakt med disse ikke yderligere agerer på den kriminelle handling, og dermed bremses i transformationsprocessen. En grund til, at transformationsprocessen ophører kan skyldes, at det primære publikum enten direkte eller indirekte fraråder den udsatte at fortsætte sagen, eller sætter

¹⁸ N = 144

¹⁹ 96,6 % kvinder og 3,4 % mænd

spørgsmålstegn til den udsattes følelse af udsathed. En udsat beskriver: *“Og da jeg snakkede med mine forældre om det, så følte vi heller ikke at det var nødvendigt, selvom det måske kunne have været. Men jeg var meget yngre på det tidspunkt og har følt mig krænket tilstrækkeligt mange gange pga. de billeder og folk der har kontaktet mig.”* (Bilag 1:158-168). Den udsatte indikerer her, at personen i fællesskab med forældrene ikke anså handlingerne som krænkende i en sådan grad, at det var nødvendigt at handle på dem. Denne beslutning fortryder den udsatte efterfølgende ved at italesætte, at det nok var nødvendigt at handle på det, da den udsatte har følt sig tilstrækkeligt krænket af dette efterfølgende.

Felstiner et al. beskriver, hvordan publikums status og autoritet i forhold den udsatte har en stor effekt på, hvor lydhor den udsatte er overfor publikums respons (Felstiner et al. 1980-81:644). Ovenstående eksempel indikerer, hvordan forældrenes autoritet i høj grad påvirker den udsattes beslutning om at kræve sin ret overfor krænkeren. Dette kan tænkes at være en generel tendens i denne undersøgelse, da gruppen af unge udsatte er overrepræsenteret.

En anden udsat italesætter, hvordan personen i fællesskab med en veninde søgte viden om situationen på nettet: *“(…) Da jeg snakkede med en veninde om det, læste vi om det, og da de fleste sager vi læste om endte med at politiet ikke troede på pigen, synes vi at det var bedst at lyve til alle om, at min ex havde Photoshoppet billedet fordi jeg slog op med ham.”* (Bilag 1:194-196). Denne italesættelse indikerer, hvordan den manglende viden om situationen og kriminaliteten medfører, at de i fællesskab negligerer hændelsen. Veninden bekræfter hermed den udsatte i, at den krænkende handling ikke anses som tilstrækkelig til, at politiet anser den som troværdig.

Vi finder også, at udsatte italesætter, at kontakten til det primære publikum har en positiv effekt, og dermed fremmer transformationsprocessen. De udsatte beskriver, hvordan de i fællesskab med det primære publikum kræver deres ret overfor krænkeren. Ved at italesætte den krænkende handling overfor krænkeren, ledes den udsatte videre til claimingstadiet, hvorved yderligere overvejelser herom præsenteres i kapitel 9.

Vi finder endvidere, at nogle udsatte italesætter, hvordan de ikke søger støtte og hjælp hos deres familie, da de på grund af krænkelens karakter skammer sig over deres egen “rolle” i situationen. Disse barrierer opstår på trods af, at de udsatte tidligere i dette stadie italesætter en ansvarliggørelse af en krænker, som værende en anden end den udsatte selv. Hvilken betydning dette har for de udsattes videre forløb analyseres nedenfor.

8.6.3 "Self-Blame"

Selvom flere af undersøgelsens udsatte i blaming-processen italesætter en krænker som ansvarlig, så påpeger de ofte, at de føler, at de selv er helt eller delvist ansvarlige for den krænkende situation. En af undersøgelsens udsatte udviser en sådan grad af *self-blame*, hvorved dette ikke giver den udsatte yderligere lyst til at handle: *"Fordi jeg ikke så en grund til det (at melde sagen red.) eftersom jeg selv tog billedet og delte det. Dumt, men min egen skyld."* (Bilag 1:287). Denne type self-blame vil i mange tilfælde være en barriere i transformationsprocessen mellem blaming- og clamingstadiet, da dette self-blame vil påvirke den udsattes anmeldelsestilbøjelighed.

Forskning påpeger, at self-blame i mange henseender benyttes af den udsatte som en copingstrategi: *"Self-blame is believed to influence coping and adjustment of victims positively because it restores one's perceived control over the environment."* (Cascardi & O'Leary 1992:252). Ifølge Cascardi og O'Leary er self-blame med til at give den udsatte en følelse af kontrol over egen situation. De udsatte kan ved helt eller delvis at påtage sig skyld for den krænkende handling, overbevise sig selv om, at de kan undgå lignende oplevelser, hvis rutiner og handlingsmønstre ændres. Denne tendens underbygger Spitzberg et al. (2001) gennem deres undersøgelse af copingstrategier blandt udsatte for stalking. Spitzberg et al. beskriver denne type self-blame som *moving-inward*. Denne håndteringsstrategi indebærer:

"Those who move inward tend to take matters into their own hands, having decided that the responsibility for dealing with the stalker is theirs alone. This strategy includes tactics such as waiting for the problem to disappear, behaving as though the problem does not exist, rationalizing that the problem is not serious, assigning blame to oneself (...)" (Cupach & Spitzberg 2007 i Geistman et al. 2013:48).

I mange henseende kan self-blame beskrives som en copingstrategi, hvor de udsatte forsøger at "glemme" eller nedtone følelsen af den krænkende handling. Det kan antages, at denne type copingstrategi er særligt udbredt i denne undersøgelse grundet de udsattes unge alder. Anvendelsen af denne copingstrategi kan forklares ved, at de udsatte forinden den krænkende handling havde et intimt øjeblik med krænkeren, der af den udsatte efterfølgende anses som pinlig. Dette eksemplificeres af en af undersøgelsens udsatte, der italesætter: *"(Det var red.) Pinligt at snakke med sine forældre om det. Forventede at de vil se mig på en helt anden måde og være rigtig skuffede."* (Bilag 1:301-392). Det er i dette tilfælde den udsattes frygt for forældrenes reaktion, der hindrer en italesættelse af den krænkende handling, og dermed bremser transformationsprocessen.

Ovenstående refleksioner påviser, hvordan en barriere som skam og self-blame kan påvirke, at transformationsprocessen ophører i gråzonen mellem blaming og claming. Vi formoder, at flere af de udsatte overkommer denne følelse af skam, enten på egen hånd eller gennem støtte fra de udsattes primære publikum. I de tilfælde vil transformationsprocessen videreføres til det sidste og afgørende stadie, claming.

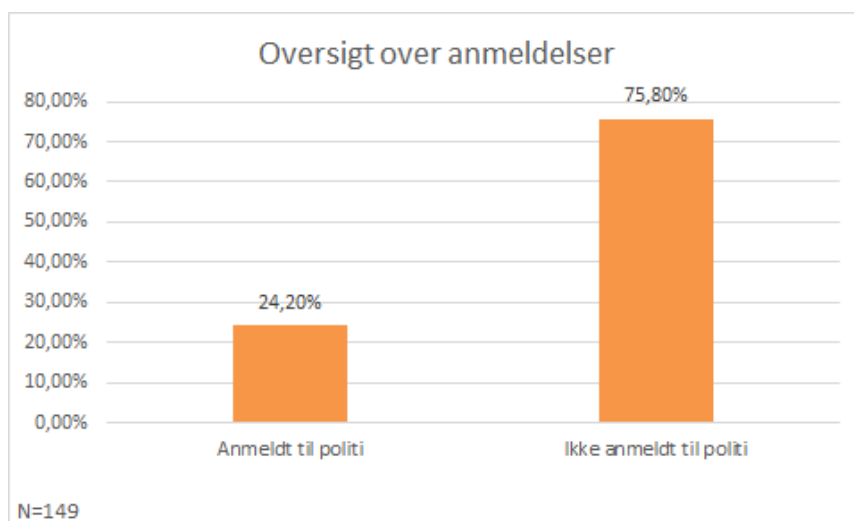
Kapitel 9 - Stop it. Claim it.

Forinden de udsatte når til claimingstadiet, skal de på anden vis erkende og italesætte den krænkende handling overfor sig selv eller det primære publikum. Bumiller (1987) påpeger, at førend udsatte kan kræve deres ret overfor krænkeren, skal personen påtage sig rollen som offer. Denne offerrolle medfører, at sociale konflikter transformeres, hvori den udsatte skal forsones sig med balancegangen mellem offerrollen som svag og besejret, samtidig med at denne skal bibeholde et positivt selvbillede. Beslutningen om hvorvidt den udsatte kræver sin ret eller ej, kan være påvirket af den proces, der ligger i den udsattes selvforståelse. For at udsatte for stalking og digital sexkrænkelse kan kræve deres ret, skal dette italesættes direkte overfor krænkeren eller andre instanser, der kan være behjælpelige med at føre sagen videre i tilfælde, hvor der opstår en konflikt. Hvad der gør, at nogle udsatte vælger at kræve deres ret, mens andre ikke gør, er fokus for denne analysedel. Forinden dette belyses, undersøger vi, hvor mange der ender med at kræve sin ret, og hvilken måde dette gøres på. Afslutningsvis diskuterer vi, hvilke faktorer der spiller ind på, at transformationsprocessen ophører, selvom de udsatte tidligere i processen kræver deres ret overfor krænkeren.

9.1 Når udsatte anmelder til politiet

Vi er opmærksomme på, at de udsatte kan kræve deres ret på anden vis end gennem anmeldelse til politiet. Da der ikke foreligger statistisk data på andre spørgsmål end henvendelse til politiet, suppleres disse løbende med kvalitative besvarelser fra udsatte i undersøgelsen, der angiver at kræve deres ret på anden vis. Antallet af udsatte der kræver deres ret, kan derfor være højere end den procentvise indikation i figur 18.

Figur 18. Politianmeldelser

Figur 18 viser, at 24,2 % af undersøgelsens udsatte anmelder deres krænkende oplevelser til politiet. De resterende 75,8 % angiver ikke at anmelde krænkelsen til politiet, hvori det formodes, at nogle af de udsatte kræver deres ret på anden vis. Der ses ingen signifikant sammenhæng mellem køn og anmeldelsestilbøjelighed til politiet. Det skyldes, at udelukkende en mandlig udsat angiver at anmelde den krænkende handling til politiet. Af de 25 % af undersøgelsens udsatte der anmelder til politiet, ses 94,4 % at være kvinder, mens de resterende 5,6 % udgøres af den mandlige udsatte. De kvindelige udsatte i denne undersøgelse er fem gange mere tilbøjelige til at anmelde til politiet²⁰. Trods den lave andel af mandlige udsatte, der i denne undersøgelse anmelder til politiet, ses en lignende tendens at gøre sig gældende i eksisterende forskning der påpeger, at kvinder oftere end mænd anmelder disse kriminaliteter til politiet (Sundaram et al. 2003; Reyns & Englebrecht 2010; Johansen et al. 2013; Podaná & Imříšková 2014). I næste afsnit undersøges mulige forklaringer der kan belyse den lave anmeldelsestilbøjelighed blandt undersøgelsens udsatte, samt tendensen til at kvinder i højere grad end mænd anmelder den krænkende handling til politiet.

9.2 Når politiet ikke er nok

9.2.1 Støtte fra familien

Som tidligere nævnt kan nogle af de udsatte kræve deres ret på anden vis end ved anmeldelse til politiet. Dette afsnit fokuserer på de alternative aktører, som undersøgelsens udsatte henvender sig til i de situationer, hvor de vælger ikke at kræve deres ret med hjælp fra politiet. Vi påpegede i blaimingstadiet, at det primære publikum blandt udsatte i denne undersøgelse generelt viste sig at have en negativ påvirkning på de udsattes forståelse af egen situation, hvorved transformationsprocessen hindres eller ophører (jf. kap. 8.6.2). Denne negative respons fra det primære publikum var dog ikke gennemgående for alle udsatte, da flere italesætter, hvordan deres forældre var behjælpelige med at kræve deres ret overfor krænkerne. En af de udsatte italesætter: *“Personerne blev kontaktet af mine forældre og der blev sagen lukket.”* (Bilag 1:178). Interessant er det, hvordan dem vi karakteriserer som det primære publikum, kommer til at spille en afgørende rolle i de udsattes muligheder for at kræve deres ret. De udsattes forældre kommer i flere henseender til at agere som de aktører, der tager ansvar for at videreføre transformationsprocessen, således at de udsatte kræver deres ret overfor krænkeren. Unikt for denne undersøgelse er herved, at det primære publikum kommer til at udføre de dele af claimingstadiet, som i andre undersøgelser ofte varetages af det sekundære publikum, herunder retlige instanser. En forklaring herpå kan skyldes undersøgelsens store andel af unge udsatte. De udsatte kan tænkes at have andre hensigter med konfrontationen af krænkerne end

²⁰ 1 ud af 17 (5,9 %) mandlige udsatte anmelder til politiet, mens 35 ud af 132 (26,5 %) kvindelige udsatte melder.

retlige sanktioner. Hensigten med konfrontationen kan i højere grad bunde i et ønske om, at den krænkende handling ophører ved eksempelvis at billedet fjernes eller at der tages kollektivt ansvar i de unges netværk. Den manglende intention om at sanktionere krænkerne gennem retlige instanser kan endvidere skyldes, at krænkerne er mere tilbøjelig til at ophøre de krænkende handling, hvis disse konfronteres af de udsatte selv eller andre. Wandel et al. påpeger, hvordan hensigten og motivet for billeddeling blandt unge ofte opstår som en handling ment i sjov, en søgen om anerkendelse og status blandt andre samt en del af en forudgående mobbestrategi (Wandel et al. 2016). De unge krænkerer er ofte ikke klar over de konsekvenser, som en sådan handling medfører, hvorved en konfrontation fra forældre, den udsatte selv eller skolen kan bevirke, at handlingerne ophører. Konfrontationen fra disse aktører kan i flere henseender være nok til, at alvoren går op for krænkerne, da de nødvendigvis ikke er bevidst om omfanget og konsekvenserne af handlingerne. I og med at krænkerne i disse tilfælde accepterer de udsattes ansvarspålæggelse opstår der ikke en konflikt, hvorved transformationsprocessen afsluttes, inden der opstår en retlig sag (jf. kap. 5.1.3).

Det faktum at de krænkende handlinger ofte løses internt og distanceret fra retlige fora, kan tænkes at have den negative effekt, at de i mindre grad inddrages i den offentlige diskurs om denne type sager. Det kan medføre en manglende indsigt i de unges tilstedeværelse i disse typer af kriminaliteter, hvorved unge i mindre grad anerkendes som udsatte for stalking i faglige og sociale henseender (Mullen et al. 2009:124).

Vi finder, at udsatte anvender et bredere spekter af håndteringsstrategier end den af Cupach og Spitzberg benævnte *moving-outward* strategi (jf. kap. 8.6). Ovenstående er eksempler på håndteringsstrategier de udsatte anvender med henblik på at kræve deres ret. Hvilke copingstrategier de udsatte yderligere anvender i forhold til at kræve deres ret på anden vis end gennem politiet, belyses i næste afsnit.

9.2.2 Coping Strategier

Cupach og Spitzberg (2004) påpeger, hvordan nogle håndteringsstrategier er mere effektive end andre på længere sigt. *Moving-outward* strategien som de udsatte i ovenstående afsnit beskriver at anvende, er én af de to mest effektive i Cupach og Spitzbergs optik. Vi finder, at denne strategi er særlig velegnet blandt udsatte i denne undersøgelse, muligvis på grund af deres unge alder.

Endvidere fremhæver Cupach og Spitzberg (2004), at *moving-away* strategien ligeledes er effektiv i udsattes håndtering af krænkende handlinger. Denne strategi inkluderer, at de udsatte forsøger at undgå kontakt med krænkeren ved eksempelvis at gøre sig mindre tilgængelig for fysisk og virtuel kontakt. Strategien anses som: "(...) *The most likely to erode the pursuer's interest.*" (Cupach & Spitzberg 2004:161). Endvidere beskriver

Dutton og Winstead (2011), af effektiviteten i denne strategi ses ved, at krænkeren får tid til at komme videre eller give op (Dutton & Winstead 2011:1136). En udsat italesætter anvendelsen af denne håndteringsstrategi, hvorved kontakten til politiet ikke var nødvendig: *“(Jeg red.) klarede det selv ved at blokere og ignorere, hvis de ikke får den opmærksomhed de ønsker, opnår de ikke, hvad de vil.”* (Bilag 1:253-254). Ved at ignorere og blokere kontakten til krænkeren undgås konflikten og transformationsprocessen afsluttes. Det er i dette henseende relevant at understrege, at denne strategi kun vil være effektiv i forhold til bestemte typer af krænkerer (Cupach & Spitzberg 2007; Jørgensen 2012).

I størstedelen af tilfældene rådgives særligt udsatte for stalking til klart og kontant at afskrive al kontakt til stalkeren (Anklagemyndigheden u.å.). Dette gøres særligt med henblik på at lette bevisbyrden og fastslå, at den krænkende handling er uønsket. Denne konfrontation ses i nogle tilfælde at være anvendelige til at stoppe den krænkende handling. En af de udsatte benævner, hvordan personen tog kontakt til krænkeren og forklarede situationen, hvorefter den krænkende handling ophørte: *“Det var bare en sur ekskæreste, fortalte hende bare konsekvenserne og hun stoppede.”* (Bilag 1:4). I denne situation afværges en konflikt, da krænkeren accepterer ansvarliggørelsen og stopper den krænkende handling.

Opstår der på baggrund af den første konfrontation yderligere respons fra stalkeren, der ikke ønsker at stoppe krænkelsen, opstår der en konflikt. Vælger den udsatte efterfølgende at respondere på kontakten kan det få betydning for den retlige sag samt stalkerens opfattelse af situationen. Responsen fra den udsatte opstår ofte med henblik på en konfliktløsning, der i de færreste tilfælde ses at være effektiv. Denne håndteringsstrategi betegnes af Cupach og Spitzberg som *moving-toward or with*. Denne håndteringsstrategi anses i deres optik ikke som effektiv, da den giver krænkeren mulighed for yderligere kontakt, hvilket forstærker intentionen om yderligere krænkende handlinger (Cupach & Spitzberg 2004; Dutton & Winstead 2011; Amar & Alexy 2010). Håndteringsstrategiens ineffektivitet ses at gøre sig gældende for en af undersøgelsens udsatte, der italesætter: *“Jeg har sendt 1 billede, og derefter blev jeg truet med at det ville blive delt hvis ikke jeg sendte flere. (...) I starten sendte jeg flere billeder fordi jeg var bange, men nu lever jeg bare med frygten hver evig eneste dag om at blive truet igen (...)”* (Bilag 1:28-31). Herved ses at *moving-toward or with* kan have en forstærkende effekt på krænkeren, da personen får yderligere incitament til at udføre de krænkende handlinger på baggrund af den udsattes respons.

Flere af undersøgelsens udsatte angiver, at de konfronterer krænkerens forældre med henblik på at stoppe den krænkende handling. Dette kan igen skyldes de udsattes unge alder, idet at forældrene spiller en stor rolle i de unges håndtering af den krænkende handling. Det kan tænkes, at der forekommer forskellige hensigter bag de udsattes beslutning om at kontakte krænkerens forældre, hvilket gør, at denne håndtering

kan placere sig i en gråzone mellem moving-against og moving-outward. Ved at anvende håndteringsstrategien moving-against, søger de udsatte at afskrække enten ved direkte fysisk konfrontation, eller ved at henvende sig til krænkerens forældre, der kan agere på vegne af den udsatte. Gøres dette derimod med hensigt om at søge støtte hos krænkerens forældre falder det i højere grad under rammerne for håndteringsstrategien moving-outward. Et eksempel på at kontakten til krænkerens forældre virker hensigtsmæssig ses ved, at en af undersøgelsens udsatte italesætter: *"Vi kontaktede forældrene og det stoppede umiddelbart efter"* (Bilag 1:308).

Hensigten med kontakten til forældrene er afgørende for, hvorvidt der er tale om moving-outward eller moving-against. På grund af de udsattes unge alder har vi en formodning om, at hensigten ofte ikke er at straffe krænkeren, men i højere grad at stoppe den krænkende handling. Der vil i disse tilfælde være tale om moving-outward strategien.

Hvor vi finder, at flere af undersøgelsen udsatte anvender effektive håndteringsstrategier i forsøget på at stoppe de krænkende handlinger, vælger andre at anvende mindre effektive strategier. Særligt én håndteringsstrategi anses som ineffektiv i denne undersøgelse, da de udsatte gennem anvendelsen af denne ikke formår at kræve deres ret overfor krænkeren. Denne strategi betegnes af Cupach og Spitzberg som *moving-inward* og anses som den mindst effektive, da den udsatte håndterer krænkelsen ved ofte at søge ind i sig selv og ignorerer problemets tilstedeværelse. De udsatte fokuserer herved i mindre grad på at forhindre den krænkende handling, hvilket gør dem sårbar overfor yderligere krænkende handlinger (Cupach & Spitzberg 2004). Endvidere kan moving-inward indkludere passificerende handlinger såsom negligering af handlingernes alvor, en opgivende holdning, eller self-blame (jf. kap. 8.6.3). Anvendelsen af moving-inward strategien ses ved en af de udsatte, der italesætter, hvorfor personen ikke kontaktede politiet: *"(jeg red.) kunne ikke se nogen grund til det, når det er på nettet kan de ikke fjernes. Det ligger på Google hvis man søger på mit navn."* (Bilag 1: 266-267). Citatet indikerer en opgivende holdning hos den udsatte, da personen ikke ser en mulighed for at rette op på den krænkende handling. Dette medfører, at den udsatte ikke formår at ansvarliggøre krænkeren, hvilket afslutter transformationsprocessen, hvorved den udsatte ikke når til claimingstadiet.

Udsatte i denne undersøgelse ses at anvende et bredt spekter af håndteringsstrategier i forsøget på at stoppe krænkeren. Nogle vælger at anmelde det til politiet, mens andre vælger at gå uden om de offentlige instanser og håndtere det selv. Lignende tendenser ses i eksisterende forskning der påpeger, at udsatte ofte anvender flere og mere end én håndteringsstrategi (Amar & Alexy 2010; Cupach & Spitzberg 2004; Dutton & Winstead

2011; Spitzberg 2002). Nogle strategier viser sig at være mere effektive end andre, hvilket kan formodes at få en betydning for måden hvorpå, de udsatte og andre anerkender deres situation som udsat for en krænkende handling. I næste afsnit fremgår diskuterende refleksioner i forhold til, hvilken status bestemte handlinger kan foreskrive for de udsattes viktimitisering.

9.2.3 At være eller ikke at være et udsat

I ovenstående finder vi, hvordan nogle af de udsatte konfronterer krænkeren ved enten at tage sagen i egen hånd gennem hjælp fra familie, eller ved hjælp fra offentlige instanser. Spitzberg (2002) påpeger, hvordan der i konfrontationen kan ske en post-reaktion hos krænkeren, hvorefter forløbet intensiveres. Denne tendens eksemplificeres i Dutton og Winsteads undersøgelse, hvor de finder, at *“Victims primarily reported that these responses had either no effect or a negative effect on the stalker’s behavior. [...] 16.8% reported that the stalker’s behavior got worse (...)”* (Dutton & Winstead 2011:1135). Undersøgelsen viser dermed, at der i bedste fald ingen forandring sker i stalkingforløbet, men at der er risiko for, at krænkeren intensiverer de krænkende handlinger: *“With respect to legal attempts to discourage their stalkers, 50.7% indicated that there was no change in the stalker’s behavior.”* (Dutton & Winstead 2011:1135). Dette kan medføre, at flere udsatte ikke tør at italesætte de krænkende handlinger i transformationsprocessens clamingstadiet, da de frygter en post-reaktion fra krænkerne. Den manglende italesættelse vil dog skade den udsattes mulighed for at videreføre processen og derigennem opnå godtgørelse, såvel retligt som på anden vis.

Et vigtigt middel i transformationsprocessen er den udsattes evne til at opnå viktimitisering - at blive anerkendt som udsat. Den norske kriminolog Nils Christie beskriver i sit studie *“Det ideelle offer”* (1986), hvordan to sammenlignelige krænkende handlinger kan opfattes forskelligt alt efter sagens kontekst, og den udsattes evne til at italesætte sig selv som udsat (Christie 1986:18). Christie tilføjer offerbegrebet et socialkonstruktivistisk perspektiv, hvor den udsattes egen rolle og evne til at italesætte sin udsathed er afgørende for, hvordan omverden anerkender denne. Det ideelle offer skal mestre en balancegang idet, at *“she (or sometimes he) must be strong enough to be listened to, or dare to talk. But she (he) must at the very same time be weak enough not to become a threat to other important interests.”* (Christie 1986:21). Denne balancegang kan være svær for de udsatte, og i sager såsom stalking og digital sexkrænkelse besværliggøres denne yderligere på grund af de udsattes eventuelle frygt for krænkeren. En af undersøgelsens udsatte beskriver frustrationen over denne manglende evne til at italesætte sin udsathed overfor politiet således: *“Fordi jeg ved, at der intet bliver gjort, medmindre du er kendt, eller du råber meget højt omkring det”*. Dette er en eksemplificering på en udsat, der ikke føler en evne til at italesætte sin udsathed i en sådan grad, at andre anerkender dennes oplevelser som krænkende. Christie fastslår, at det ideelle offer er en idealtyp

samfundet benytter til at rammesætte offerbegrebet, og derfor også sjældent optræder i sin rene form. Christie definerer det ideelle offer på følgende måde: *“So far i have stated that the ideal victim is weak compared to the unrelated offender, as well as having put a reasonable energy into protecting herself (in rare cases himself) against becoming a victim.”* (Christie 1986:19).

Christie indikerer, hvordan det ideelle offer skal fremstå svagt i forhold til krænkeren, men samtidig forsøge at gøre alt for at beskytte sig selv. Christies definition af det ideelle offer er svært forenelig med de kontekster, hvori stalking og digital sexkrænkelse opstår. Dette skyldes hovedsageligt, at disse kriminaliteter ofte udspringes af et forudgående intimt forhold, hvor udsatte og krænkerer har delt viden, rutiner samt eventuelle intime billeder med hinanden. Dette udfordrer Christies krav om, at de udsatte forud for den krænkende handling skal gøre en indsats for ikke at ende i en krænkende situation. Denne forståelse er i Citron og Franks optik misvisende, idet de udtaler: *“A victim’s consent in one context is taken as consent for other contexts. That is the same kind of dangerous mentality at work in sexual assault and sexual harassment.”* (Citron & Franks 2014:433). Citron og Franks indikerer, at handlinger der i sit udgangspunkt er opstået på baggrund af fortrolighed og samtykke, ikke retmæssigt kan misbruges efterfølgende uden at dette får konsekvenser. Citron og Franks påpeger, at digital sexkrænkelse skal straffes på lige fod ligegyldigt om billedet i sit udgangspunkt blev taget med eller uden samtykke. Trods denne forståelse hersker der fortsat en diskurs i samfundet og blandt offentlige instanser, der helt eller delvis tillægger den udsatte ansvar for den krænkende handling (Lynch & Logan 2015:1038; Reyns & Englebrecht 2010:1002). Denne diskurs angiver flere af de udsatte at være bevidste om: *“Jeg tænkte lidt, det var min egen skyld alene. Jeg sendte henholdsvis billeder over både Messenger og Snapchat.”* (Bilag 1:278). Det kan tænkes, at denne bevidsthed kan få den betydning, at flere af de udsatte ikke vælger at italesætte deres oplevelser, hvilket kan blive en mulig barriere i transformationsprocessen.

Det er interessant at påpege, hvordan Christie i sin definition af det ideelle offer italesætter mandlige udsatte som undtagelsen frem for reglen: *“(...) into protecting herself (in rare cases himself).”* (Christie 1986:19). Ved at Christie i sin beskrivelse af offeret differentierer så klart mellem mandlige og kvindelige ofre underbygger han diskursen om, at mænd i mindre grad kan være udsat for krænkende handlinger (jf. kap. 7.2). Christie beskriver endvidere, hvordan ofret skal være gerningsmanden fysisk underlegen, hvilket giver anledning til at overveje de mandlige udsattes muligheder. Mænd der udsættes for stalking og digital sexkrænkelse kan i højere grad end kvinder opleve barrierer i forhold til at opnå anerkendelse som udsat. Dette skyldes at mænd ofte stalkes af kvindelige ekskærester, der er dem fysisk underlegne (Geistman et al. 2013:45; Plauborg et al. 2012:13). Denne diskurs i samfundet og generalisering omkring det ideelle offer kan være medvirkende til,

at så få mænd italesætter deres oplevelser som krænkende. Sundaram et al. (2003) undersøger i et studie af vold, hvordan viktimiseringen mellem mænd og kvinder forholder sig. De påpeger, at særligt samfundets diskurs har en betydning for forståelsen af mænd og kvinders status som udsatte:

“The social constructions of gender and sexuality that define masculinity as necessarily dominant, aggressive and powerful and femininity as weak, passive and subordinate are integral to the gendered labelling of victims.³³ If men are expected to be masculine and thereby powerful, dominant, and in control, they cannot be discursively produced as victims.” (Sundaram et al. 2003:66).

De finder her, at den diskursmæssige forståelse af kønsfordelingen ikke tillader mandlige udsatte. En lignende forståelse ses blandt en af undersøgelsens mandlige udsatte, der italesætter: *“Det er ikke noget en mand går til politiet med, men det var en fejl, jeg skulle have kontaktet dem med det samme.”* (Bilag 1:169-170). En sådan forståelse blandt mandlige udsatte for disse kriminaliteter er ikke overraskende, da stalking og digital sexkrænkelse ofte italesættes som kønsbestemte kriminaliteter, på grund af den tydelige overrepræsentation af mænd som krænker og kvinder som udsatte. Sundaram et al. påpeger endvidere, hvordan diskursen om kønsbetinget kriminaliteter påvirker og i nogle tilfælde er afgørende for kønnenes egen forståelse for viktimisering: *“Gender specific forms of violence and the gendered imposition of victim status presumably interact and differentially influence men and women’s self perception. This may relate to assessment and perception of own vulnerability, capabilities and resources consequent to violence, as well as own wellbeing and health status.”* (Sundaram et al. 2003:66) Ud fra en sådan forståelse er det ikke utænkeligt, at en større andel af mænd er udsat for stalking og digital sexkrænkelse, end hvad der fremgår i denne undersøgelse samt eksisterende forskning.

9.2.4 Frygtens magt

De udsattes frygt for egen sikkerhed eller sikkerhed blandt personer tæt på dem, kan påvirke deres tilbøjelighed til at anmelde eller konfrontere krænkerne på grund af den førnævnte post-reaktion (Spitzberg 2002). En af de udsatte i denne undersøgelse italesætter denne frygt, som en barriere i forhold til at anmelde den krænkende handling til politiet: *“Jeg var bange for at de også vil begynde og gå efter min familie og i værste fald begynde og overfalde dem.”* (Bilag 1:174-175). Dette vil i nogle tilfælde hindre udsatte i en sådan grad, at de aldrig kræver deres ret over for krænkeren, og dermed aldrig når claimingstadiet.

Eksisterende forskning påpeger, at frygt spiller en rolle i udsattes håndtering af en krænkende handling. I en undersøgelse af Podaná og Imríšková (2014) forklares, hvordan frygt er en central faktor, der kan have betydning for adskillige aspekter af de udsattes forløb (Podaná og Imríšková 2014:792). Hvor studier finder,

at der er en sammenhæng mellem køn og niveauet af frygt, ses denne konsensus ikke at gøre sig gældende i deres studie, der undersøger relationens betydning i oplevelsen af frygt (Podaná og Imríšková 2014:793). Wilcox et al. (2007) finder, at udsatte er mere tilbøjelige til at anmelde frygt, hvis krænkerne er fremmede. En anden tendens gør sig gældende i en undersøgelse af Dietz og Martin (2007), der konstaterer at udsatte, der oplever at blive krænket af en bekendt, er mere tilbøjelig til at opleve frygt (Dietz & Martin 2007:750). Vi er opmærksomme på, at disse tendenser nødvendigvis ikke er modsatrettede eller ophæver hinanden, da frygten kan være gennemgående i begge tendenser, samt manifestere sig forskelligt. Dette påpeger Dietz & Martin (2007) og Wilcox et al. (2007) endvidere ved at belyse, at følelsen af frygt er kontekstafhængig. Den frygte der opleves, når krænkerne er fremmede, kan skyldes en uvidenhed om krænkernes identitet og handlemønstre (Reyns & Englebrecht 2012:797). Endvidere beskriver Reyns og Englebrecht (2012), at den største grund til frygt blandt udsatte, der krænkes af fremmede, er handlingernes virtuelle karakter. Dette gør sig også gældende i denne undersøgelse, da en af de udsatte italesætter: *"(...) Jeg er til denne her fest og hygger mig rigtigt, da en anden fyr til festen kommer over og siger, at han har et nøgenbillede af mig. Jeg siger til ham, at det kan ikke passe da jeg ikke har sendt noget til ham her den fremmede fyr. Han hiver telefonen op, og viser det så til næsten alle til festen(...)"* (Bilag 1:511).

Af ovenstående citat ses et eksempel på den kompleksitet kriminaliteternes virtuelle karakter medfører. Selvom den udsatte påpeger ikke at have delt billedet, og ikke er bevidst om, at det er tilgængeligt for andre, er det alligevel endt hos den fremmede fyr.

Vi antager, at de udsatte der krænkes på baggrund af en forudgået intim relation i højere grad oplever frygt, da vi finder, at krænkerne i disse typer af relationer oftere end andre anvender fysisk vold (jf. kap. 8.4.2). Trods den modstridende konsensus om relationens betydning for de udsattes oplevelse af frygt, påpeger Podaná og Imríškovás (2014), at frygten kan differentiere afhængig af forløbets grovhed og intensitet. En af undersøgelsens udsatte påpeger: *"(De red.) er rigtig voldelige og har slået mig og sådan.. så har heller ikke turde for har ikke vidst, hvad de kunne finde på at gøre (...)"* (Bilag 1:167-168).

Studier finder, at kvindelige udsatte for stalking og digital sexkrænkelse oplever en højere grad af frygt end mænd (Podaná og Imríškovás 2014:793; Diets & Martin 2007:755). Dietz og Martin (2007) påpeger, at frygt har en betydning for, hvornår kvinder befinder sig i det offentlige rum, hvilket medfører at kvinder ofte vil holde sig fra at gå alene eller gå udenfor deres dør om aftenen. Dette kan få stor betydning for de kvindelige udsattes liv og mobilitet (Diets & Martin 2007; Johansen et al. 2013; Bates 2016). I relation til denne undersøgelse kan ovenstående forklare, hvordan kvindelige udsatte for stalking og digital sexkrænkelse i

højere grad vil føle sig pacificeret i en sådan grad, at de ikke handler på eller anmelder de krænkende handlinger. Dette eksemplificeres ved følgende italesættelser: *“Fordi jeg var bange for hvad der ville ske med mig hvis jeg meldte de her mennesker”* (Bilag 1:311) og *“(…) men har heller ikke haft turde at kontakte politiet.. for de to drenge der havde billederne af mig, (…) var rigtig voldelige og har slået mig og sådan.. så har heller ikke turde for har ikke vidst hvad de kunne finde på at gøre.”* (Bilag 1:167-170).

Med en formodning om at kvindelige udsatte i højere grad end mænd, begrænses af frygten for at opholde sig i den offentlige sfære antager vi, at disse kvinder potentielt også oplever frygt i ansigt til ansigt interaktion med deres krænker. Hvordan dette forholder sig belyses i næste afsnit.

9.2.5 Ansigt til ansigt

Kvinder angiver at opleve større frygt end mænd, hvis kontakten til krænkerne er ansigt til ansigt (Podaná og Imríšková 2014:794). Det er derfor interessant at overveje betydningen af de håndteringsstrategier politiet anvender, der inkluderer et møde mellem krænkeren og den udsatte. Særligt ideen om konfliktråd som en alternativ løsning til konflikter i de tilfælde, hvor betingelser for tilhold ikke vurderes at være opfyldt. Anklagemyndigheden har i en pjece udarbejdet til udsatte for chikane og stalking angivet, hvordan konfliktrådet kan anvendes i de sager, hvor det af politiet vurderes som anvendeligt (Anklagemyndigheden u.å.). Vores erfaringer med udsatte for stalking er, at disse ofte ikke har en interesse i at deltage i et sådant konfliktråd. Æn af undersøgelsens udsatte italesætter: *“Politiet kontaktede mig på et tidspunkt for at optræde som mægler mellem mig og stalkeren, men det afviste jeg.”* (Bilag 1:171). I en tidligere kvalitativ undersøgelse foretaget af Heskjær et al. (2016) påpeges lignende episoder, hvor politiet rådgiver de udsatte til at mødes med deres krænker. Æn af undersøgelsens udsatte forklarer, hvordan politiet rådgav til en mulig konfliktløsning: *“Vil du komme ud og snakke med “stalkeren”, så siger jeg, hvad er det dog du spørger mig om.. (...) og nu ringer du og spørger om jeg vil komme ud og snakke med ham.. (...) Jeg skal ikke se ham!”* (Heskjær et al. 2016:88).

Denne strategi står i kontrast til de håndteringsstrategier vi tidligere påpegede effektiviteten af. Cupach og Spitzberg (2004) finder, at den strategi, hvor der opstår kontakt mellem krænkeren og den udsatte (moving-against), anses som en af de mindst effektive, da krænkeren får mulighed for at se, hvordan personens handlinger påvirker den udsatte (jf. kap. 9.2.2). Krænkeren kan derfor ende med at intensivere handlingen efter endt møde, alt efter motivet for krænkelsen (Mullen et al. 2009:39). Ønsker krænkeren at skabe frygt hos den udsatte, anses konfliktløsning som et mindre effektivt alternativ i de sager, hvor den udsatte føler frygt ved krænkerens tilstedeværelse. I undersøgelsen *“Evaluering af konfliktråd”* finder Kyvsgaard (2016),

at tilbøjeligheden til at deltage i disse konfliktråd er mindre, hvis der er en nær relation mellem krænker og udsat. Da motivet for krænker med en tidligere intim relation til de udsatte ofte er genetablering af et forhold, eller hævn over et brudt forhold antages det, at et møde mellem den udsatte og krænkeren ikke er en ideel løsning i kriminaliteter som stalking og digital sexkrænkelse. En forklaring herpå skal lyde, at de krænkende handlinger stadig kan udspille sig i de tilfælde, hvor et konfliktråd foreslås. Et møde mellem den udsatte og krænkeren kan derfor indfri krænkerens ønske om kontakt, hvis hensigten med forløbet er at opnå kontakt og respons fra den udsatte. En anden forklaring er, at hvis motivet for stalking er hævn eller gengældelse af sårede følelser, så vil stalkingen intensiveres, hvis stalkeren ser, hvordan den udsatte er påvirket af de krænkende handlingerne.

9.2.6 Ingen beviser - ingen sag

Udsatte for stalking og digital sexkrænkelse påpeger i høj grad, hvordan det at være udsat for disse kriminaliteter ofte medfører, at man er skyldig indtil det modsatte er bevist. I en tidligere undersøgelse af Heskjær et al. påpeger en af de udsatte: *“I andre sager så er man offer, når man er offer, men når du er udsat for stalking, så er du ikke offer, så er du den, der skal frembringe beviser for at du bliver stalket.”* (Heskjær et al. 2016:12). Denne forståelse bunder i kravet om en vis mængde af bevismateriale, førend retlige instanser kan handle på sagen. Geistman et al. nævner, hvordan udsatte ofte mødes af en manglende handlekraft fra politiet: *“They often tell victims that there is nothing they can do until they have proof and suggest that the victim get a protection/restraining order and gather evidence.”* (Geistman et al. 2013:43). På grund af kriminaliteternes kompleksitet kan det ofte være svært for de udsatte at samle beviser, da de krænkende handlinger i lige så høj grad kan antage en psykisk fremfor fysisk karakter (Bates 2016:23). I nogle tilfælde italesætter politiet, at de ikke kan gøre noget førend, der er fysiske beviser (Geistman et al. 2013:43). Heskjær et al. (2016) finder, hvordan denne bevisførsel om udsattes uskyld ofte er frustrerende, når der ikke foreligger fysiske beviser. Det påpeges, hvordan en af undersøgelsens udsatte italesætter:

“Går man hen og stikker en kniv i et menneske, så bliver du sat ind prompte. Der går ikke 10 minutter så stiller de her, og så går der 20 minutter, og så sidder du bag de første tremmer. Men sådan en som os. Vi er blevet stukket 8-15 gange i døgn i 2,5 år af ham, vi bløder bare ikke.” (Heskjær et al. 2016:72).

Lignende tendenser finder vi i denne undersøgelse. Vi italesatte tidligere en antagelse om, at udsatte der oplever billeddeling, kan vise sig at være mere tilbøjelige til at anmelde til politiet end dem, der oplever trusler herom (jf. kap. 7.4.1). Udsatte der oplever trusler om billeddeling som et led i deres stalkingforløb, ses at være mere tilbøjelige til at anmelde denne trussel til politiet, end de udsatte, der oplever truslen forud

for et stalkingforløb (bilag 2: figur 9). En forklaring herpå kan lyde, at i de tilfælde hvor truslen om billeddeling opstår som den første kriminelle handling, vil de udsatte ikke føle, at truslen i sig selv er tilstrækkelig til, at de kan indlede en sag mod krænkeren. Det er dog centralt at påpege, at trusler skal tages lige så alvorligt som en reel billeddeling, da et studie påpeger, hvordan 60 % af disse trusler ender med at gennemføres (Levendowski 2014:424).

Af de udsatte der oplever stalking før billeddeling, ses der en forholdsvis ligelig fordeling mellem de, der anmelder trusler om billeddeling og de, der anmelder en reel billeddeling. Denne tendens kan skyldes, at billeddeling eller trusler herom kommer som led i et forudgående stalkingforløb. Det vil sige, at der forinden denne handling foreligger én eller flere krænkende handlinger, som den udsatte muligvis har beviser for. Derfor kan en trussel lettere opfattes som en kriminel handling, når den fremsættes som en metode, hvorpå stalkeren krænker den udsatte. Felstiner et al. påpeger, hvordan udsattes tidligere erfaringer med krænkende handlinger eller konflikter, kan påvirke måden hvorpå de agerer i forhold til fremtidige krænkende oplevelser (jf. kap. 5.3; Felstiner et al. 1980-81:636).

9.2.7 Udsattes anmeldelsestilbøjelighed

Ovenstående afsnit er mulige forklaringer på, hvilke barrierer der kan anses som hindringer for de udsattes anmeldelsestilbøjelighed. Det er hermed interessant at overveje, hvad der kan forklare, hvorfor nogle udsatte i denne undersøgelse vælger at anmelde, trods de barrierer der ses at opstå i en sådan proces. Tidligere forskning påpeger mulige faktorer, der kan påvirke de udsattes anmeldelsestilbøjelighed (Bjerregaard 2000; Dutton & Winstead 2011; Reyns & Englebrecht 2010). Disse faktorer belyses i nedenstående afsnit for endvidere at undersøge, hvordan de i denne undersøgelse kan være afgørende for de udsattes anmeldelsestilbøjelighed.

I denne undersøgelse finder vi en signifikant sammenhænge mellem anmeldelsestilbøjeligheden og relationen til krænkeren²¹ (Bilag 2: figur 10). Udsatte, hvis krænker er en tidligere intim relation, er mere tilbøjelig til at anmelde end udsatte, hvis relation er en anden. En lignende tendens ses ikke at gøre sig gældende i tidligere forskning, der påpeger, at udsatte ofte er mere tilbøjelig til at anmelde til politiet, hvis krænkeren er en fremmede (Reyns & Englebrecht 2010:999). Forklaringer på denne tendens kan skyldes, at de udsatte ofte anser det som en privat sag. Endvidere, at de kan være bevidste om, at politiet ikke vil tro dem, når de siger, at det er en ekskæreste, der krænker (Reyns & Englebrecht 2010:1003). At tidlige studier finder andre resultater end denne undersøgelse, anses ikke som problematisk af to grunde. For det første

²¹ P = 0,011 og P = 0,007

påpeger Reynolds & Engelbrecht, at anmeldelsestilbøjeligheden og relationen mellem krænker og udsat, kan forekomme anderledes i de sager, hvor cyberstalking er inkluderet. Her finder de, at udsatte for cyberstalking er mere tilbøjelig til at anmelde forløbet, når krænkeren er en tidligere partner (Reynolds & Engelbrecht 2010:1003). Da sammenhængen mellem stalking og digital sexkrænkelse er karakteriseret ved, at det ofte udspiller sig virtuelt, kan dette være en forklaring på de resultater, vi finder. En anden forklaring skal lyde, at forløbets seriøsitet har en påvirkning på anmeldelsestilbøjeligheden. Flere studier finder, at jo mere voldelige forløbne er, jo større tilbøjelighed er der til at anmelde (Dutton & Winstead 2011; Bjerregaard 2000; Baum et al. 2009).

Eftersom vi i denne undersøgelse finder, at de mest voldelige forløb forekommer blandt udsatte med en tidligere intim relation til krænkeren (jf. 8.4.2), er dette en mulig forklaring på den signifikante sammenhæng mellem relationen og anmeldelsestilbøjelighed. Endvidere finder vi, at der i denne undersøgelse også ses en signifikant sammenhæng mellem anmeldelsestilbøjeligheden og forløbenes intensitet²² (Bilag 2: Figur 11). Vi kan konkludere, at der ses en tendens til, at de udsatte der oplever mere voldelige og krænkende handlinger, er mere tilbøjelige til at anmelde til politiet.

Felstiner et al. påpeger, at ganske få krænkende handlinger ender i retlige sager (Felstiner et al. 1980-81:636). En lignende tendens påpeger Sascha Patterson (2008) i et studie af kvindelige udsatte for seksuel chikane, hvor hun finder, at ganske få af de udsatte ender med at anmelde dette. Endnu færre ender i en retlig sag. Eftersom vi finder, at nogle udsatte i denne undersøgelse vælger at anmelde til politiet, er det interessant at belyse mulige forklaringer på, at så få forløb med stalking og digital sexkrænkelse ender i retlige sager (Karnov 2017a; Karnov 2017b).

9.2.8 Politiets styrker og svagheder

Førend der kan være tale om en retlig sag, skal de udsatte gennemføre naming-, blaming-, og claimingstadiet, hvorefter der skal opstå en konflikt ved at ansvarspålæggelsen i claimingstadiet helt eller delvist afvises af krænkeren. Harpur (2014) påpeger, hvordan det kan være forskelligt fra udsat til udsat, om de indleder en retlig sag efter at have namet, blamet og claimet den krænkende handling (Harpur 2014:1239). Særligt de udsattes anvendelse af politiet som publikum i claimingstadiet har betydning for, hvorvidt der opstår en retlig sag. Reynolds og Englebrecht forklarer: *"It is often the victim's decision to contact law enforcement that determines whether an incident will enter into the criminal justice system."* (Reynolds & Englebrecht 2010:999). Ud fra denne forståelse er de udsattes kontakt til retlige instanser afgørende for, hvorvidt forløbet ender i

²² $p = 0,043$

en retlig sag. Vi finder, at udsatte i denne undersøgelse italesætter, hvordan de efter anmeldelse til politiet ikke oplever, at der sker mere. I disse situationer er politiet en hindring i transformationsprocessen. Mulige forklaringer herpå belyses nedenfor.

Vi angav tidligere, at knap 25 % af undersøgelsens udsatte anmeldte den krænkende handling til politiet (jf. kap. 9.1). Rent statistisk kan vi ikke belyse, hvor mange af de udsatte der efterfølgende oplevede et positivt eller negativt udfald efter denne anmeldelse. Vores kvalitative besvarelser kan derimod belyse nogle problematikker, som de udsatte italesætter i og efter anmeldelsen.

Geistman et al. påpeger, hvordan de i en undersøgelse finder, at politiet ofte er usikre på, hvordan de skal håndtere forløbet. Politiet kan derfor have en tendens til at pålægge de udsatte ansvaret for egen sikkerhed (Geistman et al. 2013:46). Brewster (2001) finder, at politiet foreslår de udsatte rutineændringer såsom at skifte nummer og adresse. Denne tendens ses endvidere blandt undersøgelsens udsatte, hvor en af de udsatte beskriver: *“De kan ikke hjælpe alligevel. Jeg ringede og fik at vide at jeg skulle forandre mine vaner.”* (Bilag 1:180). Denne håndteringsstrategi anses som en af de mest effektive strategier, de udsatte kan anvende (jf. 9.2.2), men udfaldet af denne varierer meget. Nogle udsatte oplever, at det er nok til at stoppe krænkeren: *“(…) Det stoppede først da jeg skiftede nr. og gjorde det hemmeligt.”* (Bilag 1:155-156), mens andre oplever det modsatte: *“Jeg havde kontaktet dem tidligere i samme sag efter indbrud og overfald i mit eget hjem af ekskæreste. Politiets råd var at jeg skulle skifte nr, og som de sagde så hjælper det nogle gange og andre gange gør det gerningsmanden mere vred. De hjalp mig ikke.”* (Bilag 1:316-318).

Lynch og Logan (2015) påpeger, at politiet er mindre tilbøjelig til at pålægge de udsatte eget ansvar for deres sikkerhed, hvis politiet har tidligere erfaringer med sager om stalking. Endvidere finder de, at politiets erfaringer med stalking ikke kun spiller ind på deres vurdering af de udsattes egen rolle, men også vurderingen af deres sikkerhed. I de tilfælde hvor politiet har erfaring med stalking, vurderer de stalking som farligere for udsatte end de, der ikke har erfaring med stalking (Lynch & Logan 2015:1041). En succesfuld håndtering af disse kriminaliteter er ofte afhængig af politiets viden og erfaring. Denne viden og erfaring er altafgørende for de udsattes videre forløb, da politiet ofte er den første instans, som udsatte for stalking og digital sexkrænkelse anvender i et retligt henseende.

Vi finder i undersøgelsen, at de udsatte italesætter en manglende tilfredshed med politiets håndtering. Denne utilfredshed er ofte begrundet med en manglende tiltro til politiets håndtering og deres forståelse af forløbets alvor. En af de udsatte beskriver: *“Jeg har ikke tiltro til at politiet hverken prioriterer eller kan hjælpe mig når det gælder uønsket (og ulovlig) deling af intime billeder.”* (Bilag 1:314-315). En sådan utilfredshed

blandt udsatte påpeger Tjaden & Thoennes (1998) endvidere, da de finder, at i tilfælde hvor udsatte kontakter politiet, angiver 50 % af de udsatte at være utilfredse med politiets hjælp. En udsat i denne undersøgelse italesætter en sådan utilfredshed, da den udsatte ikke føler, at politiet tager det alvorligt. Derfor ender den udsatte med at søge gratis advokatrådgivning (Bilag 1:313).

Studier finder, at tilhold er én af de mest anvendte strategier benyttet af politiet (Spitzberg 2002; Geistman et al. 2013). Hvor nogle studier finder, at denne strategi er effektiv (McFarlane et al. 2002) finder andre, at tilhold kan have den modsatte effekt (Spitzberg 2002). I Danmark kan det ofte være svært for de udsatte at få et sådant tilhold, da kravet for bevisbyrden er relativ høj. Dette påpegede Justitsministeriet, der i 2016 foreslog, at der skal være mulighed for, at udsatte for stalking kan opnå sikkerhed, mens de venter på svar om et muligt tilhold. I januar 2017 indførtes det såkaldte "strakstilhold", der kan gives midlertidigt på baggrund af en mindre bevisbyrde (Justitsministeriet, 2016). Dette kan muligvis ses som løsningen på den frustration og usikkerhed, som de udsatte oplever i forsøget på at samle nok beviser (jf. kap. 9.2.6). Endvidere kan dette strakstilhold tænkes at gøre op med den forståelse, som Geistman et al. påpeger, der er at finde blandt politifolk: *"Police have told victims that as long as the perpetrator is not physically attacking them, there is little that police can do."* (Geistman et al. 2013:46) Problematikken ved en sådan forståelse opstår i, at politiet ofte ikke gør noget førend det er for sent, trods lovgivningen foreskriver andre handlemuligheder (ibid).

I en dansk undersøgelse finder Jørgensen (2013), at i 12 ud af 70 anmeldte stalkingsager angiver udsatte, at stalkeren har fået tilhold (Jørgensen 2013:22). Studier viser, at tilhold ikke altid er effektive, da de i de fleste tilfælde ignoreres eller overtrædes af stalkeren (Nicastro et al. 2000; Logan et al. 2002) I nogle tilfælde håndhæver politiet ikke overtrædelser af disse tilhold (Geistman et al. 2013:46). Der foreligger ingen statistisk data eller kvalitative udtalelser på tilhold eller overtrædelse af tilhold for udsatte i denne undersøgelse, men i en dansk sag om stalking fra den 9. maj 2017 viser det sig, at en stalker overtræder et tilhold 47 gange førend personen varetægtsfængsles (Nordjyske 2017). Anvendelsen af tilhold hvis formål er at afdæmpe og eliminere stalking, kan i tilfælde som ovennævnte sag vise sig at føre til anvendelse af andre copingstrategier, da tilholdet ikke sikrer dem mod yderligere eskalerende kontaktforsøg fra stalkeren (Geistman et al. 2013:46). Tilhold skal herved ikke altid ses som den mest effektive strategi, hvis politiet ikke formår at håndhæve dette (ibid). I et tidligere studie af Heskjær et al. påpeges det, at undersøgelsens udsatte i de fleste tilfælde angiver stalking lovgivningen som tilstrækkelig, men at loven mister effekten, når politiet ikke formår at håndhæve lovgivningens rammer (Heskjær et al. 2016:89).

Udsatte i denne undersøgelse påpeger overordnet, at politiet ikke tager sager om stalking og digital sexkrænkelse alvorligt, og at de i flere tilfælde ikke oplever, at politiet tager sagen videre eller giver råd og vejledning, der er optimale i håndteringen af disse kriminaliteter. Yderligere undersøgelser bør herved fokusere på politiets håndtering af sager om stalking og digital sexkrænkelse i en dansk kontekst, sådan at politiet i fremtiden ikke står som hindring for de udsattes mulighed for at opnå retlig anerkendelse i de tilfælde, hvor politiet bliver deres talerør i det retlige system.

Kapitel 10 – Konklusion

Denne undersøgelse er udarbejdet med henblik på at besvare nedenstående problemformulering:

“Hvad karakteriserer udsatte, der oplever en sammenhæng mellem stalking og digital sexkrænkelse, og hvilke barrierer kendetegner transformationsprocessen fra stalking og digitale sexkrænkelser som sociale problemer til retlige sager i en dansk kontekst?”

Med udgangspunkt i undersøgelsens empiri konkluderer vi, at størstedelen af undersøgelsens udsatte er unge kvinder i alderen 12-19 år. De kvindelige udsatte udgør 89,6 %, hvorimod de mandlige udgør 10,4 %. 62,5 % af undersøgelsens respondenter er unge i alderen 12-19 år. Vi finder, at en forklaring på denne kønsfordeling kan skyldes, at stalking og digital sexkrænkelse i eksisterende litteratur karakteriseres som kønsspecifikke kriminaliteter. Mænd ses ofte at udgøre majoriteten af krænkere, mens kvinder udgør majoriteten af udsatte. Vi finder endvidere, at en forklaring på, hvorfor mænd udgør så lav en andel af undersøgelsens udsatte er, at de i mindre omfang end kvinder føler sig truet af de krænkende handlinger, der indbefattes i stalking og digital sexkrænkelse. Den lavere andel af mænd kan også skyldes samfundets diskurs om, at mænd ikke kan føle sig truet af krænkere, der er dem fysisk underlegne, eksempelvis en kvindelig ekskæreste. Vi konkluderer, at stalking og digital sexkrænkelse som kønsspecifikke kriminaliteter indeholder kønsbarrierer, der påvirker mandlige udsatte i en sådan grad, at de ikke får italesat deres krænkende oplevelser. Vi formoder derved, at der findes en større andel af mandlige udsatte end hvad der fremgår af forskning.

Endvidere kan det konkluderes, at relationen mellem krænkere og de udsatte har en afgørende betydning for kriminaliteternes forløb, intensitet og de udsattes anmeldelsestilbøjelighed. Vi finder, at udsatte er mere tilbøjelige til at melde deres krænkende oplevelser, når disse forløb er voldelige. Endvidere viser undersøgelsen, at der er en sammenhæng mellem forløbets intensitet og relationen til krænkeren, da udsatte der krænkes af en tidligere intim relation ses at opleve voldeligere forløb. Disse udsatte ses endvidere at være mere tilbøjelige til at anmelde krænkeren, når krænkeren er en tidligere intim partner.

Dette fund er unikt for denne undersøgelse, da tidligere studier påpeger, hvordan udsatte for stalking og digital sexkrænkelse ofte er mere tilbøjelig til at anmelde, hvis det er en fremmede der krænker. En forklaring herpå kan lyde, at forløbet ofte anses at være et privat anliggende mellem krænkeren og den udsatte, hvorved de udsatte ikke føler, at et sådant forløb tages alvorligt af politiet. En mulig forklaring på, at en

lignende tendens ikke ses i denne undersøgelse kan skyldes, at mange af de udsatte oplever stalking og digital sexkrænkelse over nettet. Forskning viser, at udsatte der udsættes for cyberkriminalitet er mere tilbøjelige til at anmelde tidligere intime relationer (Reyns & Engelbrecht 2012).

Vi finder endvidere i denne undersøgelse, at anmeldelsestilbøjeligheden blandt udsatte er påvirket af, hvorvidt der er tale om en reel billeddeling eller trusler herom. Undersøgelsen viser, at de udsatte der oplever trusler om billeddeling som led i et forudgående stalkingforløb, er mere tilbøjelige til at anmelde denne trussel, end de udsatte der oplever truslen om billeddeling før et stalkingforløb. Dette skyldes, at truslen om billeddeling forekommer i forbindelse med allerede eksisterende kriminelle handlinger, hvorved disse kriminelle handlinger forstærker følelsen af truslen som krænkende. Vi finder det problematisk, at udsatte er mindre tilbøjelige til at reagere på trusler, når der ikke foreligger kriminelle handlinger forinden, da studier viser, at 60 % af truslerne ender i senere billeddeling. En mulig eskalering af disse trusler kan hindres og forebygges, hvis de udsatte indser betydningen af at reagere på disse trusler.

Et af de centrale fund i denne undersøgelse kan ses ved den store andel af unge, der angiver at opleve stalking og digital sexkrænkelse. Det formodes, at den virtuelle distribution af spørgeskemaet kan være en forklaring på dette. I forskning med fokus på specielt stalking ses en tendens til, at unge udsatte frasorteres, da deres oplevelser sjældent lever op til den retlige definition af stalking. Valget om at lade udsatte i denne undersøgelse definere deres egne oplevelser medfører, at de unge får mulighed for at italesætte deres oplevelser. Udfordringen ved at lade unge indgå i undersøgelsen på lige fod med ældre udsatte for stalking er, at unge kan have en mere diffus forståelse af begrebet "stalking", hvorved de italesætter ikke stalking relaterede handlinger som stalking. Dette skader begrebet i dets oprindelige forstand, og kan påvirke den overordnede diskurs og forståelse af stalking i en negativ retning. Vi finder, at unge i denne undersøgelse italesætter deres følelse af at være krænket på lige fod med undersøgelsens øvrige udsatte. Det er her essentielt at overveje, hvad der er vigtigst? At undlade at inddrage unge i forskning omhandlende stalking, da dette kan skade begrebets betydning gennem en uklar definition, eller at ignorere en gruppe udsatte og deres krænkende oplevelser, på grund af deres unge alder? Mullen et al. understreger, at det er naivt at tro, at unge ikke kan opleve stalking på lige fod med voksne, og at denne gruppe er særligt udsatte på baggrund af deres tilstedeværelse på digitale medier (Mullen et al. 2009).

Vi finder, at flere af de udsatte italesætter, at der ikke opstår en konflikt mellem dem og krænkerne. Dette betyder, at disse forløb sjældent ender i retlige sager, da krænkeren accepterer ansvarliggørelsen ved eksempelvis at fjerne billedet eller ved at ophøre den chikanerende adfærd. En forklaring på, at denne

konflikthåndtering forløber som den gør, kan skyldes de udsattes forholdsvis unge alder. Krænkerne er muligvis ikke motiveret i en sådan grad, at de vil fortsætte den krænkende adfærd, når de oplyses om konsekvenserne ved denne krænkende adfærd.

Vi kan konkludere, at de udsattes forældre har stor betydning for håndteringen af de krænkende handlinger. Med dette menes der, at de unge udsatte ofte henvender sig til egne eller krænkerens forældre, der efterfølgende konfronterer krænkeren. Dette betyder, at de udsattes eller krænkerens forældre i flere henseende handler på vegne af de udsatte med henblik på at stoppe den krænkende handling. Ophører den krænkende handling ses transformationsprocessen at afsluttes med et positivt udfald, da der ikke opstår en konflikt mellem de udsatte og krænkerne.

Politiets håndtering ses at have en afgørende betydning for de udsattes beslutning om at henvende sig til politiet, samt hvordan en eventuel anmeldelse forløber. Nogle af de udsatte angiver, at de ikke anmeldte forløbet til politiet, da de ikke var bevidste om, at den krænkende handling var kriminel. Den manglende viden om fænomenernes kriminelle karakter kan skyldes en stadig tvetydig forståelse af kriminaliteterne i såvel et samfundsmæssigt som retligt henseende. De af undersøgelsens udsatte der italesætter, at de anmelder forløbet til politiet oplever, at de får utilstrækkelig hjælp og information. Herunder, at politiet eksempelvis gør de udsatte ansvarlige for egen sikkerhed ved at rådgive dem til at ændre rutiner, men uden at de udsatte oplever, at dette er en tilstrækkelig foranstaltning til at stoppe den krænkende handling.

Som afsluttende bemærkning konkluderer vi, at der bør være yderligere fokus på unges adfærd på nettet, da størstedelen af undersøgelsens udsatte angiver, at de krænkende handlinger er af digital karakter. Endvidere bør der være et større fokus på at informere udsatte for stalking og digital sexkrænkelse om, hvordan disse kriminaliteter kan opstå som følgekriminaliteter. Gennem en sådan information kan relevante aktører forebygge og give udsatte de rette redskaber til at mindske eller helt hindre, at disse kriminaliteter opstår som konsekvens af hinanden. Vi finder, at sådanne informationer om kriminaliteternes konsekvenser er særlig centrale, da 38,2 % af undersøgelsens udsatte angiver at opleve yderligere chikane og stalking af en fremmede i de tilfælde, hvor billeddeling sker som et led i et forudgående stalkingforløb.

Kapitel 11 - Perspektivering

I følgende perspektivering diskuteres undersøgelsens resultater med henblik på, hvordan og i hvilken grad disse resultater kan bidrage med ny viden til forståelsen af stalking og digital sexkrænkelse som sammenhængende kriminaliteter.

Denne undersøgelse kan bidrage til en mere nuanceret forståelse af stalking og digital sexkrænkelse i de sager, hvor disse kriminaliteter opstår som følgekriminaliteter af hinanden. Vi har tidligere påpeget, hvordan ganske få studier fokuserer på disse kriminaliteters sammenspil, dog indikerer disse studier, at kompleksiteten i begge kriminaliteter foreskriver flere adfærdstyper. Geistman et al. (2013) italesætter denne kompleksitet i forbindelse med stalking:

“Stalking is not a single-act crime, in which the police obtain victim and witness statements, collect forensic evidence, and are then able to investigate the case. Instead, it is an elusive crime, one that consists of a ‘constellation of behaviors,’ such as following, harassing, intruding, threatening, and forced communicating.” (Geistman et al. 2013:43).

Denne undersøgelse kan bidrage til en forståelse af disse kriminaliteters kompleksiteter, da vi i undersøgelsen finder og underbygger såvel eksisterende som ny viden. Gennem undersøgelsens adaptive tilgang formår vi at afdække et kvalitativt felt gennem en kvantitativ metode, hvilket medvirker til, at undersøgelsen gør nye og hidtil ubelyste fund i forhold til disse fænomeners karakter og sammenhænge i en dansk kontekst.

Vi mener, at denne undersøgelse har skabt et fundament for ny forskning, der med udgangspunkt i vores fund, kan udforske området yderligere. Vi finder, at der særligt bør være yderligere fokus på, hvordan disse kriminaliteter håndteres for såvel udsatte og fagfolk. Vi skal som samfund have tydelige strukturer og instrukser i forhold til, hvordan vi skal håndtere disse forløb. Der kan argumenteres for, at videnskaben har en del af ansvaret for at danne fundamentet for disse strukturer, hvorved vi med denne undersøgelse forsøger at afdække de processer og barrierer, der af de udsatte italesættes som hindringer.

Vigtigheden af en klar procedure ved håndtering af krænkende oplevelser, understreger Elizabeth A. Hoffmann (2003). Hoffmann baserer sine fund på et transformationsstudie af to virksomheders forskelle i klagestrukturer, herved forskelle i deres procedurer og kulturer om konflikthåndtering på arbejdspladsen

(Hoffmann 2003:691). Hoffmann finder, at virksomheder med tydelige og klare procedurer omkring konflikthåndtering, oplever flere italesatte konflikter blandt deres medarbejdere. Dette skal ikke tolkes som en negativ konsekvens af virksomhedens tydelige konflikthåndteringsstrategi, men derimod et tegn på, at virksomhedens medarbejdere føler, at de trygt og uden yderligere negative konsekvenser kan behandle eventuelle konflikter i samarbejde med virksomhedens ledelse. Hoffmann finder, at virksomheder uden tydelige konflikthåndteringsstrategier oplever samme eller højere grad af konflikt, men at disse konflikter sjældent løses eller italesættes. Disse konflikter løses enten internt mellem de involverede parter, eller de udsatte vælger at negligere og ignorere konflikten, hvilket forringer arbejdsmiljøet både for den enkelte, men også på arbejdspladsen generelt (Hoffmann 2003:691).

Hoffmanns argumentation om nødvendigheden af tydelige procedurer om eventuelle konfliktpunkter, kan perspektiveres til denne undersøgelse idet, at lignende og tydelige procedurer er nødvendige for de involverede parter i sager omkring stalking og digital sexkrænkelser. Der kan argumenteres for, at tydelige retningslinjer for udsatte, forældre, politi og andre offentlige instanser vil medføre, at flere udsatte får mulighed for at afslutte deres transformationsproces. Endvidere kan tydelige retningslinjer og procedurer muliggøre, at de udsattes netværk samt andre relevante aktører kan håndtere situation optimalt i forhold til de udsattes behov.

11.1 Unge oplever også stalking og digital sexkrænkelser

Et af de største fund i undersøgelsen opstod på baggrund af den store andel af unge, der besvarede spørgeskemaet. Dette uforudsete udfald muliggjorde en undersøgelse af stalking og digital sexkrænkelser på en yngre målgruppe, som dermed udfordrer en bred konsensus i samfundet og videnskaben om, at unge ikke udsættes for stalking. Vi finder, at selvom definitionerne af stalking og digital sexkrænkelser kan variere i forhold til unges forståelse, så kan de i samme omfang som andre, føle sig krænket af deres forløb og opleve sammenlignelige konsekvenser.

I mange henseender er nutidens unge first-movers på nettet. Som den første generation, der er vokset op med computer og internet, er det i høj grad de unge, der afprøver nettets grænser og dermed også er i risikozonen for netrelaterede kriminaliteter såsom cyberstalking og digital sexkrænkelser. Da vi finder, at cyberstalking er én af de mest anvendte metoder blandt de unges krænkelser, vurderer vi, at der bør være et større fokus på unges adfærd på nettet, samt de konsekvenser denne adfærd medfører. Vi antager, at en præventiv tilgang til unges virtuelle interaktionsmønstre og adfærd på nettet, kan forebygge disse mulige

konsekvenser. Særligt da Mullen et al. understreger, at det er naivt at tro, at unge ikke oplever kriminaliteter på lige fod med andre (Mullen et al. 2009:125).

Et andet fund vi vurderer, der bør være genstand for yderligere forskning, er unges brug af deres forældre i håndteringen af disse kriminaliteter. De unges forældre spiller en afgørende rolle i blaming og claiming processen, da de unge i højere grad henvender sig til disse frem for andre offentlige og retlige instanser. Derfor vurderer vi, at de unges forældre burde inddrages yderligere i det forebyggende arbejde med disse kriminaliteter, da en manglende viden blandt forældrene medfører, at de unge vejledes forkert i forhold til håndteringen. Vi vurderer, at de udsatte self-blamer den krænkende handling i en sådan grad, at det hindrer deres, og andres forståelse og håndtering af disse kriminaliteter. Men de unge er ikke at bebrejde, da der i samfundets diskurs om disse kriminaliteter foreligger et victim-blaming aspekt, der er skadende for de udsatte. Det er dermed centralt at afdæmpe en sådan forståelse af de udsattes rolle i digital sexkrænkelse og stalking. Særligt, da denne forståelse i høj grad ses at være styrende for de unges tilbøjelighed til at anmelde til politiet.

11.2 Politiets håndtering

Fremtidige undersøgelser bør fokusere på politiets attitude og håndtering af disse kriminaliteter som sammenhængende. Særligt angiver undersøgelsens udsatte, hvordan forståelsen af victim-blaming påvirker deres tiltro til politiet, da flere angiver, at politiet ikke tager deres krænkende oplevelser seriøst. Det vurderes som essentielt, at de unge får en øget forståelse af, hvad og hvordan politiet kan bidrage i håndteringen af disse sager. Endvidere, hvad der er nødvendigt førend politiet kan påtage sig foranstaltninger, herunder krav om bevismateriale.

Endvidere anser vi det som essentielt, at politiet opnår en øget viden om disse typer af kriminaliteter, da tidligere forskning tilskriver, at en øget viden blandt politiet giver bedre muligheder for forebyggelse og behandling af denne type sager. Denne viden og forståelse er særlig essentiel hos politiet, da de ofte er første instans i de udsattes kontakt til det retlige system.

Politiets kan være afgørende for de udsattes videre forløb. Det er derfor centralt, at politiet informerer de udsatte om tydelige foranstaltninger i forhold til håndteringen af disse kriminaliteter. Dette foreskriver en bredere viden blandt politiet generelt, særligt med henblik på at risikovurdere stalking og digital sexkrænkelse som følgekriminaliteter. Vi antager, at i sager hvor udsatte oplever disse kriminaliteter som sammenhængende, kan nogle af disse forhindres ved, at de udsatte informeres om mulige konsekvenser.

Udsatte, der i første omgang oplever en virtuel deling af intime billeder, skal informeres om risikoen for, at stalking kan opstå på baggrund af dette. Ved at informere de udsatte om denne risiko og mulige foranstaltninger, hvis stalking opstår, er der sandsynlighed for, at et muligt stalkingforløb kan forhindres eller nedtones af den udsatte selv. Vi finder, at udsatte i denne undersøgelse særligt italesætter en manglende information om generelle og retlige retningslinjer, samt henvisninger til andre aktører, der kan hjælpe dem (Bilag 1:223-231).

Hensigten med ovenstående perspektivering er at skabe en forståelse for vigtigheden af yderligere forskning og fokus på sammenhængen mellem stalking og digital sexkrænkelse. Som nævnt er disse kriminalitetsformer, set i et retshistorisk perspektiv, fortsat nye kriminalitetsformer der kræver yderligere fokus, førend disse på et samfundsmæssigt og individuelt plan, vil anerkendes som personfarlige kriminaliteter på lige fod med vold eller lignende. Vi forsøger med denne undersøgelse at bidrage til denne problematik, og har ud fra en begrænset case berørt hidtil nedprioriterede aspekter af disse kriminaliteter. Herunder nødvendigheden af en generel struktur af håndteringen af disse sager, der optimeres gennem nye og mere inkluderende definitioner. Endvidere, en bredere forståelse af de processer og barrierer, der for de udsatte opstår som hindringer i transformationen af disse sociale fænomener til retlige sager.

Kapitel 12 – Litteraturliste

Agresti, Alan & Finlay, Barbara (2014). *Statistical Methods for the Social Sciences*. 4rd ed., Prentice Hall

Amar, Angela F. & Alexy, Eileen M. (2010). *Coping with stalking*, pp. 8-14. Issue in Mental Health Nursing, Vol. 31, No. 1.

Anklagemyndigheden (u.å.) *Særligt for dig der har været udsat for forfølgelse, chikane eller stalking*.

Anklagemyndigheden.dk (2017) <http://www.anklagemyndigheden.dk/Sider/udsat-for-forfoelgelse-chikane-eller-stalking.aspx> (SS: 27. maj, 2017)

Bates, Samantha (2016). *Revenge Porn and Mental Health: A Qualitative Analysis of the Mental Health Effects of Revenge Porn on Female Survivors*, pp. 22-42 I: *Feminist Criminology* 2017, Vol. 12(1)

Baum, Katrina, Shannan Catalano M., Michael R. Rand & Kristina Rose. (2009). *Stalking victimization in the United States*. Washington, D.C: U. S. Department of Justice.

Bjerregaard, Beth (2000). *An empirical study of stalking victimization*, pp. 389-406. Springer Publishing Company Vol. 15, No. 4.

Brewster, Mary P. (2001). *Legal help-seeking experiences of former intimate-stalking victims*, pp. 91-112. *Criminal Justice Policy Review*, Vol. 12.

Brown, Sheila (2005). *Understanding youth and crime. Listening to youth?* 2. udgave. Open University Press. Berkshire. England

Bumiller, Kristin (1987). *Victims in the Shadow of the Law: A Critique of the Model of Legal Protection*, pp. 421-439. Source: *Signs*, Vol. 12., No. 3

Cascardi, Michele & O'Leary, Daniel K. (1992). *Depressive Symptomatology, Self-Esteem, and Self-Blame in Battered Women*, pp. 249-259. *Journal of Family Violence*, Vol. 7, No. 4.

Cerise, Somali, Paula McDonald & Sara Charlesworth (2011). *Naming and claiming workplace sexual harassment in Australia*.

Christie, Nils (1986). *The Ideal Victim*, pp. 17-30 I: Ezzat A. Fattah (red) *From crime Policy to Victim Policy - Reorienting the Justice System*. London: MacMillan Press

Citron, Danielle Keats & Franks, Mary Anne (2014). *Criminalizing revenge porn*, pp. 345-391 I: Wake Forest Law Review 345

Cupach, William R., & Spitzberg, Brian H. (2004). *The dark side of relationship pursuit: From attraction to obsession to stalking*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.

Cupach, William R. & Spitzberg, Brian H. (2007). *The state of the art of stalking: Taking stock of the emerging literature*, pp. 64–86. *Aggression and Violent Behavior*, vol. 12.

Danmarks Statistik (2016). *Brug af adskillige sociale medier hitter blandt unge. It-anvendelse i befolkningen, tema brug af sociale medier* (2016). Uddannelse og viden.

<http://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/nyt/GetPdf.aspx?cid=28056> (SS: 10. maj 2017)

Dansk Stalking Center (2017). *Hvad er stalking?* Dansk Stalking Center: København

<http://www.danskstalkingcenter.dk/hvad-er-stalking/> (SS: 5. maj 2017)

de Vaus, D. (2014). *Surveys in Social Research*, Routledge, 6. udgave. New York.

Dietz, Noella A. & Martin, Patricia Y. (2007). *Women who are stalked: Questioning the fear standard*, pp. 750-776. *Violence Against Women*, Vol. 13.

Dir, Allyson L., Ayca Coskunpinar, Jennifer L. Steiner & Melissa A. Cyders (2013). *Understanding differences in sexting behaviors across gender, relationship status, and sexual identity, and the role of expectancies in sexting*, pp. 568-574. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 16

Dutton, Leila B. & Winstead, Barbara A. (2011). *Types, Frequency, and Effectiveness of Responses to Unwanted Pursuit and Stalking*, pp. 1129-1156. *Journal of Interpersonal Violence*, Vol. 26, No. 6

Eichorn, Kim (2013) *Lovers Beware: Scorned Exes May Share Intimate Data and Images Online*, MCAFEE (Feb. 4 2013). <https://www.mcafee.com/us/about/news/2013/q1/20130204-01.aspx>

Felstiner, William L.F., Austin Sarat & Richard L. Abel (1980-1981). *The Emergence and Transformation of Disputes: Naming, Blaming, Claiming*. Law & Society Review, vol. 15. Law and society association.

Flyvbjerg, Bent (2010). *Fem misforståelser om casestudiet*, pp. 463-487 I: Svend Brinkmann & Lene Tanggaard, eds., *Kvalitative metoder*. København: Hans Reitzels Forlag.

Franks, Mary Anne (2015). *Drafting An Effective "Revenge Porn" Law: A Guide for Legislators*, pp. 1-14

Geistman, James (2009). *Attitudes of criminal justice and other majors toward the crime of stalking*. University of Nebraska at Omaha

Geistman, James, Brad Smith, Eric G. Lambert & Terry Cluse-Tolar (2013). *What to do about stalking: a preliminary study of how stalking victims responded to stalking and their perceptions of the effectiveness of these actions*, pp: 43-66 I: Criminal Justice Studies Vol. 26, No. 1.

Gilligan, James (2003). *Shame, Guilt, and Violence*, pp. 1149-1180 I: Social Research, Vol. 70, No. 4. <http://www.jstor.org/stable/pdf/40971965.pdf?refreqid=excelsior%3Ae08c0c5a96479cb6c25a61e071d20949> (SS: 25. maj 2017)

Goldman, Brian M., Elizabeth Layne Paddock & Russell Cropanzano (2003). *A Transformational Model of Legal-Claiming*, pp. 1-39. Academy of Management: Seattle

Halkier, Bente (2008). *Fokusgruppe*. Samfundslitteratur, Frederiksberg: 2. udgave 3. oplag

Harpur, Paul (2014). *Naming, blaming and claiming ablism: the lived experiences of lawyers and advocates with disabilities*, pp. 1234-1247. Disability & Society, Vol. 29, No. 8.

Heskjær, Rasmus Madsen, Line Gaaei Neergaard & Mayke van der Kamp (2016). *Stalking - en offerfortælling*. Semesterprojekt ved Aalborg Universitet - fortrolighedsstemplet

Hirtenlehner, Helmut, Babara Starzer & Christopher Weber (2012). *A differential phenomenology of stalking: Using latent class analysis to identify different types of stalking victimization*, pp. 207-227. International Review of Victimology, Vol. 18, No. 3.

Hoffman, Jens (2006). *Stalking*. Heidelberg, Germany: Springer

Hoffmann, Elizabeth A. (2003). *Legal Consciousness and Dispute Resolution: Different Disputing Behavior at Two Similar Taxicab Companies*. Law & Social Inquiry. Udgave 1.

Johansen, Katrine Bindsbøl Holm, Tine Tjørnhøj-Thomsen & Karin Helweg-Larsen (2013). *Stalking i Danmark - en kortlægning af erfaringer, konsekvenser og støttebehov*. Statens Institut for Folkesundhed

Justitsministeriet (2016). *Justitsminister foreslår strakstilhold i kampen mod stalking*. Justitsministeriet.dk
<http://www.justitsministeriet.dk/nyt-og-presse/pressemeddelelser/2016/justitsminister-foreslaar-strakstilhold-i-kampen-mod-stalking> (SS: 29. maj, 2017)

Jørgensen, Tanja Tambour (2012). *STALKING - Behandlingstiltag og evalueringer*. Justitsministeriet.

Jørgensen, Tanja Tambour (2013). *Omfanget og karakteren af stalking - en befolkningsundersøgelse*. Justitsministeriet.

Kahneman, Daniel (2011). *Thinking, fast and slow*. Farrar, Straus and Giroux: New York

Karnov (2017a). *Retspraksis - Lov nr. 112 om tilhold, opholdsforbud og bortvisning*. Karnov.dk
https://pro.karnovgroup.dk/search?document_category=retspraksis&frt=opholdsforbud (SS: 4. juni 2017)

Karnov (2017b). *Retspraksis - § 264 d*. Karnov.dk
https://pro.karnovgroup.dk/search?document_category=praksis&frt=264d (SS: 4. juni 2017)

Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend (2015). *Interview – Det kvalitative forskningsinterview som håndværk*. 3. udgave, 1. oplag Hans Reitzels Forlag: København.

Kyvsgaard, Britta (2016). *Evaluering af konfliktråd*, pp. 1-43. Justitsministeriets Forskningskontor.

Langhinrichsen-Rohling, Jennifer (2012). *Gender and stalking: Current intersections and future directions*, pp. 418-426. Sex Roles Vol. 66

Levendowski, Amanda (2014). *Using copyright to combat revenge porn*, pp. 422-446 I: New York University journal of intellectual property and entertainment law, Vol. 3

Logan, T.K., Amy Nigoff, Robert Walker & Carol Jordon (2002). *Stalker profiles with and without protective orders: Reoffending or criminal justice processing?* pp. 541-553. *Violence and Victims*, Vol. 17, No. 5.

Logan, T. K. & Walker, Robert (2009). *Partner stalking: psychological dominance or "business as usual"?*, pp. 247-270. *Trauma Violence Abuse* Vol. 10

Lynch, Kellie R. & Logan, T. K. (2015). *Police Officers' Attitudes and Challenges with Charging Stalking*, pp. 1037-1047 *Violence and Victims*, Vol. 30, No. 6.

Maiuro, Ronald D. (2015). *Perspective on Stalking - Victims, perpetrators and cyberstalking*. Springer Publishing Company.

McFarlane, Judith, Jacquelyn C. Campbell & Kathy Watson (2002). *Intimate partner stalking and femicide: Urgent implications for women's safety*, pp. 51-68. *Behavioral Sciences and the Law*, Vol. 20.

Meloy, J. Reid (1998). *The psychology of stalking: Clinical and forensic perspectives*. San Diego, CA: Academic Press.

Meloy, J. Reid (1999). *An old behavior, a new crime*. *Psychiatric Clinics of North America*, 1. udgave.

Merry, Sally Engle (2003). *Rights Talk and the Experience of Law: Implementing Women's Human Rights to Protection from Violence*, pp. 343-381. *Human Rights Quarterly*, Vol. 25, No. 2

Miller, Richard E. & Sarat, Austin (1980-1981). *Grievances, Claims, and Disputes: Assessing the Adversary Culture*, pp. 53-58. *Law and Society Review* Vol 15.

Mullen, Paul E., Michele Pathé & Rosemary Purcell (2001). *A study of women who stalk*, pp. 2056-2060. *American Journal Psychiatry*, 158

Mullen, Paul E., Michele Pathé & Rosemary Purcell (2009). *Stalkers and their Victims*. 1. udg. Cambridge University Press. https://www.cambridge.org/core/books/stalkers-and-their-victims/2B2F75EE36EA8F103C4837C4D8F4699F?pageNum=1&searchWithinIds=2B2F75EE36EA8F103C4837C4D8F4699F&productType=BOOK_PART&searchWithinIds=2B2F75EE36EA8F103C4837C4D8F4699F&productType=BOOK_PART&sort=mtdMetadata.bookPartMeta.mtdPositionSortable%3Aasc&pageSize=30&template=cambridge-core%2Fbook%2Fcontents%2Flistings (SS: 22. maj 2017)

Nicastro, Alana M., Amber V. Cousins & Brian H. Spitzberg (2000). The tactical face of stalking, pp. 69-82. Journal of Criminal Justice, Vol. 28.

Nielsen, Beth Grothe (2013). *Ofre i teori og praksis*, pp. 101-119 I: Michael Hviid Jacobsen og Anne-Stina Sørensen, Kriminologi - en introduktion, 1. udg. Hans Reitzels Forlag

Nielsen, Tine & Kreiner, Svend (2008). *SPSS - Introduktion til databehandling & statistisk analyse*. Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 3. udgave

Nordjyske (2017). *Kvindelig stalker fængslet*. Nordjyske.dk

<https://nordjyske.dk/nyheder/kvindelig-stalker-faengslet/d1a3ae7a-ff3b-4d1e-8f75-1ae5a60b78da> (SS: 30. maj, 2017)

Patterson, Sasha (2008). *Naming, Blaming, and Claiming in Sexual Harassment Cases*. Department of Political Science, Rutgers. The State University of New Jersey

Plauborg, R., Katrine Bindsbøl Holm Johansen & Karin Helweg-Larsen (2012). *Kærestevold i Danmark. En undersøgelse af omfang, karakter og konsekvenser af volden blandt unge og udviklingen 2007-2011*. Ministeriet for Kirke og Ligestilling & Statens Institut for Folke- sundhed (Syddansk Universitet).

Podaná, Zuzana & Imříšková, Romana (2014). *Victims' Responses to Stalking: An Examination of Fear Levels and Coping Strategies*, pp. 792-809 I: Journal of Interpersonal Violence 2016, Vol. 31, No. 5

Purcell, Rosemary, Michele Pathé & Paul E. Mullen (2004). *When do repeated intrusions become stalking?* The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology, Vol. 15.

Retsinformation (2001). *Straffelovens kap. 27 Freds- og æreskrænkelser §264 d*. Retsinformation

Retsinformation (2012). *Lov om tilhold, opholdsforbud og bortvisning*. Retsinformation

<https://www.retsinformation.dk/forms/r0710.aspx?id=140188> (SS: 5. Maj 2017)

Reyns, Bradford W. & Englebrecht, Christine M. (2010). *The stalking victim's decision to contact the police: A test of Gottfredson and Gottfredson's theory of criminal justice decision making*, pp. 998-1005. Journal of Criminal Justice

Reyns, Bradford W. & Englebrecht, Christine M. (2012). *The fear factor: Exploring predictors of fear among stalking victims throughout the stalking encounter*, pp. 788-808. *Crime & Delinquency*, Vol. 59.

Sheridan, Lorrai & Davies, Graham M. (2001). *Stalking: The elusive crime*, pp. 133-147 I: *Legal and Criminological Psychology*, Vol. 6.

Spitzberg, Brian H. (2002). *The Tactical Topography of Stalking Victimization and Management*, pp. 273-276 I: *Trauma, Violence & Abuse*, Vol. 3, No 4. Sage Publication.

Spitzberg, Brian, H., Alana M. Nicastro & Amber V. Cousins (1998). *Exploring the interactional phenomenon of stalking and obsessive relational intrusion*, pp. 33-47. *Communication Reports*, Vol. 11, No. 1

Spitzberg, Brian H., Cupach, William R. & Linda Marshall (2001). *Obsessive relational intrusion, coping, and sexual coercion victimization, pp. 19-30I: Communication Reports*, Vol. 14.

Storey, Jennifer E. & Hart, Stephen D. (2011). *How Do Police Respond to Stalking? An Examination of the Risk Management Strategies and Tactics Used in a Specialized Anti-Stalking Law Enforcement Unit*, pp. 129-130 I: *J Police Crim Psych*, Vol. 26.

Stuart, Thomas, D. M., Rosemary Purcell, Michele Pathé & Paul E. Mullen (2008). *Harm associated with stalking victimization*, pp. 800-806. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry* Vol. 42

Sundaram, Vanita, Karin Helweg-Larsen, Bjarne Laursen, Peter Bjerregaard (2003). *Physical violence, self-rated health, and morbidity: is gender significant for victimisation?* pp. 66-70. Research report

Tjaden, Patricia & Thoennes, Nancy (1998). *Stalking in America: Findings from the National Violence Against Women survey*. National Institute of Justice: Washington

Tjaden, Patricia & Thoennes, Nancy (2000). *The Role of Stalking in Domestic Violence Crime Reports Generated by the Colorado Springs Police Department*, pp. 427-441. *Violence and Victims*, Vol. 15, No. 4.

Trochim, William M.K. (1989). *Outcome pattern matching and program theory*. *Evaluation and Program Planning*, Vol. 12, No. 4.

Ungeprofilundersøgelsen (2015). *Pilotrapport om danske unges sundhed og trivsel, sociale kapital, brug af rusmidler samt kriminalitet og risikoadfærd*. Komiteen for Sundhedsoplysning, 2016, 1. udgave, 1. oplag

Wandel, Rebecca, Marianne Pihl og Kuno Sørensen (2016). *Når børn og unge deler intime billeder på nettet - Nøgen på nettet - viden til fagpersoner*. Red Barnet

https://redbarnet.dk/media/1591/naar_boern_og_unge_deler_intime_billeder_paa_netnet.pdf (SS: 19. maj, 2017)

Wilcox, Pamela, Carol E. Jordan & Adam J. Pritchard (2007). *A multidimensional examination of campus safety: Victimization, perceptions of danger, worry about crime, and precautionary behavior among college women in the post-clery era*, pp. 219-254. *Crime & Delinquency*, Vol. 53.

Yin, Robert K. (2003). *Case study Research: Design and Methods*. Applied Social Research Methods Series, Vol. 5. SAGE Publication